

VANTAAN TULEVAISUUSKUVAT

Kaupunkilaisten näkemyksiä
strategiatyöhön

Loppuraportti
Vantaan tulevaisuuskuvat
Kaupunkisuunnittelu 2017 - 2018

Projektin ohjaus
Tarja Laine, kaupunkisuunnittelujohtaja

Projektin suunnittelu ja toteutus
Riikka Äärelä

Viestintä ja vuorovaikutus
Ritva-Leena Kujala
Pia Tasanko

Graafinen suunnittelu ja taitto
Kari Tervo

Valokuvat
Vantaan aineistopankki
Vantaan varhaiskasvatus/esiopetus/Aikakapseli-projekti

Maalaukset
LAK Real Estate Oyj / Aviapolis Asema -hanke,
kuvittaja Jussi Kaakinen, kuvaaja Janne Mikkilä

Tulevaisuusartikkelit
Elisa Ranta, asumisen erityisasiantuntija
Tomi Henriksson, asumisasioiden päällikkö
Tina Kristiansson, ympäristösuunnittelija
Anna-Leena Sjövall, ympäristöasiantuntija
Leena Maidell-Münster, ympäristöpäällikkö
Hanna Keskinen, puistosuunnittelupäällikkö
Aino Leino, puistopäällikkö
José Valanta, elinkeinojohtaja
Mirka Järnefelt, projektipäällikkö, elinkeinopalvelut
Katja Syvärinen, aluepalvelupäällikkö, kuntalaispalvelut
Kati Huovinmaa, museon päällikkö, Vantaan kaupunginmuseo Artsi
Annukka Larkio, kulttuurijohtaja
Reeli Karimäki, lastenkulttuurin ja kulttuurituotannon päällikkö
Katja Günther, aluenuorisopäällikkö, nuorisopalvelut
Liikuntatoimen johtoryhmä
Markus Holm, liikennesuunnittelupäällikkö
Leena Viilo, liikennesuunnittelupäällikkö el.
Joni Heikkola, yleiskaavasuunnittelija

VANTAAN TULEVAISUUSKUVAT

Kaupunkilaisten näkemyksiä strategiatyöhön

SISÄLLYSLUETTELO

Esipuhe **5**

Johdanto **6**
Näkökulmia kaupungin tulevaisuuteen 6
Voimavaralähtöinen kaupunki 6
Työn vaiheet 7
Vaikuttavuuden arviointi 8

Lähtökohta: Tasa-arvoiset ihmiset ja alueet **10**
Kaupunkilaisten näkökulma 11

Yhdyskuntarakenne: Vehreä vallankumous **15**
Kaupunkilaisten näkökulma 16
Tulevaisuusartikkelit: Asuminen 24
Tulevaisuusartikkelit: Ympäristö 26
Tulevaisuusartikkelit: Viheralueet 28

Sosiaalinen taso: Huokoinen pinta **30**
Kaupunkilaisten näkökulma 31
Tulevaisuusartikkelit: Työ 41
Tulevaisuusartikkelit: Ihminen ja yhteiskunta 43
Tulevaisuusartikkelit: Kulttuuri ja vapaa-aika 45
Tulevaisuusartikkelit: Nuoret ja vapaa-aika 47

Toiminnallinen taso: Yhteyksien kaupunki **49**
Kaupunkilaisten näkökulma 50
Tulevaisuusartikkelit: Liikenne ja liikkuminen 58
Tulevaisuusartikkelit: Palvelut 60

Tulosten luotettavuus **62**

Liitteet **64**

ESIPUHE

Yksi kunnan tehtävistä on suunnitella kaupunkia kaupunkilaisille. **Rakennetussa ympäristössä tehdyt ratkaisut näkyvät kaupungissa jopa satoja vuosia.** Kaupungin suunnittelu on monialaista asiantuntijatyötä, joka toteutuu poliittisten päätösten kautta. Kaupunkilaisten rooli keskustelun osapuolena ja yhtenä asiantuntijajoukoista on vahvistumassa.

Suomen satavuotisjuhlavuonna 2017 on kiinnostavaa ajatella, miltä Vantaa näyttäisi sadan vuoden päästä tulevaisuudessa. Vuonna 2017 on myös Vantaan uuden yleiskaavatyön aloitusvuosi ja kaupunki saa uuden valtuustostrategian. **Millainen on se tulevaisuus, jonne olemme menossa? Mitä vantaalaiset tulevaisuudestaan ja kaupungistaan ajattelevat?** Näistä ajatuksista syntyi idea projektista, jossa annettiin kuntalaisille mahdollisuus kertoa ajatuksistaan ja näkemyksistään.

Vantaan tulevaisuuskuvat -hanke on ollut rohkaiseva seikkailu 10, 50 ja 100 vuotta tästä eteenpäin. Tuhannet vantaalaiset – erityiset lapset ja nuoret – ovat kuvitelleet tulevaa ja kertoneet mitkä asiat ovat toivottavia ja tärkeitä.

Kaupunkilaiset kannattaa nähdä yhtenä merkittävänä tulevaisuuden kaupungin voimavarana. Tulevaisuus voi toteutua lukuisilla vaihtoehtoisilla tavoilla. Tulevaisuuden kaupungin tulee kyetä joustavasti tarttumaan erilaisiin mahdollisiin toteutustapoihin. Jos kaupunkilaiset ovat mukana suunnittelussa, kaupunki pystyy sopeutumaan muutoksiin helpommin.

Tämä raportti kokoaa Vantaan tulevaisuuskuvien tulokset, joita on syksyllä 2017 käytetty kaupungin uuden strategian sekä Vantaan yleiskaavan tavoitteiden valmistelussa. Kaupunkilaisten ajatukset ohjaavat meitä tekemään kaupunkia, jossa aktiiviset asukkaamme voivat hyvin ja josta he ovat ylpeitä.

Projekti on toteutettu vuosina 2016 – 2017. Asukkaiden lisäksi sen toteuttamiseen ovat osallistuneet useat virkamiehet – kiitos erityisesti kaupungin johdolle, joka innostui asukkaiden äänen kuulumisesta strategiatyössä. Erityiskiitokset maisema-arkkitehti Riikka Äärelälle, joka tarttui rohkeasti ideaan ja työsti sen projektiksi. Kiitokset visuaaliselle suunnittelijallemme Kari Tervolle, joka kehitteli nettikirjaa ja antoi hankkeelle sen visuaalisen ilmeen.

Lopputuloksesta päätellen Vantaalla on elämisen ja kokemisen arvoinen tulevaisuus!

Tarja Laine

Kaupunkisuunnittelujohtaja

JOHDANTO

Näkökulmia kaupungin tulevaisuuteen

Vantaalle luotiin yhdessä kaupunkilaisten kanssa tulevaisuuskuvia, joiden avulla suunnitellaan tulevaisuuden kaupunkia. Hankkeen tavoitteena oli toisaalta kertoa kaupunkilaisille pitkän tähtäimen suunnitteluun vaikuttavista näkökulmista, toisaalta löytää kaupunkilaisten ajatuksista tukea strategisen suunnittelun painotusten valintaan. Tulevaisuuskyselyn tulokset on tässä raportissa lyhyen tulkinnan lisäksi esitetty kysymyskohtaisesti. Raporttiin sisältyvät myös kaupungin asiantuntijoiden tulevaisuusartikkelit, joissa kuvataan Vantaata vuosina 2027, 2067 ja 2117. Artikkelien sisältö on yksittäisten kirjoittajien käsialaa, osin villiä visiointia ja osin valistuneita arvauksia.

Tulevaisuuskuvien tekemiseen osallistui tuhansia kaupunkilaisia. Työn tuloksena nostetaan esiin kaupunkilaisten korostamia Vantaan voimavaroja ja kehittämiskohteita. Kaupunkilaisten näkökulma on yksi merkittävä – joskaan ei ainoa – kaupungin strategiatyössä huomioitava näkökulma.

Voimavaralähtöinen kaupunki

Kunnat ovat tällä hetkellä välitilassa, jossa niille perinteisesti kuuluneita tehtäviä jaetaan uudelleen ja demokratia etsii uusia muotoja. Kuntien strategisen suunnittelun tulee mukautua uusiin haasteisiin. Parhaiten tämä onnistuu keskittymällä kuntien voimavaroihin – tarpeiden ja haasteiden sijaan.[1]

Vantaan tulevaisuuskuvissa kaupunkilaisten ajatuksista kiteytettiin neljä ydinviestiä. Kaupunkilaisten tasa-arvoinen kohtelu, elämäntilanteesta ja asuinalueesta riippumatta, korostuu kaupunkilaisten arvoissa. Kyselyvastaajien korostamia teemoja kaupungin kehittämisessä ovat vehreyden merkitys, yhteisöllisyyden ja kaupunkilaisten aktiivisuuden edistäminen sekä kaupungin sujuvuus. Elinympäristön laatu, vaikuttamisen mahdollisuudet, palveluiden saatavuus ja julkisen liikenteen yhteydet ovat kaikki tasa-arvokysymyksiä.

[1] Majoinen, Kaija. Luento 7.6.2017. Kuntaliitto. Seminaaripäivä: Miten kuntalainen ja hallinto kohtaavat onnistuneesti - kansalaisaktivismi kuntien mahdollisuutena.

Kaupungin kasvu ja tiivistyminen herättävät monen suuntaisia ajatuksia. Jos lähtökohtana on, että kaupunki kasvaa, asukkaiden enemmistö pitää toivottavana keskusta-alueiden tiivistämistä sekä uusien asuntojen ja työpaikkojen sijoittumista hyvien liikenneyhteyksien lähistölle. Samalla kaupunkimaisen ympäristön toivotaan olevan entistä vihreämpää. Keskustojen tiivistäminen ja uudistaminen tekee mahdolliseksi laadukkaamman rakentamisen ja ympäristön vehreys parantaa kaikkien kaupunkilaisten viihtyvyyttä.

Huokoinen kaupunki näkee aktiiviset kaupunkilaiset voimavarana ja tukee yhteisöllistä toimintaa. Vaikutusmahdollisuudet monipuolistuvat ja kaupunkilaisten kiinnostus yhteisiin asioihin kasvaa. Yhteyksien kaupungissa liikkuminen on sujuvaa ja kaupungin palveluiden käyttö on mahdollisia kaikille lähtökohdista riippumatta.

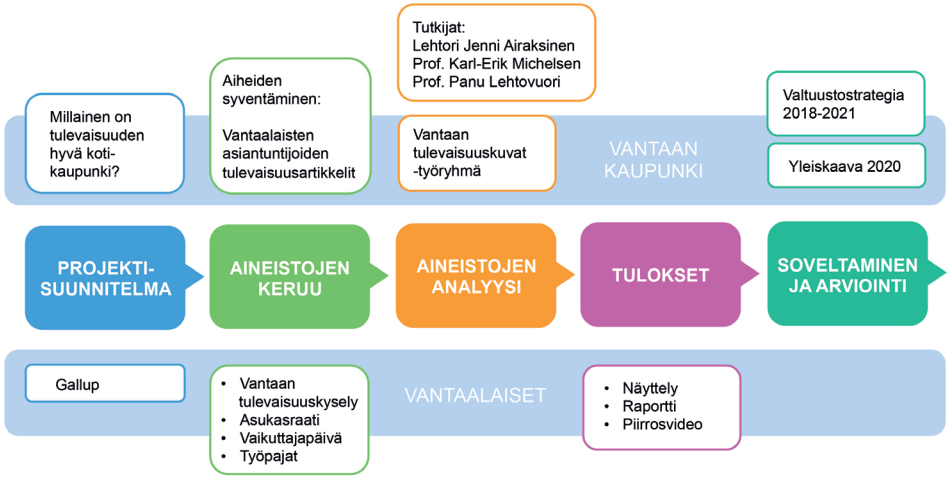
Vantaan tulevaisuuskuvissa kaupunkilaisten ajatuksista kiteytettiin neljä ydinviestiä.

Työn vaiheet

Vantaan tulevaisuuskuvat luotiin useassa työvaiheessa, joiden aikana asukkaat osallistuivat myös tulevaisuuskuvien aiheiden määrittelyyn. Kaupunkilaisten vastauksille jätettiin tilaa muokata prosessia. Vantaan tulevaisuuskuvissa toteutettua **prosessia voidaan soveltaa ja kehittää edelleen** vastaavissa hankkeissa Vantaalla sekä muissa kaupungeissa.

Tulevaisuuskuvien aihepiirit määriteltiin kysymällä kaupunkilaisilta hyvän kotikaupungin kannalta tärkeimpiä teemoja. Gallup-vastausten perusteella erityisen tärkeinä pidettiin **luontoa**, **palveluita**, omaa kotia eli **asumista** sekä sujuvaa **liikkumista** kaupungissa. Lisäksi kysyttiin, mikä tekee elämästä merkityksellistä. Useimmin vastauksissa mainittiin sosiaaliset suhteet sekä merkityksellinen tekeminen. Näiden perusteella teemoiksi valittiin vielä **työ**, **vapaa-aika** ja **yhteiskunta**. Gallupiin vastasi 500 kaupunkilaista.

Aiheita syvennettiin tulevaisuusartikkelien avulla. Vantaan kaupungin virkamiehet eri toimialoilta kirjoittivat artikkeleja tulevaisuuden Vantaasta 10, 50 ja 100 vuoden kuluttua. Artikkeleista ja gallup-tuloksista koottiin verkkojulkaisu.

Vantaan tulevaisuuskuvat -työn vaiheet

Kuva: Riikka Äärelä

Vantaan tulevaisuuskuvat -työpaja, Myyrmäki.

Tulevaisuuskuvien aineistot kerättiin kevään 2017 aikana. Vantaan tulevaisuuskysely tarkensi kaupunkilaisten ajatuksia teemoista. Kysymykset käsittelivät omia tulevaisuuden valintoja, arvoja sekä Vantaan tulevaisuuden suuntia. Tulevaisuusartikkelien väittämiä käytettiin Vantaan tulevaisuuskyselyn laatimisessa. Tulevaisuuskyselyyn vastasi 850 kaupunkilaista.

Kansalaisraadissa 22 vantaalaista kokoontui kahden päivän ajaksi keskustelemaan kotikaupunkinsa tulevaisuudesta. Kansalaisraadin julkilausumaa käytetään Vantaan kaupungin uuden strategian valmistelussa. Raadin toteutti Vantaan asukaspalvelut. Lasten ja nuorten vaikuttajapäivän teemana oli Tulevaisuuden kotikaupunki. Ennakkotehtävien tekoon osallistuneissa kouluissa on yli 20 000 oppilasta. 120 lasta ja nuorta sekä 58 opettajaa osallistui vaikuttajapäivän keskusteluihin. Vaikuttajapäivän toteutti Nuorisopalvelut yhdessä kaupunkisuunnittelun kanssa. Vantaalaisia kohdattiin lisäksi kasvotusten työpajoissa sekä kaupunkitapahtumissa.

Eri menetelmillä kerätyt aineistot ovat hyvin samansuuntaisia. Lapset korostavat samoja tärkeitä asioita kuin kansalaisraadin osallistujat tai tulevaisuuskyselyn vastaajat.

Aineistojen jäsentelyvaiheessa kiteytettiin ydinviestit. Jäsentelystä vastasi tulevaisuuskuvien työryhmä, ja siinä käytettiin tukena hankkeen aikana kuultujen tutkijoiden tulevaisuusajatuksia.

Tulevaisuuskuvien ja kansalaisraadin tulokset esiteltiin Vantaan kaupunginvaltuuston strategiaseminaarissa 17.8.2017. Tuloksia käytetään Yleiskaava 2020 tavoitteiden määrittelyssä. Aineiston soveltamisen kannalta merkittävää on ollut kaupungin johdon vahva sitoutuminen asukkaiden äänen huomioimiseen.

Vantaan tulevaisuuskyselyssä kerätty aineisto on käyttökelpoista vielä pitkään. Varsinkaan kaupunkilaisten arvostuksia koskevat vastaukset kestävät aikaa. Tässä raportissa aineistoa on tutkittu melko tarkasti. Erityisesti avovastausten osalta analyysia olisi kuitenkin mahdollista edelleen syventää. Kyselyn aineisto on julkaistu avoimena datana Helsinki Region Infoshare –alustalla, joten se on kaikkien kiinnostuneiden tutkittavissa *www.hri.fi/fi/dataset/vantaan-tulevaisuus-kysely-2017*.

Vantaan tulevaisuuskuvat SunFestivaleilla Tikkurilassa.

Vaikuttavuuden arviointi

Tulevaisuuskuvien keskeinen tehtävä on antaa suuntaviivoja tulevaisuuden kaupungin suunnittelulle. Miten tulevaisuuskuvien kokoamat kaupunkilaisten ajatukset näkyvät Vantaan Yleiskaava 2020:n tavoitteissa ja Valtuustostrategiassa 2018-2021?

Valtuustostrategia muodostuu Vantaan arvoista ja visiosta sekä strategisista painopistealueista ja niiden tavoitteista. Yleiskaava on pitkän tähtäimen suunnitelma, jolla kaupunki ohjaa kehitystä tavoittelemaansa suuntaan. Yleiskaava2020:n tavoitevuodeksi on asetettu 2050, joten yleiskaava pyrkii katsomaan yli 30 vuoden päähän nykyhetkestä. Yleiskaavaprosessi on käynnistynyt vuonna 2017 ja sen on määrä valmistua seuraavan valtuustokauden aikana. Vuoden 2017 lopussa valmistuvat yleiskaavan tavoitteet.

Tulevaisuuskuvissa esitetyt ajatukset on huomioitu pääosin erittäin hyvin, vaikka tavoitteiden muotoiluissa ja painotuksissa on eroja. Yleiskaava 2020:n tavoitteet ja Vantaan valtuustostrategia hyväksytään joulukuussa 2017. Tämä vertailu[2] perustuu luonnoksiin näistä dokumenteista (11/2017).

Tasa-arvoiset ihmiset ja alueet

Valtuustostrategiaan on kirjattu, että kaupunki on sitoutunut tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämiseen kaikessa toiminnassaan ja päätöksenteossaan.

Sekä strategiassa että yleiskaavassa yksi keskeinen tavoite on torjua alueellista eriarvoisuutta, ja tätä mitataan strategiassa useilla mittareilla. Vantaalle on valmisteilla asunto-ohjelma, jossa painotetaan eriarvoisuuden torjuntaa, asumisen laatua, monipuolisuutta ja edullisuutta. Tasapainoinen asuntojen hallintamuotojakauma ehkäisee segregaatiota ja lisää turvallisuutta. Luodaan monipuolisia ja eri elämäntilanteisiin sopivia asumisen vaihtoehtoja, mikä mahdollistaa elämänkaaren mittaisen asumisen Vantaalla. Yleiskaavassa tavoitteena on tarjota jokaiselle omanlaista asumisen muotoa ja paikallisyhteisöä, sekä tukea kaupunkilaisten aktiivisuutta omassa ympäristössään.

[2] Liite 2: Tulevaisuuskuvien, Valtuustostrategian ja Yleiskaava 2020 tavoitteiden vertailu

Vehreä vallankumous

Valtuustostrategiaan kirjatuista Vantaan arvoista vastuullisuus pitää sisällään kaupungin kehittämisen kestävällä tavalla. Strategian painopistealueena on ”Tiivistämme kaupunkia lähiluontoa vaalien”. Yleiskaavan tavoitteiden raamina on kestävä kehitys, joka ohjaa kaikkia yleiskaavassa tehtäviä ratkaisuja. Kestävyyden tavoittelu saattaa edellyttää myös arvovalintoja sekä ekologisen, taloudellisen, sosiaalisen ja kulttuurisen kestävyyden näkökulmien keskinäistä painottamista.

Sekä strategiassa että yleiskaavassa tähdätään kaupunkikeskusten vahvistamiseen, tiivistämiseen ja toiminnoiltaan sekoittuneeseen rakenteeseen. Kaupunkiympäristön laatua korostaa strategian pyrkimys kaupunkiympäristöjen kilpailukykyisyyteen. Samalla turvataan seudullinen viheraluejärjestelmä tiivistyvässä kaupungissa.

Aviapolis tulee strategian mukaan toimimaan kokeilualueena laadukkaalle, toiminnoiltaan sekoittuneelle kaupunkirakenteelle. Aviapolikseen kehitetään uusi kaupunkivihreän malli.

Huokoinen pinta

Valtuustostrategiaan kirjatuista Vantaan arvoista avoimuus, rohkeus ja yhteisöllisyys tukevat huokoisen pinnan kehittymistä kaupungissa. Vantaa on sekä strategian että yleiskaavan tavoitteiden mukaan kaupunki, johon sen asukkaat ovat juurtuneet, jossa he viihtyvät ja voivat toteuttaa itselleen tärkeitä asioita.

Strategian tavoitteena on, että Vantaan työllisyystilanne kehittyy parhaiten pääkaupunkiseudulla. Asukkaiden hyvinvointiin panostetaan kiinnittämällä huomiota koulutuksen ja työelämän nivelvaiheisiin ja helpottamalla alanvaihtoja.

Yleiskaavan tavoitteena on taata riittävät työpaikkarakentamisen mahdollisuudet ja tutkia taantuvien työpaikka-alueiden muuttamista muuhun käyttöön. Tällä voidaan luoda elävää, toiminnoiltaan sekoittuneempaa kaupunkirakennetta sekä yrityksiä houkuttelevaa toimintaympäristöä.

Yleiskaavaprosessiin kuuluu olennaisesti vuorovaikutus osallisten kanssa. Viestinnän ja vuorovaikutuksen tavoitteena on, että kaikki asiasta kiinnostuneet saavat tietoa ja voivat osallistua Vantaan Yleiskaava 2020 työhön. Vaikutusmahdollisuuksista on kerrottu tarkemmin Yleiskaava 2020:n Osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa.

Yhteyksien kaupunki

Joukkoliikenteen kehittäminen on keskeisenä tavoitteena sekä valtuustostrategiassa että yleiskaavassa. Tähän kytkeytyy myös yleiskaavan tavoite jokapäiväisten palveluiden saavutettavuudesta kevyen liikenteen yhteyksin. Kaupunkiympäristöä pyritään kehittämään niin, että se kannustaa liikkumaan lihasvoimalla. Valtuustostrategian mittareissa huomioidaan joukkoliikenteen käyttäjämäärä, pyöräilijöiden määrä sekä asukaskohtaiset kasvihuonepäästöt.

Strategian mukaan palvelut ovat laadukkaita ja niitä kehitetään yhteistyössä kuntalaisten ja muiden toimijoiden kanssa. Digitaalisista palveluista rakennetaan kuntalaisten pääasiointikanava – kaupunkilaiset tosin suhtautuvat Tulevaisuuskyselyn mukaan jokseenkin epäillen etäpalveluiden lisääntymiseen.

Lentokentän säilymistä pidettiin kaupunkilaisten keskuudessa tärkeänä. Yleiskaava turvaa lentokentän kasvun edellytykset ja Aviapoliksen kehittäminen on yksi strategian merkittäviä tavoitteita.

> *Parasta kotikaupungissa on positiivinen henki ja halu kehittyä ja uudistua.*
>
> *Gallup-kysely*

Lähtökohta:

TASA-ARVOISET IHMISET JA ALUEET

VOIMAVARA: Vantaan alueet ovat omaleimaisia. Vantaalta löytyy kaikkea keskustoista maaseutuun.

Tulevaisuuskyselyssä ei käsitelty suoraan kaupunkilaisten arvoja. Eri aihealueita koskevissa kysymyksissä tasa-arvon merkitys nousee kuitenkin vastausten lävitse niin vahvasti, että se on Vantaan tulevaisuuskuvien tuloksissa nostettu kaikkia teemoja koskevaksi lähtökohdaksi.

Lähtökohta-luku käsittelee Vantaan kaupungin erilaisilla alueilla elävien ihmisten tasa-arvoa, ja siihen on koottu ajatuksia alueiden luonteista, elämäntapavalinnoista, ympäristön laadusta ja Vantaaseen sitoutumisesta. Alueiden tasa-arvolla tarkoitetaan asuinalueeseen liittyvien elämäntapavalintojen tasa-arvoisuutta ja kaikkien alueiden huomioimista kaupungin kehittämisessä. Alueellisesti tasa-arvoinen kaupunki uudistuu, mutta säilyttää samalla suhteen juuriinsa.

Muissa raportin luvuissa tasa-arvon teemaan palataan seuraavista näkökulmista: Vehreän ympäristön tuottama terveysvaikutus on kaikkien saavutettavissa. Huokoisessa kaupungissa eri lähtökohdista tulevilla asukkailla on hyvät vaikutusmahdollisuudet. Yhteyksien kaupungissa paikasta toiseen pääsee sujuvasti myös jalan, pyörällä tai julkisen liikenteen yhteyksillä.

Kaupunkilaisten näkökulma

Kaupunkilaiset näkevät eri alueiden omaleimaiset piirteet kaupungin vahvuutena. Tiivistyvät keskustat ovat pikkukaupunkimaisia ja niissä palvelut ovat helposti saavutettavissa. Maaseutualueilla kulttuurihistoria elää edelleen. Vantaata pidetään luonteikkaana kaupunkina, jossa ihmisetkään eivät hienostele.

Vantaata on kehitetty perinteisesti monen keskustan kaupunkina. Tutkimustieto vahvistaa, että vantaalaiset myös samaistuvat enemmän omaan asuinalueeseensa tai kaupunginosaansa kuin koko Vantaaseen. Vantaalaisista vastaajista kotikuntaan samaistui paljon tai erittäin paljon 41 %, kun tutkimuskuntien keskiarvo Suomessa oli 60 %.[3]

Kuva: Pertti Raami

> *Parasta Vantaalla on ihmiset! Vantaalla ei snobbailla!*
>
> *Gallup-kysely*

Vantaa on perinteisesti ollut läpikulkukunta, josta muutetaan korkeamman hintatason alueille henkilökohtaisen taloudellisen tilanteen parantuessa. Tulevaisuuskyselyn tuloksissa vastaajista 43 % haluaisi asua 10 vuoden kuluttua Vantaalla (37 % samalla alueella kuin nyt ja 6 % toisella alueella). 31 % haluaisi työskennellä tulevaisuudessa Vantaan alueella. Muu pääkaupunkiseutu houkuttaa sekä asumisen että työnteon osalta, ja erityisesti nuoria vastaajia kiinnostaa myös ulkomailla asuminen ja työskentely. Vastaajista 66 % toivoo asumismuotojen monipuolistuvan tulevaisuudessa.

Kaupunkilaiset toivovat, että eriluonteisia alueita kohdellaan niiden erityispiirteitä kunnioittaen. Alueiden tasa-arvolla tarkoitetaan yleisesti kahta eri asiaa. Ensiksikin, kun kaupunkiin rakennetaan uusia alueita, tulee samalla muistaa myös jo rakennettujen alueiden ylläpito, perusparannus ja kehittäminen. Toiseksi tarkoitetaan eriluonteisten alueiden, kuten keskustojen, asuinalueiden ja maaseutualueiden omaleimaisten piirteiden huomioimista. Vantaan alueiden toivotaan olevan paitsi keskenään erilaisia, myös sisäisesti monipuolisia. Kaupunkialueilla, erityisesti keskustoissa toiminnot sekoittuvat. Esimerkiksi asumisen ja työnteon ympäristöt lomittuvat.

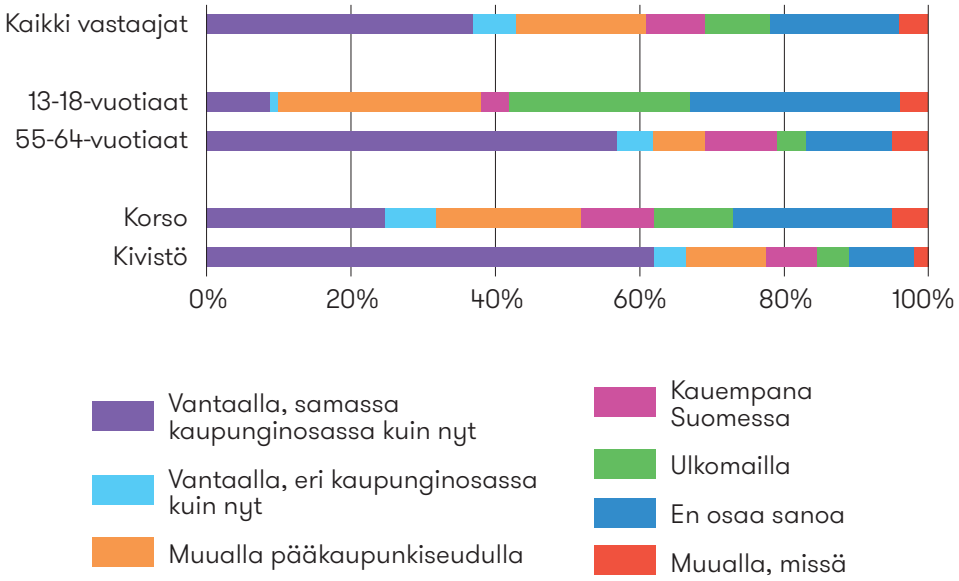
Vantaan kaupungilta toivotaan sekä yksilöiden että yhteisöjen yhdenvertaisuuteen panostamista. Tällä tarkoitetaan muun muassa koulutuksen ja palveluiden saavutettavuutta sekä liikkumismahdollisuuksia ihmisten taustasta ja ominaisuuksista riippumatta[4]. Lapset ja nuoret toivovat erilaisten perheiden huomioimista. Vantaan tulee tarjota erilaisia ja erikokoisia asuntoja, sekä riittävästi edullista asumista.[5]

Kuva: Pertti Raami

[3] ARTTU2-tutkimusohjelman Kuntalaiskysely 2017
[4] Kansalaisraati
[5] Lasten ja nuorten vaikuttajapäivä 2017

> *Ei nukkumalähiöitä vaan monipuolisia alueita ja erilaisia asuntoja. Työn tulisi tulla asuinalueille, ei kaikkea kehätien varteen.*
>
> *Työpaja, Myyrmäki-liike*

Missä haluaisit asua 10 vuoden kuluttua?

Kaikista vastaajista 37 % haluaisi asua Vantaalla samalla alueella kuin tällä hetkellä ja 18 % muualla pääkaupunkiseudulla. Toisella alueella Vantaalla haluaisi asua ainoastaan 6 % vastaajista.

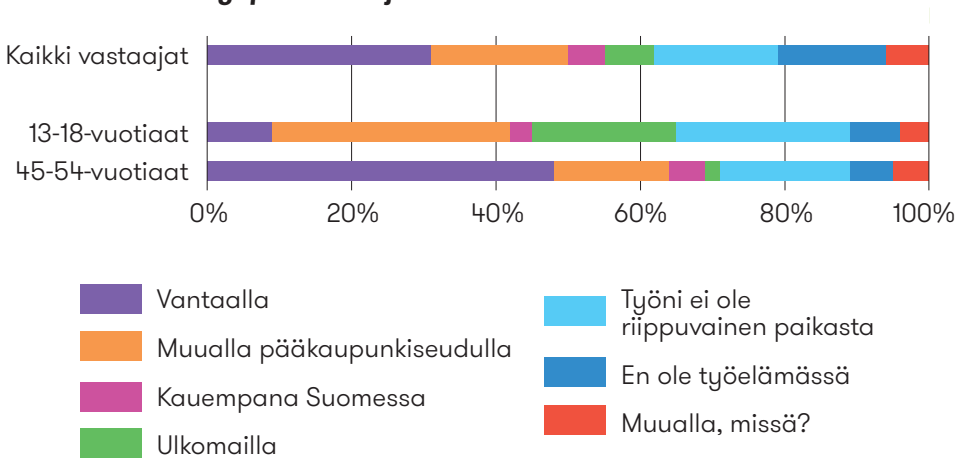
Mitä vanhempi vastaaja, sitä useammin halutaan asua samalla alueella kuin vastaamishetkellä. Alle 25-vuotiaista 20-30 % haluaisi asua 10 vuoden kuluttua muualla pääkaupunkiseudulla ja 20-30 % ulkomailla. Kaikista yli 55-vuotiaista reilusti yli puolet haluaisi asua 10 vuoden kuluttua samalla alueella kuin nyt.

Vantaalla asuvista vastaajista samalla alueella haluaisivat asua eniten Kivistön asukkaat (yli 60 %), vähiten Korsolaiset (25 %). Perhemuotojen mukaan jaoteltuna parhaiten omalla alueellaan viihtyvät lapsettomat pariskunnat (50 %).

Ammattikoulun (45 %) tai opistotason koulutuksen (60 %) saaneet viihtyvät parhaiten omilla alueillaan. Korkeakoulun käyneistä samalla alueella haluaa asua jatkossakin 40 – 43 % vastaajista. Vielä koulussa olevista nuorista vain 10 % haluaa asua 10 vuoden kuluttua samalla alueella.

Varmimmin vantaalaisina pysyvät Vantaan poliittiset toimijat, joista lähes 70 % haluaisi asua jatkossakin samalla alueella kuin tällä hetkellä.

Missä haluaisit työpaikkasi sijaitsevan 10 vuoden kuluttua?

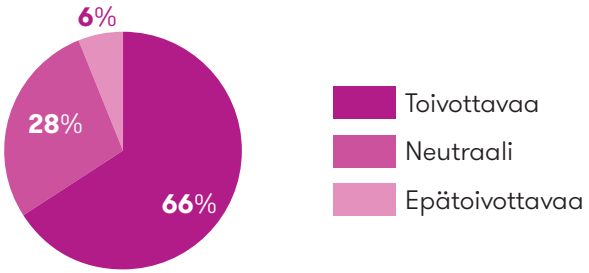
Kaikista vastaajista 31 % toivoo työpaikkansa sijaitsevan Vantaalla ja 19 % muualla pääkaupunkiseudulla. 17 % ilmoittaa, että heidän työnsä ei ole riippuvainen paikasta ja 15 % ei ole työelämässä.

Mitä vanhempi vastaaja, sen todennäköisemmin halutaan työpaikan sijaitsevan Vantaan alueella. Vantaan alueella haluaisivat työskennellä erityisesti työikänsä loppupuolella olevat vastaajat (45-54-vuotiaista lähes 50 %). Mitä nuorempi vastaaja, sen useammin toivotaan työpaikan sijaitsevan muualla pääkaupunkiseudulla tai ulkomailla. Kaikista alle 55-vuotiaiden ikäryhmistä 15-25 % toivoo, että työ ei ole riippuvainen paikasta.

Ammattikoulun, opistotason koulutuksen tai alemman korkeakoulutuksen saaneista 42-52 % haluaa työskennellä Vantaalla. Vielä koulussa olevilla, lukion päättäneillä ja ylemmän korkeakoulutuksen saaneilla vastaava luku on 20-30 %. Vastaavasti useampi toivoo työskentelevänsä muualla pääkaupunkiseudulla tai ulkomailla.

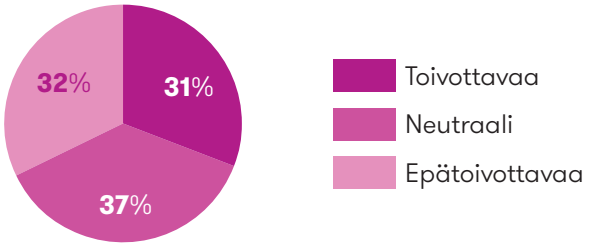
Ammattikoulun, opistotason koulutuksen ja alemman korkeakoulutuksen saaneet työskentelisivät mieluummin Vantaalla (42-52 %, muut 9-29 %).

Kehitetään paljon uudenlaisia asumisen muotoja, esimerkiksi yhteisöasumista sekä siirreltäviä tai elämäntilanteen mukaan muunneltavia asuntoja.

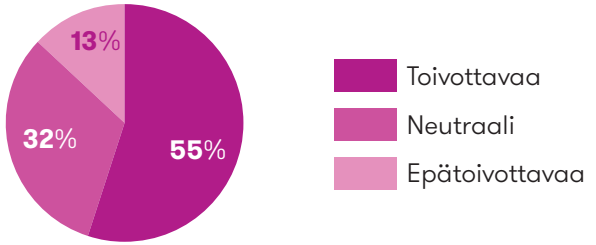
Kaikista vastaajista 66 % pitää uudenlaisten asumisen muotojen kehittämistä toivottavana. Kaikkein toivottavimpana tätä pitävät 35-64-vuotiaat. Erot ikäryhmien välillä ovat pieniä.

Asunnon omistaminen vähenee ja esimerkiksi vuokra-asunnot ja osaomistusasunnot lisääntyvät.

Asunnon omistamisen vähentymisen osalta mielipiteen jakautuvat. Kaikista vastaajista noin kolmannes pitää väitettä toivottavana ja kolmannes epätoivottavana. 25-44-vuotiaista vain 22-24 % pitää tätä toivottavana. Naiset suhtautuvat kysymykseen miehiä neutraalimmin. Yksin asuvat ja ammattikoulutuksen tai opistotason koulutuksen saaneet (mahdollisesti pienituloisemmat ryhmät) pitävät tätä toivottavampana kuin muut ryhmät.

Tulevaisuuden asuinalueilla panostetaan vapaa-ajan kiinnostuksenkohteisiin. Syntyy esimerkiksi pienviljelijöiden naapurustoja, golfharrastajien alueita sekä taidekaupunginosia.

Vastaajista 55 % pitää tätä kehitystä toivottavana. Erityisen toivottavana pitävät 19-24-vuotiaat (yli 70%), miehet (yli 60 %) sekä Aviapoliksen asukkaat (lähes 70 %).

Kysymys on herättänyt ristiriitaisia tunteita ja sitä on kommentoitu paljon avovastauksissa. Asukkaat tuovat esiin, että tämä kehitys johtaisi segregaatioon, luokkajakoon ja kuplassa elämiseen.

> *Erilaisia alueita erilaisiin elämäntyyleihin ja elämäntilanteisiin. Erilaiset ympäristöt tuovat mielenkiintoa ja kiinnekohtia ihan arkiympäristöön.*
>
> *Tulevaisuuskyselyn vastaus*

Yhdyskuntarakenne:

VEHREÄ VALLANKUMOUS

VOIMAVARA: Vihreys kuuluu jokaisen elämään ja viheralueet ovat hyvin saavutettavissa. Vihreyttä arvostetaan.

Luku käsittelee kaupungin yhdyskuntarakenteen kehittymistä, ja siihen on koottu vastauksia liittyen viheralueisiin, asumiseen ja kaupungin tiivistymiseen. Vehreä vallankumous tapahtuu kaupungissa, joka kasvaa luonnon ja kaupungin monimuotoisuutta kunnioittaen. Osataanko kaupunkia tiivistää siten, että samalla vehreys tulee kaupunkilaisten käden ulottuville?

Kaupunkilaisten näkökulma

Vantaa on vihreä kaupunki ja viheralueet ovat perinteisillä mittareilla nykyisellään hyvin saavutettavissa. 97 % vantaalaisista asuu alle 300 metrin päässä lähimmästä viheralueesta.[6] Kaupunkilaisten näkemys on, että luonto, metsät ja viheralueiden läheisyys tuovat merkittävän lisän asukkaiden viihtyvyyteen ja hyvinvointiin. Yhteys luontoon auttaa myös palautumaan nykyajan hektisestä elämäntahdista.[7] Luonto nähdään yhtenä kotikaupungin parhaista puolista ja se myös tuo merkitystä elämään.[8]

Yhdyskuntarakenteen kehittymiseen liittyy kaksi rinnakkaista näkökulmaa. Kaupungin kasvua ja tiivistymistä pidetään pääosin toivottavana, ja uusien asuntojen ja työpaikkojen toivotaan löytyvän keskustoista tai hyvien kulkuyhteyksien päästä. Samaan aikaan kaupunkilaiset toivovat vahvasti, että kaupunki kasvaa luonnon ehdoilla. Vantaalla halutaan nauttia hyvistä ja kattavista viheralueista myös tulevaisuudessa.

Erityisen toivottavana pidetään vihreyden lisääntymistä kaupunkimaisessa ympäristössä. Tiivistyvissä kaupunkikeskuksissa vehreydelle varattu tila todennäköisesti vähenee, mutta sen laatua tulee samalla parantaa. Vehreä vallankumous kiinnittää huomion siihen, millä tavoin vehreys voi olla läsnä myös tiiviisti rakentuneissa kaupunkikeskustoissa ja tulla elämyksellisesti ihmisten lähelle.

Kuva: Pertti Raami

> *Parasta Vantaalla on maisema, tila, avaruuden tuntu. Silmät lepäävät, kun näkee peltoja, pensaita, metsää, luonnon eläimiä, ihmisiä, taloja, autoja ja lentokoneita.*
>
> *Tulevaisuuskyselyn vastaus*

Vantaan luonnonmukaisia alueita sekä hiljaisuutta halutaan vaalia ja luonnonalueiden läheisyyttä arvostetaan kotipaikassa. Lähimetsiä pidetään tärkeimpänä virkistysalueena myös tulevaisuudessa. Luonto- ja virkistysalueissa arvostetaan eniten luonnon rauhaa ja hiljaisuutta sekä puhdasta ilmaa. Liikunta- ja toimintamahdollisuuksia arvostavat erityisesti nuoret. Hiljaiset ja luonnonmukaiset alueet halutaan säilyttää sellaisina, kun taas puistojen toivotaan olevan monikäyttöisiä ja niihin toivotaan toimintamahdollisuuksia.

Kaupunkiympäristön viihtyisyyden kannalta vehreydellä on tärkeä rooli. Sen lisäksi viihtyisyyttä luo monipuolinen, kaunis ja laadukas kaupunkiympäristö. Monipuolisuutta voidaan lisätä esimerkiksi ohjaamalla keskustojen rakentamista toiminnoiltaan sekoittuneen kaupunkirakenteen suuntaan. Tällaisessa kaupungissa asumisen, työpaikkojen ja palveluiden lomittuminen on nykyistä helpompaa. Monipuolisuutta lisäävät myös ajallisen kerrostuneisuuden säilyttäminen ja historialliset ympäristöt, kuten kirkot ja kartanot.[9] Yleinen viihtyisyys, roskattomuus ja alueiden ylläpidon merkitys korostuvat asukkaiden toiveissa.[10] Rakentamisen laadukkuus puolestaan on pitkälti resurssikysymys.

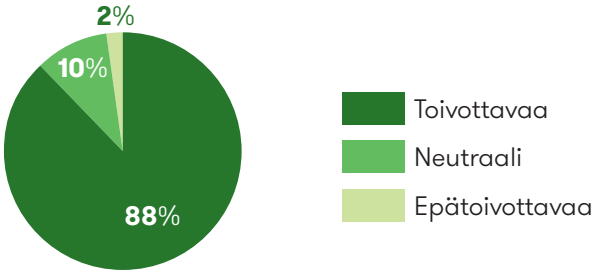
> *Vantaan tiivistysrakentaminen on erittäin toivottavaa, mutta samalla olisi hyvä rakentaa myös Vantaalle viherkäytäviä, joissa esimerkiksi polkupyörällä voisi liikkua nopeasti muulta liikenteeltä suojassa.*
>
> *Tulevaisuuskyselyn vastaus*

VEHREÄ VALLANKUMOUS

- **Vihreys lisääntyy kaupungissa ja luonnonmukaiset alueet säilyvät. Vantaalla virkistytään lähimetsissä ja puistoissa.**
- **Yhdyskuntarakenne tiivistyy. Uudet asunnot ja työpaikat keskittyvät asemien lähistölle.**
- **Alueita kehitetään omaleimaisina ja tasa-arvoisina. Kaupunki on kaunis ja viihtyisä. Historialliset kirkot ja kartanot on säilytetty.**
- **Vehreä ympäristö kutsuu liikkumaan ja ylläpitää terveyttä.**

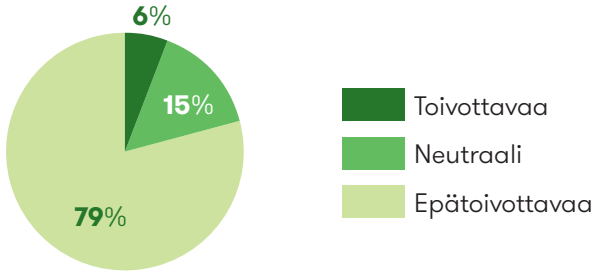
[6] Vantaan viherrakenneselvitys 2017
[7] Työpaja, Myyrmäki-liike
[8] Gallup: Mikä tekee elämästä merkityksellistä?
[9] Gallup: Minkä konkreettisen asian säilyttäisit Vantaalla 100 vuoden päähän?
[10] Gallup, Asukastilaisuudet

Vihreys lisääntyy kaupunkimaisessa ympäristössä. Esimerkiksi viherkatot ja -seinät sekä kaupunkiviljely lisääntyvät.

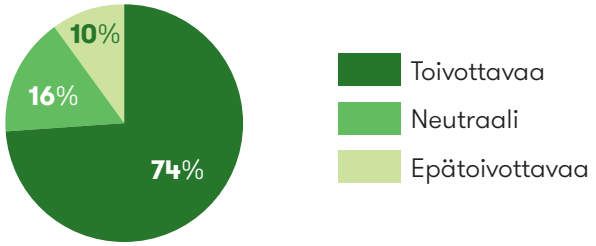
88 % kaikista vastaajista pitää vihreyden lisääntymistä kaupunkiympäristössä toivottavana. Vastaajaryhmien väliset erot ovat pieniä. Nuorten suhtautuvat kysymykseen neutraalimmin, mutta kuitenkin 13-18-vuotiaista 77 % pitää vihreyden lisääntymistä toivottavana. Epätoivottavana vihreyden lisääntymistä pitää 2 % kaikista vastaajista.

Kaupungin tiivistyessä hiljaiset ja luonnonmukaiset alueet vähenevät.

Luonnonmukaisten ja hiljaisten alueiden vähentymistä pidetään valtaosin epätoivottavana. 13-18-vuotiaat suhtautuvat kysymykseen neutraalimmin, mutta heistäkin vain 14 % pitää hiljaisten ja luonnonmukaisten alueiden vähenemistä toivottavana ja yli 50 % epätoivottavana. Muista ikäryhmistä 78-94 % pitää epätoivottavana. Hiljaisuuden ja luonnon kaipuu on erityisen vantaalainen piirre. Kaikista vantaalaisista 77-88 % pitää epätoivottavana, mutta kyselyyn vastanneista helsinkiläisistä vain 64 %. Miehistä 14 % pitää luonnonmukaisuuden vähenemistä toivottavana, naisista vain 3 %.

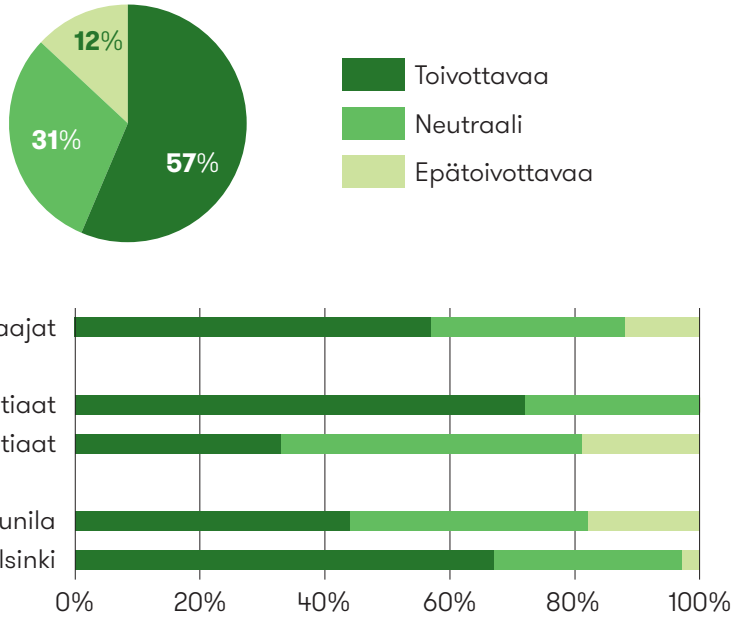
Uudet asunnot sijoittuvat tiiviisti rakennettuun ympäristöön, hyvien kulkuyhteyksien (esim. kehärata) lähettyville.

Uusien asuntojen toivotaan sijoittuvan tiiviisti rakennettuun ympäristöön hyvien liikenneyhteyksien lähettyville. Kaikista vastaajista 74 % pitää tätä kehitystä toivottavana. Asuinalueiden väliltä löytyy pieniä eroja. Asuntojen sijoittumista tiiviisti rakennettuun ympäristöön kannatetaan erityisesti Tikkurilassa, Aviapoliksessa, Myyrmäessä ja Korsossa, joissa yli 70 % vastaajista pitää väitettä toivottavana. Hakunilassa ja Kivistössä tiivistymistä pitää toivottavana 62 % vastaajista.

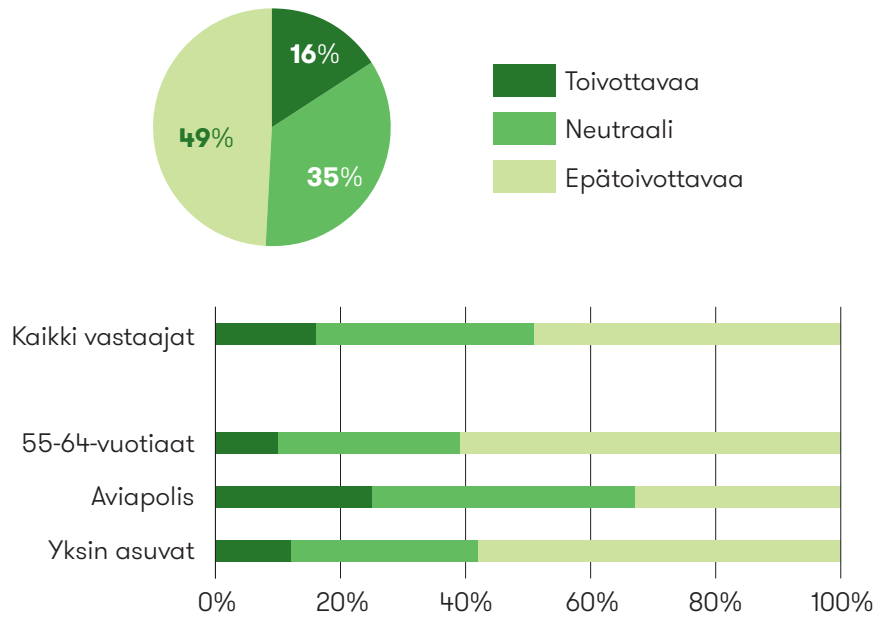
> *Vantaata ei tarvitse rakentaa täyteen. Viheralueita tarvitaan henkisen ja fyysisen hyvinvoinnin ylläpitoon. Rakentamisen keskittyminen radan varsiin ja pääväylien läheisyyteen on hyvä.*
>
> *Tulevaisuuskyselyn vastaus*

Vantaan työpaikat keskittyvät yhä enemmän asemanseuduille.

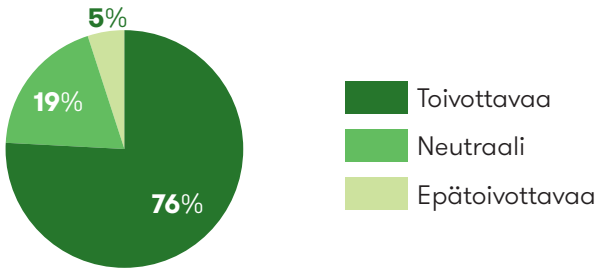
Työpaikkojen keskittymistä asemanseuduille pitää toivottavana 57 % kaikista vastaajista. Mitä nuorempi vastaaja, sen toivottavampana väitettä pidetään. 19-24-vuotiaista yli 70 % pitää toivottavana, yli 65-vuotiaista vain 33 %. Vantaan suuralueista vähiten tätä kannatetaan Hakunilassa, jossa 44 % vastaajista pitää työpaikkojen keskittymistä asemanseuduille toivottavana. Tätä selittänee se, että Hakunila ei sijaitse radan varressa. Kaikkein toivotuimpana (67 %) tätä pitävät helsinkiläiset vastaajat, joista todennäköisesti suurin osa on Vantaalla työssäkäyviä.

Päivittäiset työmatkat ovat yhä pidempiä ja etätyötä tehdään yhä useammin.

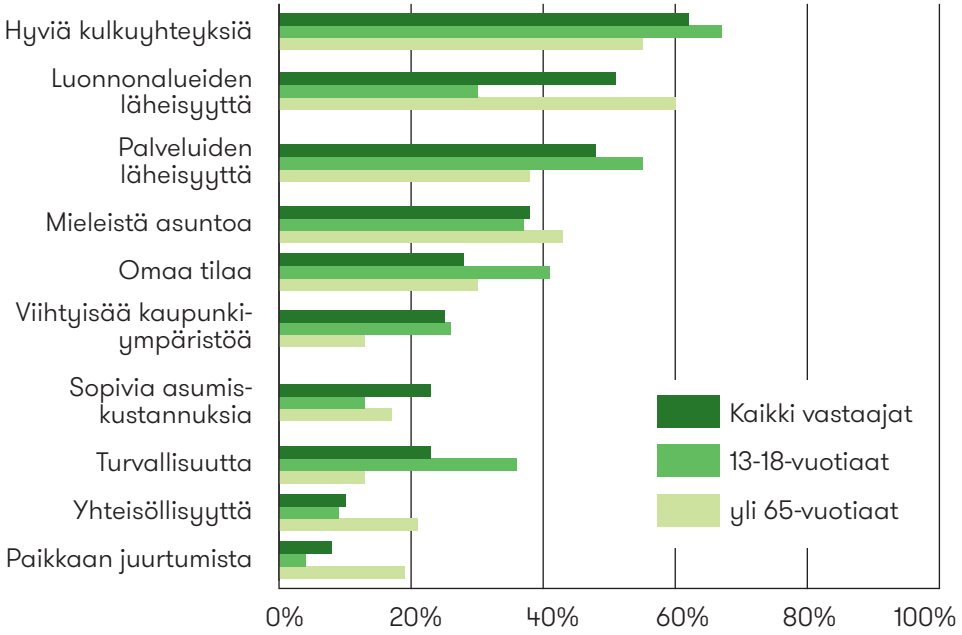
Lähes puolet vastaajista pitää päivittäisten työmatkojen pidentymistä ja siihen liittyvää etätyön lisääntymistä epätoivottavana. 55-64-vuotiaista jopa 61 % ja yksin asuvista 58 % pitää tätä epätoivottavana. Myönteisimmin suhtautuvat Aviapoliksen asukkaat, joista 25 % pitää tätä kehitystä toivottavana ja 33 % epätoivottavana.

Oma koti on tärkeä tukikohta, jossa vietetään yhä enemmän aikaa mm. etätyön lisääntyessä.

Omassa kodissa vietetyn ajan toivotaan lisääntyvän. 76 % kaikista vastaajista pitää toivottavana, että omassa kodissa vietetään yhä enemmän aikaa esimerkiksi etätöiden lisääntyessä. Vastaajaryhmien väliset erot ovat hyvin pieniä.

Arvostan kotipaikassa eniten

Kotipaikassa arvostetaan eniten hyviä kulkuyhteyksiä (62 % vastaajista valinnut 3 tärkeimmän joukkoon), luonnonalueiden läheisyyttä (51 %) ja palveluita (48 %). Vastaajaryhmien välillä on merkittäviä eroja.

Hyviä kulkuyhteyksiä arvostavat ikäryhmistä eniten nuoret ja 55-64-vuotiaat.

Luonnonalueiden läheisyyttä arvostavat kaikki yli 35-vuotiaat (n. 60 %, 13-18-vuotiaista vain 30 %). Naiset arvostavat luonnonalueiden läheisyyttä miehiä enemmän. Alueista tätä arvostetaan eniten Aviapoliksessa ja Hakunilassa, vähiten Tikkurilassa ja Koivukylässä (mutta niissäkin enemmän kuin Helsingissä).

Palveluiden läheisyyttä arvostavat erityisesti 13-18-vuotiaat sekä Tikkurilan ja Myyrmäen asukkaat. Kivistön asukkaat arvostavat palveluita muita ryhmiä vähemmän.

Omaa tilaa arvostavat erityisesti nuoret, miehet ja Kivistön asukkaat.

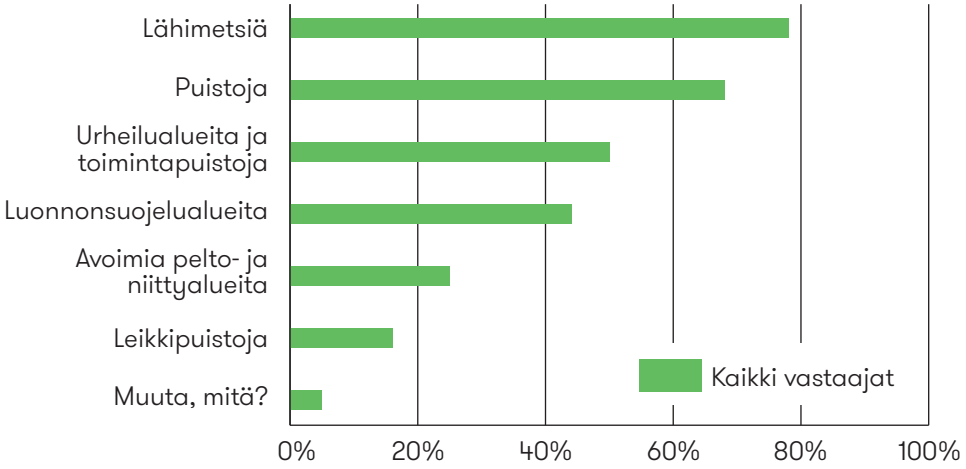
Viihtyisää kaupunkiympäristöä arvostaa kyselyyn vastanneista helsinkiläisistä selvästi suurempi osa (lähes 50 %) kuin Vantaan asukkaista (kaikilla alueilla alle 30 %). Vähiten viihtyisää kaupunkiympäristöä arvostavat yli 65-vuotiaat.

Sopivia asumiskustannuksia arvostavat eniten 19-24-vuotiaat. Turvallisuutta arvostavat eniten 13-18-vuotiaat (36 %).

Yli 65-vuotiaat arvostavat ikäryhmistä eniten paikkaan juurtumista ja yhteisöllisyyttä. Miehet arvostavat yhteisöllisyyttä enemmän, naiset puolestaan paikkaan juurtumista.

> *Kaukana sijaitseville metsäalueille ei ole varsinkaan arkena aikaa lähteä, joten metsien tulee sijaita lähellä asutusta.*
>
> *Tulevaisuuskyselyn vastaus*

Millaisia luonto- ja virkistysalueita haluaisit käyttää Vantaalla 10 vuoden kuluttua?

Lähimetsät ja puistot ovat niitä luonto- ja virkistysalueista, joita vastaajat haluaisivat käyttää tulevaisuudessa. Lähimetsiä käyttäisi 78 % vastaajista ja puistoja 68 %. Vastaajat valitsivat 3 vaihtoehtoa valmiista listasta. Lähimetsiä käyttäisivät eniten 35-65-vuotiaat (noin 85 %), vähiten 13-18-vuotiaat (alle 60 %). Naisista lähimetsiä käyttäisi 80 %, miehistä 70 %. Urheilu- ja toimintapuistoja taas käyttäisi miehistä 55 %, naisista 45 %.

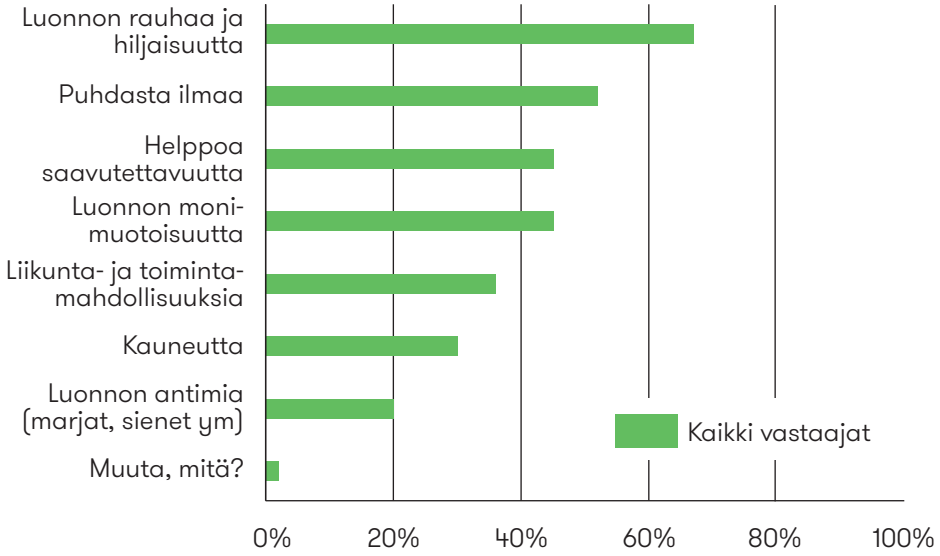
Aviapoliksessa, Kivistössä ja Myyrmäessä asuvista 84 – 89 % käyttäisi lähimetsiä, kun taas Korsossa, Tikkurilassa ja Helsingissä lähimetsiä käyttäisi 70 % vastaajista. Koivukylässä, Aviapoliksessa ja Kivistössä 29 - 35 % käyttäisi avoimia pelto- ja niittyalueita, muualla 15 – 23 %. Aviapoliksessa asuvilla korostuvat luonnonsuojelualueet, Tikkurilassa asuvilla puistot. Vesistöt ja rannat puuttuivat kysymyksen vaihtoehdoista, ja ne mainitaankin lukuisia kertoja avovastauksissa.

Liikunta- ja toimintapuistoja käyttäisi 55 % perheellisistä, yksin asuvista 35 % ja pariskunnista 42 %. Leikkipuistoja käyttäisi 18 % perheen kanssa asuvista, 13 % pariskunnista ja 19 % yksin asuvista. Yksin asuvat ja lapsettomat pariskunnat käyttäisivät hieman enemmän lähimetsiä ja luonnonsuojelualueita.

Kuva: Pertti Raami

> *Vantaanjoen varsi on helmi, jota täytyy vaalia ja saattaa asukkaiden käyttöön.*
>
> *Tulevaisuuskyselyn vastaus*

Arvostan luonto- ja virkistysalueissa eniten

Luonto- ja virkistysalueissa arvostetaan eniten luonnon rauhaa ja hiljaisuutta. Tätä arvostavat erityisesti naiset (70 % valinnut 3 tärkeimmän joukkoon, miehistä 55 %), yksin asuvat (77 %, puolison kanssa asuvista 67 % ja perheen kanssa asuvista 63 %). Puhdasta ilmaa arvostaa 52 % kaikista vastaajista, erityisesti nuoret. Luonnonalueiden helppo saavutettavuus ja luonnon monimuotoisuus ovat myös tärkeitä suurelle osalle vastaajista, erityisesti nämä korostuvat korkeakoulun käyneillä. Korkeakoulutuksen saaneista 53-56 % arvostaa saavutettavuutta, muista 25 – 45 %. Vanhemmat vastaajat arvostavat helppoa saavutettavuutta ja luonnon monimuotoisuutta muita ryhmiä enemmän.

Liikunta- ja toimintamahdollisuuksia arvostavat erityisesti nuoret (yli 50 %), miehet (n. 45 %, naisista 30 %). Toimintamahdollisuuksia arvostaa 41 % perheen kanssa asuvista ja 26 % yksin tai puolison kanssa asuvista.

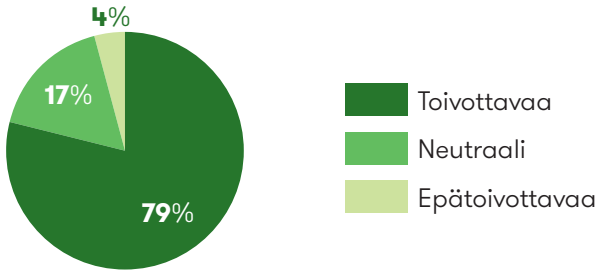
Luonnon antimia arvostavat erityisesti ammattikoulun (29 %) tai opiston (34 %) käyneet, muilla ryhmillä vastaava osuus on alle 20 %.

Kuva: Pertti Raami

> *Lähimetsien monimuotoisuuden on oltava kaikkien ulottuvilla, vähintään juna- tai bussimatkan päässä. Päiväkodeista ja kouluista Vantaalla on tärkeä päästä turvallisesti metsään.*

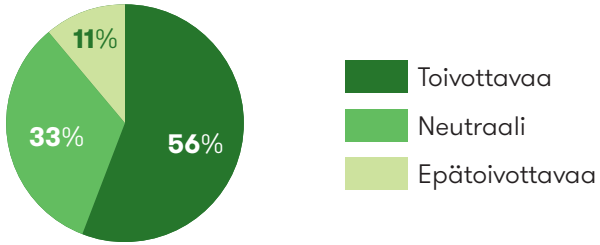
Tulevaisuuskyselyn vastaus

Ravinto-omavaraisuus kasvaa. Vantaan pelloilla viljellään ruokaa paikallisille ja myös kaupunkimaisessa ympäristössä tuotetaan lähiruokaa.

Ravinto-omavaraisuuden kasvua pitää toivottavana 79 % vastaajista. Nuoret suhtautuvat neutraalimmin, mutta myös 13-18-vuotiaista 63 % pitää ravinto-omavaraisuuden lisääntymistä toivottavana. Aviapoliksen ja Hakunilan asukkaat pitävät tätä hieman muita toivottavampana. Muut vastaajaryhmien väliset erot ovat pieniä.

Avoimet maisemat säilyvät ja metsittyneitä ja umpeen kasvaneita alueita palautetaan pelloiksi ja niityiksi.

Avoimien maisemien säilymistä pitää toivottavana 56 % kaikista vastaajista. Nuoremmat vastaajat pitävät tätä vähemmän toivottavana, 13-34-vuotiaista n. 40 %, kun taas yli 45-vuotiaista toivottavana tätä pitää yli 70 %. Korson asukkaista 43 % pitää avoimien alueiden lisääntymistä toivottavana ja lähes 20 % epätoivottavana.

Kuva: Pertti Raami

> *Panostetaan enemmän vanhojen talojen kunnostukseen tai rakennetaan uutta vanhan tilalle, jotta metsät ja viheralueet saavat olla rauhassa.*

Tulevaisuuskyselyn vastaus

Tulevaisuusartikkeli:

ASUMINEN

Elisa Ranta, asumisen erityisasiantuntija
Tomi Henriksson, asumisasioiden päällikkö

Kuva: Sakari Manninen

2027 Urbaania monikulttuurisuutta

Vantaa on vuonna 2027 kiinteä osa pääkaupunkiseudun alati tiivistyvää ja väestömäärältään kasvavaa metropolialuetta. Vantaa on kasvanut lähes 240 000 asukkaan urbaaniksi ja monikulttuuriseksi kaupungiksi, jossa luonto ja viihtyisä ympäristö ovat läheinen ja tärkeä osa asumista.

Kehäradan tuomat mahdollisuudet asuntorakentamisen lisäämisessä on hyödynnetty hyvin vuosikymmenen aikana, mutta täydennysrakentamisen paikkoja on edelleen runsaasti. Kivistö kaupunkimaisine keskustoineen ja Keimolanmäki hyvien palveluiden ja joukkoliikenneyhteyksien äärellä ovat vetovoimaisia asuinalueita yli 15 000 asukkaalle.

Laajentunut lentokenttä on tuonut Vantaalle uusia yritysmahdollisuuksia ja asukkaiksi myös ihmisiä, joille tärkeää ovat kansainväliset yhteydet maailmalle. Näihin tarpeisiin osaltaan vastaa kiitoteiden kainaloon noussut satojen työpaikkojen ja tuhansien asukkaiden moderni Aviapolis, josta pääsee junalla puolessa tunnissa Helsingin ydinalueille.

Kehäradan varren keskusta-alueet Tikkurila ja Myyrmäki ovat läpikäyneet uudistuksen ja ovat Vantaan vetovoimaisia palveluiden ja asumisen keskittymiä. Martinlaakso, Korso, Koivukylä ja Hakunila ovat niin ikään nousseet uuteen kukoistukseen kehityshankkeiden, rakennuskannan uudistumisen ja palveluiden kehittymisen myötä.

Uudet ja uudistuneet asuinalueet ovat monipuolistaneet asuntokantaa vastaamaan asukkaiden tarpeisiin esimerkiksi asuntojen koon, esteettömyyden ja muunneltavuuden kannalta. Asuinalueilla on tarjolla erilaisia mahdollisuuksia omistaa tai vuokrata asunto ja asukkaat voivat halutessaan löytää samalta alueelta eri elämäntilanteeseen vastaavan ja laatu- sekä hintatasoltaan sopivan kodin.

Korkealaatuinen ympäristö ja taiteen tuominen asuinalueille ovat lisänneet asukkaiden viihtyvyyttä. Toimivan joukkoliikenteen läheisyys ja asemanseutujen asuinrakentamisen tiivistäminen on vähentänyt yksityisautoilun tarvetta ja pysäköinnille varattua tilaa tarvitaan entistä vähemmän.

Kodista on muodostunut yhä tärkeämpi tukikohta, sillä moni valitsee työpaikalle lähtemisen sijasta etätyömahdollisuuden ja päivittäisen liikkumisen tarve on vähentynyt, kun palveluita tuodaan ja tilataan yhä enemmän suoraan kotiin.

2067 Valinnanvapautta ja resurssiviisautta

Puolen vuosisadan päästä, vuonna 2067, Vantaa on kasvanut jo yli 300 000 asukkaan kansainväliseksi kotikaupungiksi. Hyvät lentoyhteydet maailmalle ja erityisesti Kaukoitään ovat tuoneet maailmalta kaupunkiin yhä enemmän asukkaita, jotka pitävät Vantaata globaalin työnsä ja elämänsä tukikohtana. Modernissa kaupungissa on läsnä edelleen läheinen suhde ympäristöön ja luontoon, mitä asukkaat arvostavat elinympäristössään.

Vantaan keskusta-alueet ovat tiivistyneet entisestään tiheämmiksi kaupunkielämän palveluja ja elämyksiä tarjoaviksi laadukkaiksi keskittymiksi. Resurssiviisautta ja energiansäästöä arvostetaan yhteiskunnassa yhä enemmän ja sen seurauksena monet valitsevat asuvansa tiiviisti keskustoissa lähellä joukkoliikennettä ja mieleisiä palveluita.

Asumisratkaisuja on monenlaisia ja asukkailla on paljon vaihtoehtoja valita erilaisista asuntojen omistus- tai vuokrausmuodoista sekä myös erilaisilla konsepteilla toimivista yhteisöasumisen malleista. Perheiden koko ja kokoonpano vaihtelevat suuresti ja asunnot suunnitellaan pääsääntöisesti hyvin muuntojoustaviksi.

Pientaloasuminen on osaltaan pitänyt pintansa laajentuneiden etätyömahdollisuuksien sekä energiatehokkaan rakentamisen ja asumisratkaisuiden ansiosta. Osa ihmisistä arvostaa keskustojen yhteisöllisyyttä ja sykettä, kun taas osa haluaa elää hitaammassa elämänrytmissä ja rauhassa omassa talossaan hieman syrjemmällä. Teknologian kehittyminen mahdollistaa yksilöllisen valinnan näiden erityyppisten asumisratkaisuiden välillä.

Yksityisautoilun määrä vähenee edelleen voimakkaasti, sillä liikkumisen muodot erilaisilla yhteiskuljetuksilla ja joukkoliikenteellä ovat käteviä käyttää eikä kalliista autopaikasta kannata maksaa asumisessa. Työn tekeminen ja ihmisten tapaaminen tapahtuvat pääosin virtuaalisesti ja työmatkaliikenne on vähentynyt huomattavasti. Vuosituhannen alussa tehdyt liikenne- ja suunnitteluratkaisut näkyvät vahvasti kaupungin kasvussa ja näiden ratkaisuiden antamista mahdollisuuksista kannetaan edelleen hedelmää.

2117 Asumisen laatua vai ympäristöuhkia?

Positiivisessa kehitysnäkymässä uhkaavat ympäristöongelmat on kyetty ratkaisemaan uuden teknologian avulla. Asuminen on hiilineutraalia ja resurssiviisasta. Näin ollen asumisen laatuun voidaan panostaa entistä enemmän.

Ihmisillä on yhä enemmän vapaa-aikaa. Työnteon ja vapaa-ajan raja on häilyvä ja tämä näkyy myös kodin roolissa etätyöpisteenä. Toisaalta kaupungista tulee oman olohuoneen jatke ja siellä vietetään paljon aikaa. Asumisesta haetaan yhä enemmän yhteisöllisyyttä, koska perinteisiä työyhteisöjä ei enää ole. Asumiseen ja elämään liittyy paljon virtuaalitodellisuutta, mutta ihmiset kaipaavat silti toistensa kohtaamista ja elämyksiä. Asumisessa korostuvat monipuoliset ja muuntojoustavat tilaratkaisut, jotka vastaavat jopa päivittäin vaihtuviin tarpeisiin. Perhekäsitys on hyvin joustava ja vaihteleva ja se on osin virtuaalitodellisuuden ja robotiikan muokkaama.

Tulevaisuuden uhkakuvina voidaan nähdä erityisesti ilmasto- ja ympäristöuhat. Nämä voivat johtaa esimerkiksi muualta maailmasta tuleviin ilmastopakolaisiin ja aiheuttaa täysin uudenlaisia haasteita myös asumisen ja yhteiskunnan järjestämiselle.

Ilmaston lämpeneminen voi vaikuttaa radikaalisti myös olemassa olevien asuntojen kunnon heikkenemiseen ja korjaustarpeeseen sekä uusien asuntojen suunnitteluun. Taistelu niukkenevista globaaleista resursseista voi johtaa asumisen laadun dramaattiseen heikentymiseen.

Kuva: Sakari Manninen

Tulevaisuusartikkeli:
YMPÄRISTÖ

Tina Kristiansson, ympäristösuunnittelija
Anna-Leena Sjövall, ympäristöasiantuntija
Leena Maidell-Münster, ympäristöpäällikkö

Kuva: Pertti Raami

2027 Uusi vihreä tiivistyvässä kaupungissa

Ilmaston lämpeneminen jatkuu vielä vuosikymmeniä, vaikka kasvihuonekaasupäästöjä onkin onnistuttu vähentämään Vantaalla, Suomessa ja monin paikoin ympäri maailman. Kymmenen vuoden päästä vantaalaiset saavat niskaansa entistä useammin rankkasateita ja kamppailevat myrskysäissä. Vantaalla on sateesta ja lumen sulamisesta syntyvän taajamien valumaveden (hulevesi) hallinta jo pitkällä. Monet pääsevät näilläkin keleillä kulkemaan kuivin jaloin. Vettä viivytetään huleveden hallintaan suunnitelluissa rakenteissa, jolloin puroihin ja jokiin päätyy kirkkaampaa vettä. Samalla hulevesirakenteet viherryttävät ja elävöittävät kaupunkia.

Luonnon monimuotoisuutta on lisätty rakennetuilla alueilla. Hulevesirakenteiden lisäksi viherseinät ja viherkatot tuovat luonnon myös tiiviisti rakennetuille alueille. Koska kesät ovat jo yleisesti pidempiä, kattopuutarhat ja kaupunkiviljely ovat lisänneet suosiotaan. Tiiviisti rakennetuille alueille kurottautuva vihreä nähdään osana kaupungin ekologista verkostoa. Verkoston toiminta ymmärretään entistä paremmin. Myös verkoston murrokset ja katkeamat ovat tiedossa, mutta niitä ei ole vielä päästy riittävästi korjaamaan. Luonnonsuojelualueiden verkosto on kattava. Luontotutkijat ovat myös suurelta osin löytäneet ja tunnistaneet kaupunkimme luonnon helmet, ja niiden suojelu on edennyt suotuisasti.

Kaupunkimetsien arvostus on noussut kymmenessä vuodessa. Vantaalaiset voivat olla ylpeitä oman kaupunkinsa metsistä. Uudet luonnonsuojelualueet ja Vantaalla jo pitkään toteutettu kaupungin metsienhoito, jossa yhtenä lähtökohtana on luonnon monimuotoisuuden säilyttäminen, ovat edesauttaneet rikkaan metsäluonnon kehittymistä. Ilmastonmuutoksen vaikutukset kuitenkin näkyvät ekosysteemeissä. Uusia lajeja ilmestyy, ja haitallisten vieraslajien vaikutus voimistuu.

Vantaalaiset tiedostavat entistä paremmin luonnon merkityksen ihmisen hyvinvoinnille ja virkistäytyminen luonnossa on yleistä. Kaupunkilaiset myös tuntevat viheralueet hyvin ja entistä useampi ymmärtää ammentaa hyvinvointia luonnosta. Hiljaisia alueita kaivataan ja suojelussa pyritään hiljaisten alueiden verkoston luomiseen.

2020-luvulla energia-ala on saavuttanut Suomessa suuren murroksen. Siirrytään pois vanhasta mallista, jossa energiaa tuotettiin keskitetysti isoissa voimaloissa ja syötettiin sähkö- ja kaukolämpöverkkoja pitkin käyttäjille. 2020-luvulla energiankäyttäjistä tulee energiantuottajia, kun yhä useammat vantaalaiset kotitaloudet ja yritykset alkavat itse tuottaa energiaa katoilla ja pihoilla omiin ja muidenkin tarpeisiin. Kehitystä vauhdittaa lainsäädännön muuttuminen niin, että yksityisestä tuottajasta tulee tasavertainen kilpailija sähkömarkkinoilla.

2067 Eteläistä lajistoa ja uutta energiaa

Kaupungin kattava viherverkosto on toimiva ja jatkuu luontevasti rajojemme ulkopuolelle. Ekologisten yhteyksien murtumia on paikattu: milloin valtatien yli

on rakennettu vihersilta, milloin taas on kadonneen yhteyden tilalle istutettu metsää. Vantaan vesistöissä virtaa puhdasta vettä ja joet ja purot tuottavat runsaasti kalaa kaupunkilaisille. Luontotietoisuus ovat edelleen lisääntynyt ja luonnonsuojelualueita on lisätty uuden tutkimustiedon valossa. Luonnonsuojelualueet ovat osa ekologista verkosta ja myös virkistysalueverkostoa.

Vantaalaiset löytävät reittinsä ja polkunsa maastoon, missä päin Vantaata asuvatkin. Sipoonkorpi on tunnettu myös laajemmin, aina Aasiassa asti, sillä lentojen välillä alueelle järjestetään elämysmatkoja. Myös Petikon luontovirkistysalue on kasvattanut suosiotaan uusien reittien ja harrastusmahdollisuuksien vuoksi.

Jos hyvin käy, niin vuonna 2067 on hiljaisempaa kuin nyt, koska esimerkiksi polttomoottoreista on luovuttu ja lentokoneiden äänetkin on huipputekniikalla saatu vaikenemaan. Vielä muutama vuosikymmen aikaisemmin yritettiin varjella viimeisiä hiljaisten alueiden rippeitä, mutta nyt luontoääniin voi sukeltaa jo aivan nurkan takana.

Lumiset talvet alkavat olla harvassa, joten Petikossa pääsee hiihtämään enää harvemmin. 2000-luvun alkupuolella tehtiin valintoja ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi. Mitä enemmän kasvihuonekaasujen päästöjä on pystytty vähentämään, sitä enemmän entistä vuoden 2067 ilmasto muistuttaa. Ilmastonmuutos näkyy kaikesta huolimatta ihmisten, eläinten ja kasvien elinympäristössä.

Ilmaston muuttuessa myös luonto muuttuu ja eteläiset lajit syrjäyttävät pohjoisen lajeja. Jos lämpötila nousee neljä astetta, ei ole harvinaista, että savupiippua koristaa kattohaikaran pesä tai että pesukarhut ja ehkä myös sakaalit vaeltavat metsissämme. Lupiinien sijaan tienreunojamme koristavat unikot. Lämpötilamme on kuin Unkarissa. Luonnonsuojelun haasteet ovat muuttuneet, uudet entistä haitallisemmat vieraslajit ovat saaneet jalansijaa luonnossamme.

Vantaalla energia tuotetaan hiilineutraalisti. Aurinkoenergia ja tuulivoima kasvavat sähköntuotannon selkärangaksi, kun älykkäät järjestelmät ja energian varastoinnin kehitys mahdollistavat sähkö- ja lämpöenergian varastoinnin ja kulutuksen tasapainottamisen. Vantaallakaan horisontissa eivät enää siinnä voimalaitosten korkeat piiput. Koteihin virtaava kaukolämpö on maalämpöä.

Tuuli- ja aurinkoenergian lisäksi energiasektoria on mullistanut synteettisen biologian kehittyminen. Kolmannen sukupolven biopolttoaineita valmistetaan leväbiomassan avulla auringon valoenergiasta, vedestä ja ilman hiilidioksidista. Tällä tuotantotavalla jopa 10 prosenttia auringon säteilyenergiasta saadaan valjastettua polttoaineen sisältämäksi kemialliseksi energiaksi, kun ensimmäisen sukupolven biopolttoaineiden hyötysuhde oli ollut vain 0,1 %.

2117 Ennakoimaton ilmastonmuutos

Edellisten vuosikymmenten aikana toteutuneet ilmastonmuutokset ennakoivat vielä paljon suurempia muutoksia vuonna 2117 ja tulevina vuosisatoina. Ilmastonmuutos on elinympäristöjen häviämisen jälkeen suurin uhka luonnon monimuotoisuuden säilymiselle maailmanlaajuisesti. Ympäristönsuojelu on edistynyt ja esimerkiksi energiantuotanto on hiilineutraalia, mutta ilmastonmuutos uhkaa jättää menneet saavutukset varjoonsa.

Vuonna 2117 ilmaston lämpeneminen tulee olemaan erityisen rajua Suomessa ja muilla pohjoisilla alueilla. Odotettavissa on jopa 3 - 7 asteen lämpötilan nousua Suomen alueelle vuoteen 2100 mennessä. Talvet ovat lämmenneet kesiä enemmän. Etelä-Suomen talvista tulee suurelta osin lumettomia ja nykyistä sateisempia.

Lämpötilan nousu ja ilman kasvanut hiilidioksidipitoisuus kiihdyttää kasvien yhteyttämistä ja kasvua. Kasvukauden pidentyminen vaikuttaa koko ekosysteemin tuottavuuteen. Kasvien perustuotannon havaittiin lisääntyneen jo 2000-luvun alussa ja Pohjois-Euroopan ekosysteemien perustuotanto onkin kasvanut jopa 50 % vuoden 2117 lähestyessä (verrattuna vuosiin 1961–1990). Pohjoisten ekosysteemien tuotantokyvyn kasvulla voi olla sekä myönteisiä että haitallisia vaikutuksia luonnon monimuotoisuuteen. Kasvinsyöjät, kuten hirvieläimet, voivat runsastua. Suomessa on havaittu metsänkasvun kiihtyneen, mikä voi toisaalta heikentää puiden pakkasenkestävyyttä.

Maapallolla aiemmin tapahtuneet ilmastonmuutokset ovat edenneet nykyistä hitaammin ja muut ympäristönmuutostekijät, kuten elinympäristöjen häviäminen tai saasteet, eivät ole rasittaneet eliöstöä. Tämän vuoksi ihmisen aiheuttamalla ilmastonmuutoksella saattaa olla paljon dramaattisemmat vaikutukset elämään maapallolla, kuin aiemmin historiassa tapahtuneilla. Ilmastonmuutoksen rajuus ja seurannaisvaikutusten laajuus ovat yllättäneet myös Vantaalla – ilmasto vaikuttaa kaikkialla, ruuantuotannosta muuttoliikkeeseen ja ammatinvalinnasta vapaa-ajan toimintaan.

Tulevaisuusartikkeli:

VIHERALUEET

Hanna Keskinen, puistosuunnittelupäällikkö
Aino Leino, puistopäällikkö

Kuva: Sakari Manninen

2027 Viheralueilla toimintaa ja ilmastotyötä

Viheralueet ja niiden hoito ovat tärkeä osa kuntien asukkaille tuottamia palveluita. Vuonna 2027 elämme uuden viheralueohjelman 2021 - 2030 aikaa. Viheralueet ovat kestävästi toteutettuja, hoidettuja ja käytettyjä, alueelleen luonteenomaisia sekä monimuotoisia.

Viheralueet tarjoavat monipuolisia palveluita, jotka ovat kaikkien kaupunkilaisten saavutettavissa. Asukkaiden osallisuusmahdollisuudet sekä viheralueiden suunnittelussa että kunnossapidossa ovat lisääntyneet muun muassa sähköisten vuorovaikutusmenetelmien käyttöönoton myötä.

Ulkoilureittiverkosto on täydentynyt jokirannoissa ja Sipoonkorven kansallispuistoon pääsee Kuusijärveltä Vanhan Porvoontien ylittävää siltaa pitkin. Kaupungin kasvaessa viheralueiden toimintapuistoja ja koira-aitauksia on rakennettu lisää. Lapsille ja senioreille on toteutettu yhteisiä alueita. Puistot toimivat kaupungissa kohtaamisen paikkoina.

Purot ja joet ovat tärkeässä osassa tiivistyvässä kaupungissa. Erityisesti Tikkurilan jokirantaa, Korson Ankkapuistoa, Petikkoa ja Kuusijärveä on kehitetty. Tikkurilankoski virtaa vapaana ja sen ympäristö on virkistyskäytössä. Vaaralan lammista suunnitellaan Helsingin kanssa yhteistä uinti- ja virkistyspaikkaa.

Ilmaston ääri-ilmiöiden lisääntyminen pakottaa varautumaan rajuihinkin myrsky- ja tuulituhoihin. Metsien oikealla hoidolla pystytään toisaalta sitomaan enemmän hiiltä ja osallistumaan biotalouden kehitykseen. Luonnon monimuotoisuutta lisäävät myös maisemapellot ja niityt sekä laiduneläinten käyttö niittyjen hoidossa.

2067 Monimuotoisuutta ja uusia palveluita

Yhteiskunta huolehtii edelleen siitä, että Vantaan viheralueita hoidetaan suunnitelmallisesti. Viheralueiden käyttö on lisääntynyt kaupungin tiivistyessä, pihojen pienentyessä ja asukasmäärän kasvaessa. Viheralueilta toivotaan entistä enemmän toiminnallisuutta, mutta myös monimuotoisuutta. Kalliot, purot ja muut säilyneet luontoalueet ovat myös tärkeä osa viheralueita. Puistojen ja katujen roskaaminen on loppunut kierrätyksen tehostumisen myötä.

Monimuotoisuus on lisääntynyt esimerkiksi palauttamalla umpeenkasvaneita peltoja ja niittyjä avoimiksi alueiksi. Vantaan pelloilla tuotetaan yleisesti myös lähiruokaa. Lähimetsien hoidossa lehtipuustoa on suosittu ilmaston lämpenemisen takia. Pyökkikin menestyy jo Vantaalla. Metsäsuunnitelmien toteuttaminen on lisännyt hiilen sitoutumista metsien kasvuun.

Uusia liikuntamuotoja kehitetään ja ulkoilualueet palvelevat myös näissä uusissa tarkoituksissa. Monipuoliset liikkumisen mahdollisuudet ovat viheralueiden suunnittelun lähtökohtana. Ulkona liikkuminen on lisääntynyt, koska vuoden lämmin kausi on aikaisempaa pidempi. Talvilajien harrastusmahdollisuudet puolestaan kapenevat, ja talvikaudella tarvitaan edelleen sisäliikuntatiloja. Viheralueiden valaistuksessa säästetään energiaa uudenlaisten ohjausratkaisujen avulla. Pimeiden talvien lisääntyminen lumen puutteen takia edellyttää kuitenkin myös valaistuksen lisäämistä.

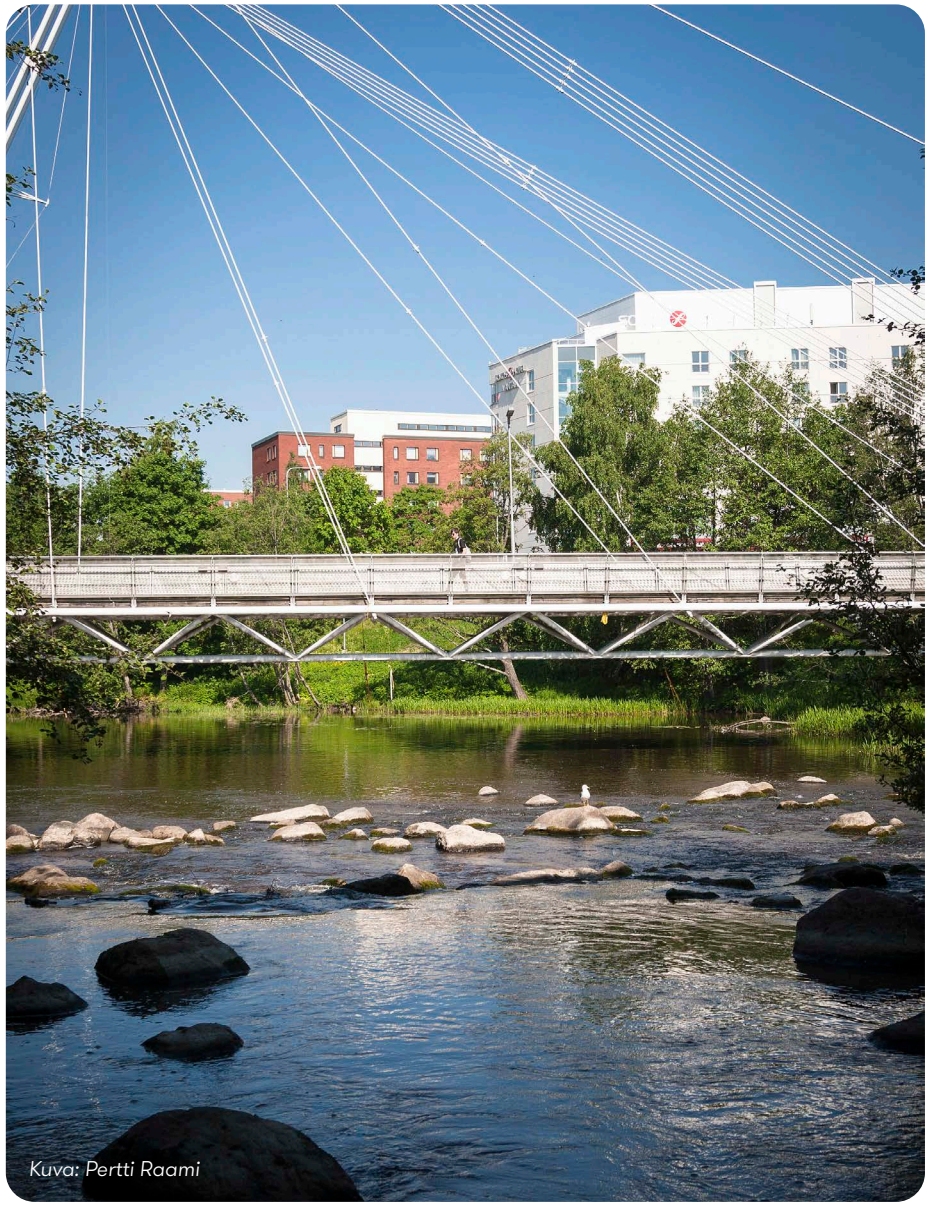
Mobiilipalveluiden avulla asukkaiden on helppo saada lisää tietoa viheralueiden käyttömahdollisuuksista sekä osallistua niiden kehittämiseen. Virtuaalipelit ovat myös lisänneet puistojen käyttöä.

2117 Kattavat viheralueet tallella

Viheralueet puhdistavat ilmaa ja vettä, torjuvat melua, tasaavat tulvia ja sään paikallisia ääri-ilmiöitä, tarjoavat elinympäristöjä ja mahdollisuuksia virkistäytymiseen ja kuntoiluun sekä maisemasta nauttimiseen. Lähiruuan tuottaminen viheralueille on yleistä. Nämä tutut periaatteet ovat edelleen ajankohtaisia.

Vantaan viheralueiden puolesta on tehty järjestelmällistä työtä yli 100 vuoden ajan. Vantaan asukasmäärä on kasvanut ja kaupunki tiivistynyt, mutta tästä huolimatta vihreät alueet on saatu pääosin säilytettyä.

Asukkaita kannustetaan pitämään huolta piha- ja katuvihreästä. Luonnonmukaisten alueiden helppo saavutettavuus ilahduttaa asukkaita ja houkuttelee myös turisteja maailmalta pistäytymään vaikka lentomatkojen välillä Kuusijärvellä saunomassa.

Kuva: Pertti Raami

Sosiaalinen taso:

HUOKOINEN PINTA

VOIMAVARA: Vantaalaiset haluavat vaikuttaa kotikaupungin kehitykseen. Yhteisöllisyyttä arvostetaan.

Luku käsittelee ihmisten toiminnan mahdollisuuksia kaupungissa, ja siihen on koottu vastauksia vaikuttamiseen, yhteisöllisyyteen, työhön ja vapaa-aikaan liittyvistä kysymyksistä. Huokoinen pinta viittaa siihen elävään toiminta-alueeseen, jossa kaupungin organisaatio osaa sujuvasti ottaa vastaan kaupunkilaisten aloitteellisuuden ja auttaa sen toteuttamisessa. Kaupungissa tapahtuvan toiminnan totunnaisia reviirejä ja valtarajoja punnitaan uudelleen.

Kaupunkilaisten näkökulma

Kaupunkilaisten aktiivista roolia omassa ympäristössään on helppo puolustaa. Mahdollisuus vaikuttaa omaan toimintaympäristöön vähentää syrjäytymistä ja ihmisten aktiivisuus tuottaa iloa myös muille ihmisille esimerkiksi kaupunkitapahtumien muodossa. Kaupunkilaiset kannattaa nähdä voimavarana, jolla on tietoa itseään koskevissa asioissa.

Kaupunkilaiset toivovat yksiselitteisesti, että asukkaiden kiinnostus kaupungin asioihin kasvaa ja vaikutusmahdollisuudet säilyvät tai paranevat. Vaikuttamisen kanavien tulee olla monipuolisia, sillä kaupunkilaisten mahdollisuudet käyttää tiettyjä vuorovaikutuksen kanavia poikkeavat toisistaan.

Työelämän osalta vastaukset ovat vaikeammin tulkittavia. Tulevaisuudessa työn luonne muuttuu varmasti, vaikka muutoksen luonnetta voidaan lähinnä arvailla. Asukkaiden näkemyksistä pitkällä tähtäimellä merkittävintä ovat työnteon arvostukset. Työn merkityksellisyyttä ja hyödyllisyyttä arvostetaan työnteossa kaikkein eniten - toiseksi nousee työstä maksettava palkka. Työn vakaus ja mahdollisuus uuden oppimiseen koetaan myös tärkeiksi.

Työelämän joustavuuteen liittyvät vastaukset jakaantuvat – kenties vastaajia mietityttää, tarkoitetaanko kysymyksessä työelämän vai työn tekijöiden jousta-

Kuva: Riikka Äärelä

> *Aloja joilla ihmisen kohtaaminen on välttämätöntä on ja tulee olemaan. Ja pitää olla. Kasvatus-, opetus- ja hoitoalan onnistumisen ja tuottavuuden edellytykset ovat riippuvaisia ihmiskontakteista.*
>
> *Tulevaisuuskyselyn vastaus*

vuuden lisääntymistä. Erityisen paljon tunteita herättää automatisoinnin ja robotisaation megatrendi, enemmän epäilystä kuin intoa. Ihmisen roolia ja inhimillisyyttä pidetään tärkeänä myös tulevaisuuden työssä, erityisesti hoiva-alalla, ja robottien lisääntyvään käyttöön suhtaudutaan pääosin kielteisesti. Kaupunkilaiset korostavat, että kaikkea työtä ei voida automatisoida.

Sekoittuvatko työ ja vapaa-aika tulevaisuudessa? Vapaa-ajassa arvostetaan lähes yhtä paljon merkityksellistä tekemistä kuin lepoa ja latautumista. Nähdään toivottavana, että vapaa-ajan toiminta luo yhä suuremman osan elämän merkityksellisyydestä. Vapaaehtoistyön lisääntymistä kannattaa noin puolet vastaajista. Kaupunkilaiset suhtautuvat kuitenkin suurella varauksella siihen, että vapaaehtoistyöllä voitaisiin korvata kaupungin palveluita.

Läheiset ihmiset ja merkityksellinen tekeminen kuuluvat kotikaupungin tärkeimpiin teemoihin.[11] Vantaalaiset arvostavat yhteisöllisyyttä ja läheiset ihmiset lisäävät elämän merkityksellisyyttä. Sosiaaliseen hyvinvointiin liittyen kaupunkilaisten kiinnostuksen kohteet ja huolenaiheet ovat samansuuntaisia monissa eri vastaajaryhmissä. Kaivataan yhteisöllisyyttä ja kohtaamisen paikkoja, harrastusmahdollisuuksia ja tekemisen tiloja.

Kaupungin huokoiseen pintaan kuuluvat yhteisöllisyyttä ja kaupunkilaisten omaehtoista toimintaa tukevat paikat ja tilat, joiden toimintaa ei ole ennalta määrätty esimerkiksi kaupalliseksi. Tällaisia ”muita tiloja” tarvitaan alueellisen aktiivisuuden kehdoiksi, työn tekemisen tiloiksi ja sekä tuomaan yhteen eri alojen osaajia.[12] Tiloja voisi löytyä esimerkiksi koulujen tai muiden julkisten tilojen yhteydestä.

Myös nuoret kaipaavat tiloja vapaa-ajan viettoon sekä ohjattua tekemistä. Kaupunkilaisraati pohtii samaa teemaa nuorten syrjäytymisen ehkäisyn näkökulmasta ja toivoo että nuoret saataisiin pois ”kaduilta ja kauppakeskuksista”. Nähdään, että esimerkiksi päihteiden käyttö vähenisi, jos on mielekästä tekemistä.[13] Koulutus ja elinikäinen oppiminen tukevat mielekästä elämää. Toivotaan nuorten työelämävalmiuksiin panostamista. Muodollisen koulutuksen lisäksi kaupunkilaiset tunnistavat elinikäisen oppimisen merkityksen.[14]

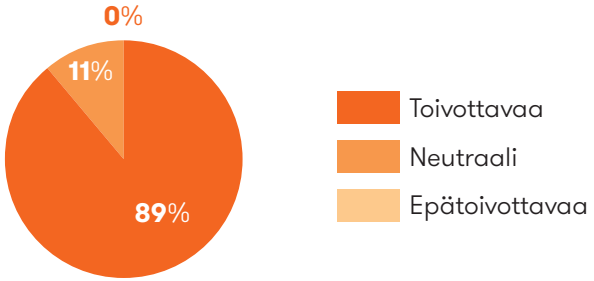
Virtuaaliset kohtaamisen paikat kuten sosiaalinen media tuovat ihmisiä yhteen, mutta eivät voi korvata fyysisiä paikkoja. Sosiaalisissa suhteissa arvostetaan ennen kaikkea yhteisiä mielenkiinnon kohteita, kasvokkain kohtaamista sekä yhteenkuuluvuuden ja pysyvyyden tunnetta. Myös ihmisten tuttuus ja yhteiset arvot ovat tärkeitä.

HUOKOINEN PINTA

- **Paikalliset asukasyhteisöt ovat voimavara ja niitä tuetaan. Ystäviä tavataan kodin lähialueella. Ihmiset ja tekeminen tyovat merkitystä elämään.**
- **Kiinnostus kaupungin asioihin kasvaa ja vaikuttamisen kanavat ovat monipuoliset.**
- **Ihmistyötä tarvitaan, vaikka automatisaatio helpottaa elämää. Vantaalla on monipuolisia tiloja ja mahdollisuuksia työntekoon.**
- **Koulutus ja työn saatavuus lisäävät turvallisuutta.**

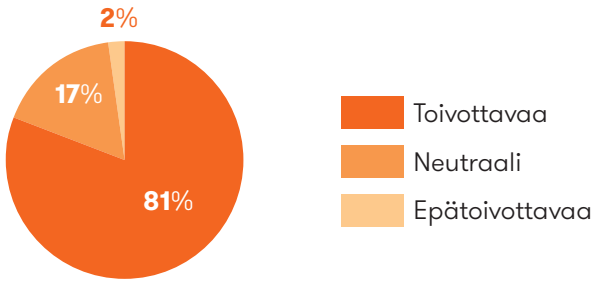
[11] Gallup, kysymykset ”Valitse luettelosta 3 asiaa, jotka ovat hyvän kotikaupungin kannalta tärkeimpiä” ja ”Mikä tekee elämästäsi merkityksellistä?”
[12] Työpaja, Myyrmäki-liike
[13] Lasten ja nuorten vaikuttajapäivä
[14] Kaupunkilaisraati

Ihmisten kiinnostus kaupungin asioihin ja yhteisten asioiden hoitamiseen kasvaa.

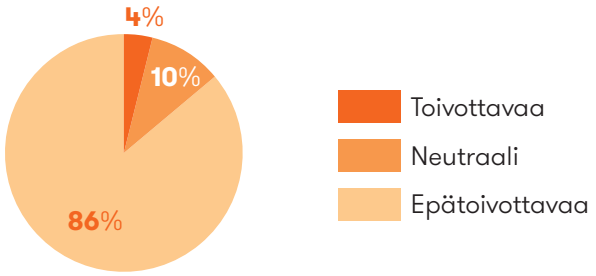
Kaikista vastaajista 89 % pitää toivottavana, että ihmisten kiinnostus kaupungin asioihin ja yhteisten asioiden hoitamiseen kasvaa. Epätoivottavana tätä pitää alle 1 % vastaajista. Muita ikäryhmiä neutraalimmin suhtautuvat 13-18-vuotiaat vastaajat, joista 69 % pitää tätä toivottavana. Muiden taustamuuttujien vaikutus vastauksiin on pieni.

Vaikuttamisen kanavat monipuolistuvat. Edustuksellisen demokratian rinnalle kuntien päätöksenteossa tulevat kuntalaisten omat verkostot ja asiantuntijaraadit, vaikuttaminen verkossa ja suora osallistuminen kaupungin kehittämiseen.

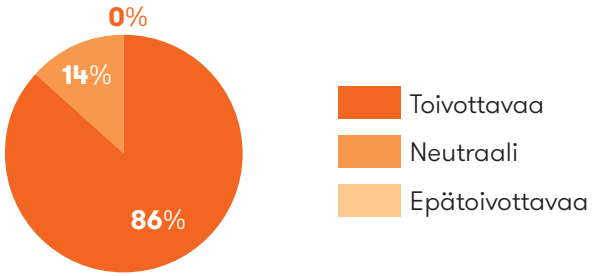
Kaikista vastaajista 81 % pitää vaikuttamisen kanavien monipuolistumista toivottavana. Epätoivottavana tätä pitää vain 2 % vastaajista. Muita ikäryhmiä neutraalimmin suhtautuvat nuoret. 13-18-vuotiaista alle puolet pitää tätä toivottavana ja yli puolet suhtautuu neutraalisti. Muiden taustamuuttujien vaikutus on pieni.

Kaupunkilaisten vaikutusmahdollisuudet kaupungin asioihin vähenevät.

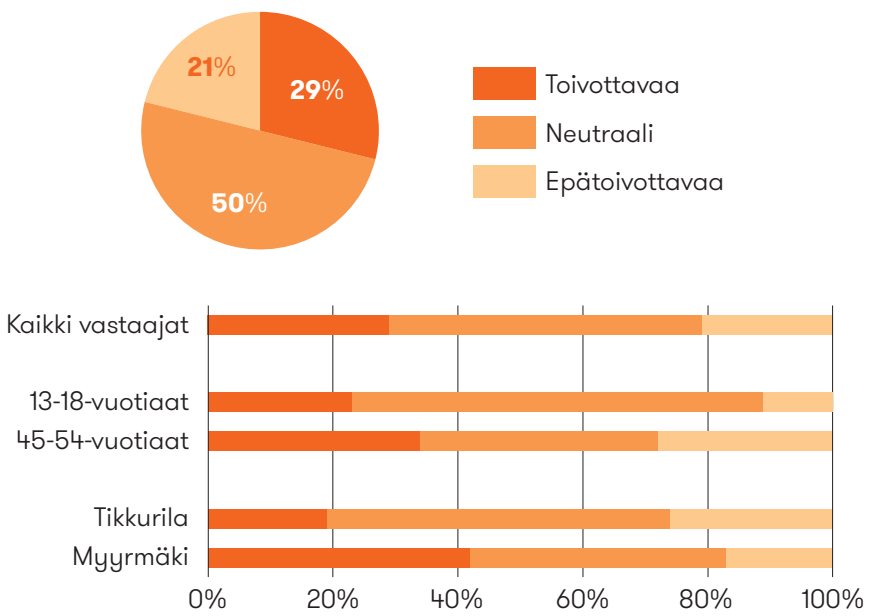
Kaikista vastaajista 5 % pitää kaupunkilaisten vaikutusmahdollisuuksien vähentymistä toivottavana ja 86 % epätoivottavana. Neutraalimmin suhtautuvat 13-18-vuotiaat, joista epätoivottavana tätä pitää 58 % ja neutraalina 30 %. Muiden taustamuuttujien vaikutus on pieni.

Vantaalla palveluiden käyttäjät osallistuvat palveluiden suunnitteluun.

Kaikista vastaajista 86 % pitää toivottavana, että palveluiden käyttäjät osallistuvat niiden suunnitteluun. Nuoret suhtautuvat tähän muita ikäryhmiä neutraalimmin. Muiden taustamuuttujien vaikutus on pieni.

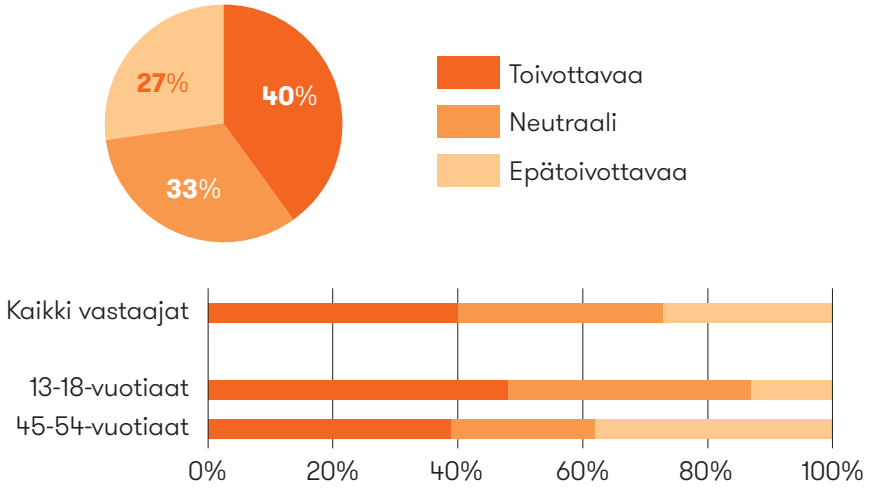
Ihmisten elämä keskittyy kaupunkia pienempiin paikallisyhteisöihin ja kaupungin päätösten vaikutus ihmisten elämään vähenee.

Kaikista vastaajista 50 % suhtautuu neutraalisti siihen, että ihmisten elämä keskittyy paikallisyhteisöihin ja kaupungin päätösten vaikutus ihmisten elämään vähenee. Toivottavana väitettä pitää 29 % vastaajista ja epätoivottavana 21 %. Neutraalien vastausten suuresta määrästä on pääteltävissä, että väittämään on ollut vaikea ottaa kantaa ja sitä olisi pitänyt selkeyttää kyselyä laadittaessa.

Myyrmäkeläisistä 42 % pitää väitettä toivottavana, kun taas Tikkurilan asukkailla vastaava osuus on vain 19 %. 45-54-vuotiaista 34 % pitää väitettä epätoivottavana. Eniten neutraaleja vastauksia on 13-18-vuotiailla.

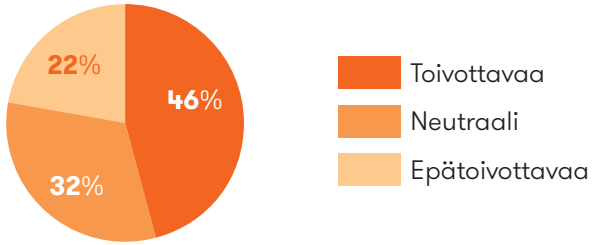
Tulevaisuudessa työ joustaa ihmisen elämäntilanteen mukaan ja lähes jokaisen työura koostuu päällekkäisistä työtehtävistä, nykyistä lyhyemmistä jaksoista sekä useista erilaisista tehtävistä.

Kaikista vastaajista 40 % pitää toivottavana, että työelämän joustavuus lisääntyy ja työura koostuu erilaisista tehtävistä. Ikäryhmistä toivotuimpana väitettä pitävät 13-18-vuotiaat (toivottavaa 48 %) ja epätoivotuimpana 45-54-vuotiaat (epätoivottavaa 38 %). Muiden taustamuuttujien vaikutus on pieni.

> *Kaikenlainen joustavuus työnteossa toivottavaa. Teknologia voi hoitaa monotoniset, vaaralliset tai suurta tarkkuutta vaativat työt. Etätyön lisäämiselle isosti peukkua!*
>
> *Tulevaisuuskyselyn vastaus*

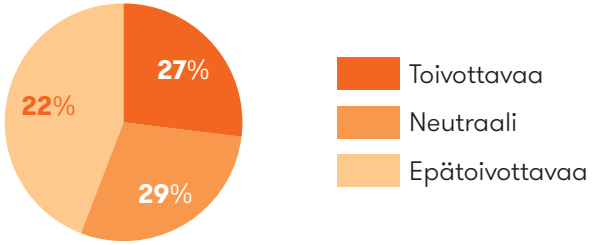
Perustulo ja yhteinen vastuu läheisistä ihmisistä korvaavat tulevaisuudessa erilliset taloudellisen tuen muodot. Vapaaehtoistyön tekeminen lisääntyy.

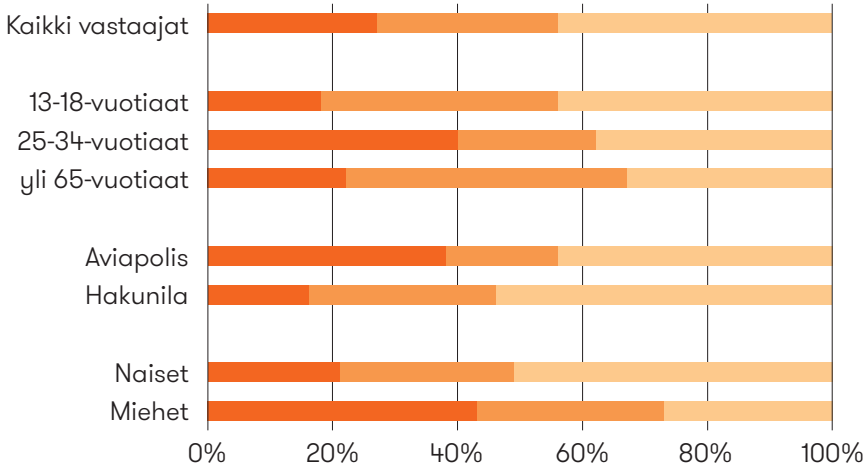

Kaikista vastaajista 46 % pitää toivottavana, että perustulo ja vastuu läheisistä korvaavat erilliset taloudellisen tuen muodot ja vapaaehtoistyön tekeminen lisääntyy. Epätoivottavana tätä pitää 22 % vastaajista. Nuoret suhtautuvat kysymykseen neutraalimmin (37 % pitää toivottavana ja 17 % epätoivottavana), kun taas yli 65-vuotiaiden ryhmässä ollaan useammin sekä puolesta että vastaan (54 % pitää toivottavana ja 27 % epätoivottavana).

> *Ihmisen kohtaaminen on tärkeää ja siitä ei pidä säästää.*
>
> *Tulevaisuuskyselyn vastaus*

Ihmisen rooli työssä muuttuu, kun automatisointi lisääntyy. Yhä useampia tehtäviä voidaan hoitaa ilman ihmistyötä, esimerkiksi robottien avulla.

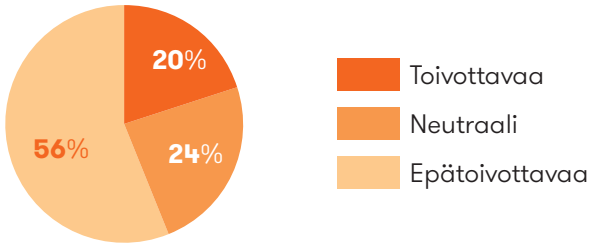

Kaikista vastaajista 27 % pitää toivottavana, että ihmisen rooli työssä muuttuu, kun automatisointi lisääntyy. Epätoivottavana tätä väitettä pitää 44 % vastaajista.

Erot vastaajien taustamuuttujien mukaan ovat varsin selkeitä. Muita toivottavampana väitettä pitävät 25-34-vuotiaat, miehet ja Aviapoliksen asukkaat. Muita epätoivottavampana tätä pitävät ikäryhmistä sekä 13-18-vuotiaat että yli 65-vuotiaat, naiset, sekä asuinalueista Hakunilan asukkaat.

Automatisaatio lisääntyy ja robotteja käytetään laajasti kodinhoidossa ja hoivapalveluissa.

Automatisaatio ja robotit jakavat mielipiteitä etenkin hoivapalveluihin liittyen. Kaikista vastaajista 22 % pitää toivottavana, että automatisaatio lisääntyy ja robotteja käytetään kodinhoidossa ja hoivapalveluissa. 56 % pitää tätä epätoivottavana. Erityisen epätoivottavana väitettä pitävät kaikki yli 45-vuotiaiden ikäryhmät ja naiset.

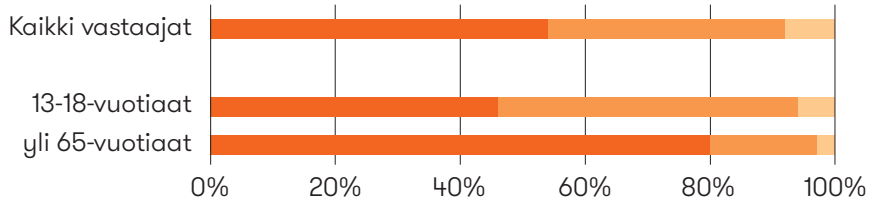
Työtä koskevissa avovastauksissa automaatio ja robotit nousevat esiin usein. Automaatiosta ollaan montaa mieltä, mutta enemmän löytyy kommentteja sitä vastaan. Erityisesti hoitoalalla ja muissa palveluammateissa nähdään tärkeänä se, että inhimillisyys ja ihmiskontakti säilyvät.

Mihin työhön (tai muuhun merkitykselliseen tekemiseen) haluaisit keskittyä 10 vuoden kuluttua?

Avovastausten perusteella suuri osa vastaajista haluaa olla myös 10 vuoden päästä samoissa tehtävissä kuin tällä hetkellä. Monet siirtyvät eläkkeelle tai ovat jo eläkkeellä. Usein mainitaan myös toive työskennellä luontoon ja ympäristöön liittyvien aiheiden parissa. Yrittäjiä tai yrittäjäksi haluavia oli vastaajissa useita.

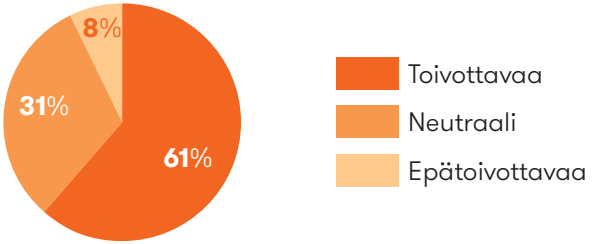
Sosiaali- ja terveysala koetaan merkitykselliseksi ja se mainitaan vastauksissa useasti. Samalla työn kuormittavuus, työolot ja palkkataso herättävät vastaajissa runsaasti tunteita.

Vapaa-aika käytetään yhä useammin merkityksellisen tekemisen parissa, esimerkiksi vapaaehtoistoiminnassa.

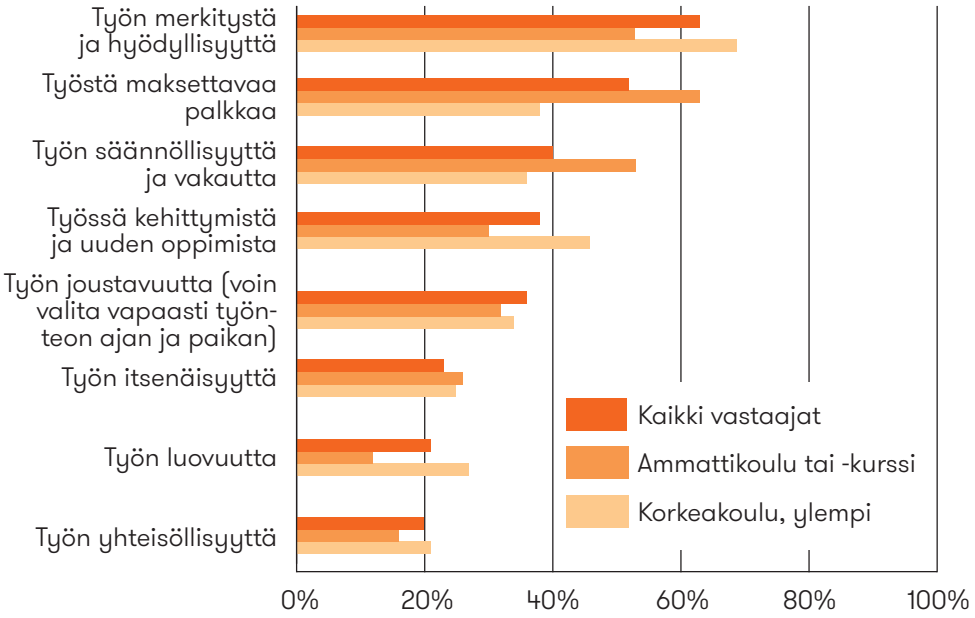
Kaikista vastaajista 54 % pitää toivottavana, että vapaa-aika käytetään entistä enemmän merkityksellisen tekemisen parissa. 13-18-vuotiaista hieman pienempi osuus (46 %) kannattaa tätä, kun taas yli 65-vuotiaista selvästi suurempi osa pitää väitettä toivottavana (80%). Muiden taustamuuttujien vaikutus on pieni.

Vapaa-ajan toiminta luo yhä suuremman osan elämän merkityksestä. Yhä useampi ihminen omistautuu perinteisen työn asemesta tieteen, taiteen, kulttuurin ja liikunnan harjoittamiseen.

Kaikista vastaajista 61 % pitää toivottavana, että vapaa-ajan toiminta luo yhä suuremman osan elämän merkityksellisyydestä. Erityisen toivottavana tätä pitävät nuoret aikuiset (19-24-vuotiaista 76 %) sekä yli 65-vuotiaat, vähiten toivottavana taas pitävät 13-18-vuotiaat (49 %) ja 45-54-vuotiaat (57 %). Miehistä 68 % pitää väitettä toivottavana, naisista 57 %. Muiden taustatekijöiden vaikutus on pieni.

Arvostan työnteossa eniten

Työssä arvostetaan eniten merkitystä ja hyödyllisyyttä (63 % vastaajista on valinnut kolmen tärkeimmän joukkoon), työstä maksettavaa palkkaa (52 %), työn säännöllisyyttä ja vakautta (40 %) sekä työssä kehittymistä ja uuden oppimista (38 %).

Työn merkityksellisyyttä ja hyödyllisyyttä arvostavat eniten korkeasti koulutetut. Ylemmän korkeakoulun käyneistä 69 % on valinnut tämän 3 tärkeimmän joukkoon, alemman korkeakoulun käyneistä 63 % ja muista koulutusryhmistä 53-59 %.

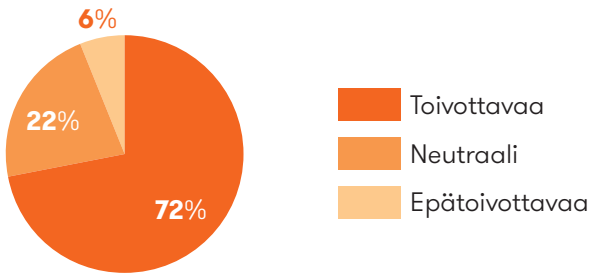
Työstä maksettavaa palkkaa arvostavat eniten 13-18-vuotiaat (72 %), miehet (57 %), Korson ja Hakunilan asukkaat (n. 60 %) sekä ammattikoulun tai –kurssin käyneet (63 %). Palkkaa arvostavat vähiten yli 65-vuotiaat, korkeasti koulutetut sekä Kivistön asukkaat.

Työn säännöllisyyttä ja vakautta arvostavat eniten 25-34-vuotiaat (54 %), Aviapoliksen (50 %) ja Hakunilan (47 %) asukkaat sekä ammattikoulun tai –kurssin käyneet (53 %). Vähiten tätä arvostavat yli 65-vuotiaat, Kiviston asukkaat ja korkeakoulun käyneet.

Työssä kehittymistä arvostavat muita ryhmiä enemmän 35-44-vuotiaat (46 %), naiset (38 %) sekä korkeakoulutuksen saaneet (42-46 %). Vähiten tätä arvostavat alemman koulutuksen käyneet sekä Korson asukkaat (25 %). Korkeammin koulutetut arvostavat myös työn luovuutta muita ryhmiä enemmän.

Työn joustavuutta arvostavat eniten 19-44-vuotiaat (n. 40 %). Työn itsenäisyyttä arvostavat eniten yli 65-vuotiaat (36 %) ja Kivistön asukkaat (38 %). Työn itsenäisyyttä arvostavat vähiten koululaiset (9 %).

Viheralueiden toiminnallisuus lisääntyy (esim.harrastuspaikat, toiminta-puistot).

Kaikista vastaajista 72 % pitää viheralueiden toiminnallisuuden lisääntymistä toivottavana. Taustamuuttujien vaikutus vastauksiin on erittäin pieni.

Mitä ovat tärkeimmät harrastuksesi tai vapaa-ajan toimintasi 10 vuoden kuluttua?

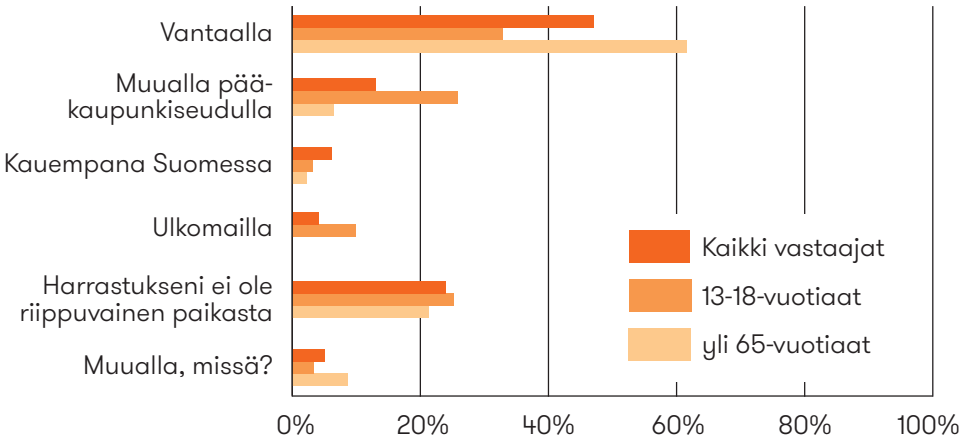
Avovastauksissa korostuvat liikunta, urheilu, luonto ja kulttuuri. Monet vastaajat mainitsevat esimerkiksi ulkoilun, lukemisen, taideharrastukset, puutarhanhoidon ja perheen kanssa vietetyn ajan. Myös yhteiseksi hyväksi halutaan toimia – esimerkiksi yhdistyksissä tai vapaamuotoisesti.

”Kirjoittaminen, yhdistystoiminta, kevyt lenkkeily”

”Ulkoilu luonnon keskellä, liikunta, luonnon- ja ympäristönsuojelu, heikompien auttaminen”

Vapaa-aikaa liittyvissä avovastauksissa huolehditaan myös siitä, miten taataan, että harrastaminen on mahdollista kaikille, myös vähävaraisille.

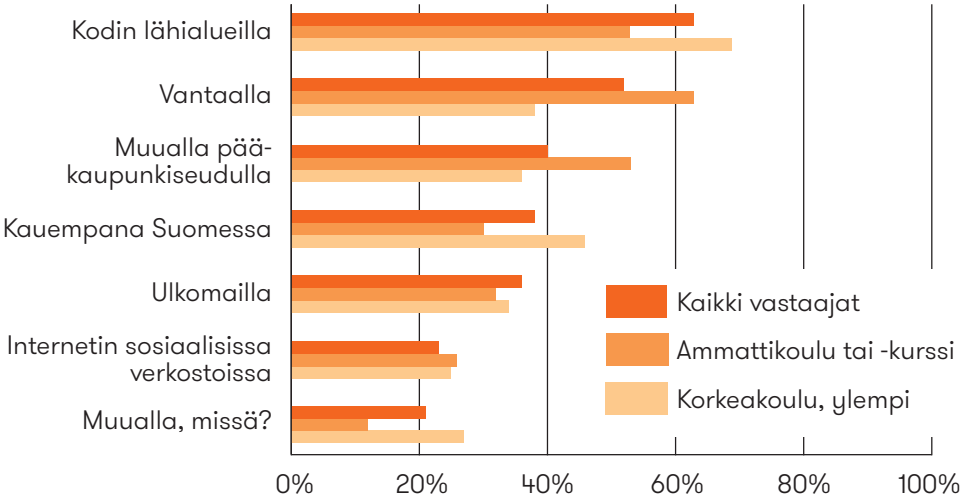
Missä haluaisit, että tärkeimmät harrastuksesi tai vapaa-ajan toimintasi sijaitsevat 10 vuoden kuluttua?

Kaikista vastaajista 47 % toivoo, että harrastuksen ja vapaa-ajan toiminnat sijaitsevat tulevaisuudessa Vantaalla. 24 % sanoo, että harrastus ei ole riippuvainen paikasta. Ikäryhmien erot ovat pieniä – nuoret toivovat muita useammin että harrastus on muualla pääkaupunkiseudulla, ikääntyneemmät haluavat muita useammin harrastaa Vantaalla.

> *Olisi tärkeä jatkossa huolehtia siitä, että nuorille löytyy tarpeeksi vaihtoehtoja sekä että he aktivoituisivat, heidän pitäisi myös olla mukana vaikuttamassa.*
>
> *Tulevaisuuskyselyn vastaus*

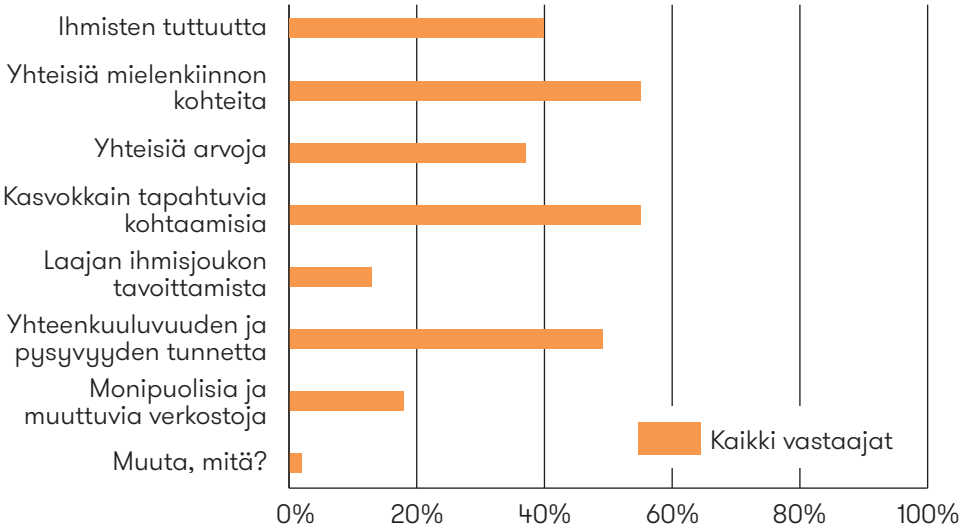
Missä haluaisit tavata tuttaviasi tai ystäviäsi 10 vuoden kuluttua?

Kaikista vastaajista 71 % (valinnut 3 tärkeimmän joukkoon) haluaa tavata tuttaviaan ja ystäviään kodin lähialueilla, 54 % muualla pääkaupunkiseudulla ja 40 % Vantaalla.

Kodin lähialueilla ystäviä ja tuttavia haluaisivat tavata erityisesti 25-34-vuotiaat ja Aviapoliksen asukkaat. Vantaalla. Erityisen vähän tätä suosivat Koivukylän ja Korson asukkaat. Vantaan alueella –vaihtoehtoa kannattavat eritysesti 19-34-vuotiaat, Tikkurilan ja Koivukylän asukkaat sekä ammattikoulun tai opistotason koulutuksen käyneet. Muualla pääkaupunkiseudulla –vaihtoehtoa kannattavat erityisesti vielä koulussa olevat sekä ylemmän korkeakoulutuksen käyneet. Internetin sosiaalisissa verkostoissa tapaamisia suosivat muita ryhmiä enemmän yli 65-vuotiaat.

Arvostan sosiaalisissa verkostoissa eniten

Kuva: Sakari Manninen

Sosiaalisissa verkostoissa arvostetaan kaikkein eniten yhteisiä mielenkiinnon kohteita ja kasvokkain tapahtuvia kohtaamisia (molemmissa 55 % on valinnut vaihtoehdon 3 tärkeimmän joukkoon). 49 % arvostaa yhteenkuuluvuuden ja pysyvyyden tunnetta.

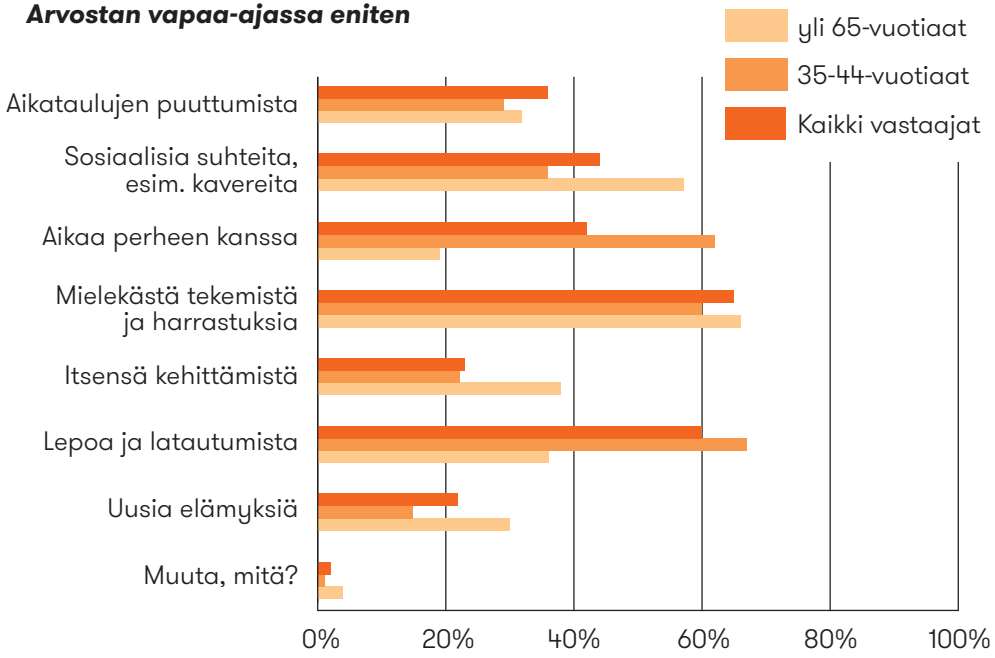
Ihmisten tuttuutta arvostavat muita enemmän 13-18-vuotiaat ja Aviapoliksen asukkaat. Muita vähemmän tätä arvostavat Korson, Hakunilan ja Koivukylän asukkaat sekä ammattikoulun tai opistotason koulutuksen käyneet.

Yhteiset mielenkiinnon kohteet ovat tärkeämpiä 19-24-vuotiaille ja yli 65-vuotiaille, Aviapoliksen ja Myyrmäen asukkaille sekä ammatillisen koulutuksen käyneille kuin muille vastaajaryhmille.

Kasvokkain tapahtuvia kohtaamisia arvostavat erityisesti naiset, yksin tai puolison kanssa asuvat sekä korkeammin koulutetut vastaajat. Laajan ihmisjoukon tavoittamista puolestaan arvostavat eniten 13-18-vuotiaat. Yhteenkuuluvuuden ja pysyvyyden tunnetta arvostavat erityisesti naiset sekä ammattikoulun tai korkeakoulutuksen käyneet.

> *Monipuoliset aluepuistot ja pienet ”vihernurkkaukset” olisivat pienimpien ja iäkkäämpien helposti tavoitettavia kohtaamispaikkoja.*
>
> *Tulevaisuuskyselyn vastaus*

Arvostan vapaa-ajassa eniten

Vapaa-ajassa arvostetaan eniten mielekästä tekemistä ja harrastuksia (65 % vastaajista on valinnut vaihtoehdon 3 tärkeimmän joukkoon), toiseksi eniten lepoa ja latautumista (60%).

Sosiaalisia suhteita arvostavat eniten alle 35-vuotiaat ja yli 65-vuotiaat. Aikaa perheen kanssa arvostavat eniten 35-44-vuotiaat, vähiten 13-18-vuotiaat ja yli 65-vuotiaat. Mielekästä tekemistä arvostavat eniten yksin asuvat. Itsensä kehittämistä arvostavat yli 65-vuotiaat ja Myyrmäen asukkaat muita ryhmiä enemmän.

Kuva: Tuukka Mielonen

> *Haluan myös olla vaikuttamassa parempaan elämään itselleni ja ympäristöni ihmisille osallistumalla koulujen, hoivakotien ja asukasyhdistyksen tapahtumiin.*

Tulevaisuuskyselyn vastaus

Tulevaisuusartikkeli:
TYÖ

José Valanta, elinkeinojohtaja
Mirka Järnefelt, projektipäällikkö, elinkeinopalvelut

Kuva: Pertti Raami

2027 Asemanseutuja ja uusia työmuotoja

Vantaan työpaikkojen keskittyminen asemanseuduille on vahvistunut ja suurimmat työpaikkakeskittymät ovat syntyneet Aviapolikseen, Hakkilaan, Vantaankoskelle ja Vehkalaan. Erityisesti Vehkala on löytänyt asemansa pääkaupunkiseudun uutena tuotannollisena ytimenä ja se toimii monen pääkaupunkiseudun yrityksen uutena kotipesänä. Petikon ja Variston alueille on suurten sisustusliikkeiden sijasta kasvanut uusi käsityöläisammattien ja artesaanien kotipaikka. Myös muilla alueilla, kuten Hakkilan teollisuusalueella, toimitilat saavat uusia käyttötarkoituksia. Muodostuu uusia toimitiloja esimerkiksi päivittäistavarakaupalle ja liikuntapalveluille.

Merkittävimmät kansainväliset toimijat keskittyvät edelleen Aviapolikseen ja Vantaankoskelle, joiden asema pääkaupunkiseudun sisäisinä työpaikkareserveinä on vahvistunut entisestään. Vehkalasta on tullut samalla koko Suomen kiinnostavin työntekoa ja opiskelua yhdistävä alue, jossa vankkojen yritysten rinnalla toimii niihin opintoja tarjoava ammatillinen oppilaitos ja ammattikorkeakoulun kehityskampus.

Uudet liikkumisen muodot alkavat tukea autotonta elämäntapaa, ja liikenteeseen suhtaudutaan yhä enemmän palveluna omistamisen sijaan. Ensimmäisinä tätä kehitystä hyödyntävät alueen suuret työpaikkakeskittymät, asemanseudut ja oppilaitoskampukset.

Vaeltavien ammattilaisten edellyttämiä työnteon ympäristöjä sijaitsee jo siellä täällä pitkin Vantaata, mutta suurista, monoliittisista työpaikkakeskittymistä on jäljellä enää joitakin keskeisiä hoito- ja tuotantoyksiköitä. Työnteon muodot seuraavat lisääntyvän automatisoinnin etenemistä siten, että yhä useampia tehtäviä voidaan hoitaa ilman ihmistyötä. Pääkaupunkiseudun kallistuneiden asumiskustannusten vuoksi ihmisten päivittäiset matkat ovat pidempiä ja etätyötä tehdään yhä useammin.

Asiantuntijatyön osuus Vantaan elinkeinorakenteessa kasvaa, mutta kauppa johdannaiselinkeinoineen muodostaa edelleen suurimman osuuden kaupungin elinkeinoympyrässä. Suuri osa päivittäistavarakaupasta on siirtynyt marketeista verkkoon ja yksi kasvavimmista ammattikunnista on ruoan kotiinkuljetukseen liittyvät osa- ja kokopäivätehtävät sekä ruokaa netin kautta tarjoavat lukuisat kansalliset ja kansainväliset verkkokaupat. Ostokset maksetaan pankki- tai luottokorttien sijasta mobiilisti.

2067 Aviapolis yhteydessä maailmaan

Vuonna 2067 kuntarajoiltaan yhdistynyt Helsinki koostuu nykyisen pääkaupunkiseudun ohella nykyisistä Helsingin seutukunnan 14 kunnasta. Entisestä Vantaasta on tullut uuden Helsingin metropolialueen liikenteellinen ja liiketoiminnan keskus. Tikkurila ja lentoasema-alue ovat kasvaneet kiinni toisiinsa ja aiempaa Vantaata kutsutaan yleisnimellä Aviapolis. Raideyhteydet yhdistävät Aviapoliksen sekä pääraideverkkoon, Tallinnaan, Pietariin ja Moskovaan sekä supernopealla hyperloop-junalla Ruotsiin ja edelleen Saksaan. Lentoasemia Suomessa on jäljellä tuolloin enää kolme; Aviapolis, Oulu ja koko Lappia palveleva Rovaniemi. Ne kaikki omistaa ja niiden toimintaa pyörittää kiinalainen ope-

rointiyhtö. Aviapoliksen lentoasemalta aloitetaan ensimmäiset avaruuslennot 2060-luvun lopussa, lähes 10 vuotta ennen norjalaisomisteista Arlandaa.

Työnteko on yhä vähemmässä määrin riippuvaista paikasta. Tämän vuoksi myös asiantuntija-ammattien tarve pysyville, yhteisille työskentelytiloille pienenee. Työn ja kodin väliset matkat ovat lyhentyneet huikeasti. Uudet työpaikat syntyvät sinne missä ihmiset haluavat asua eli suuriin kaupunkikeskuksiin. Vuonna 2067 kaupungissa asuvan väestön osuus on noussut jo 90 %:in koko Suomen väestöstä ja suurin osa Lappia ja Itä-Suomea on tyhjentynyt. Tilastollisesti kasvavin ammattikunta on kaupunkiviljelijä, ja jossakin paikoin maata aiempia kauppakeskuksia on muutettu sisäviljelyyn sopiviksi sisäkasvitarhoiksi.

Kansallisvaltion merkitys ihmisten jokapäiväisessä elämässä on vähentynyt. Kasvavissa kaupungeissa ihmiset jakautuvat kaupunkien sisällä pieniin alueyhteisöihin. Ihmiset samaistuvat entistä vähemmän kuntiin, kaupunkeihin tai kansallisvaltioihin. Tärkeämmiksi nousevat alueelliset yhteisöt, kuten päiväkotien, koulujen, urheilu- ja kulttuuripiirien tai vanhusten viriketalojen tai asuinalueen pienviljelytoiminnan ympärille muodostuneet ryhmittymät. Ilmiö heijastelee yksinäisyyttä ja kaipuuta yhteisöllisyyteen – eräänlaista vimmaista halua olla osa suurempaa merkitystä ja kokonaisuutta kuin yksittäinen elämä. Kodin ja ”oman heimon” merkitys korostuu.

Yhteiskunta on vaiheittain luopunut erillisestä asumistuesta, toimeentulotuesta, eläkkeistä ja lääkevähennyksistä. Kaikista erillisistä yhteiskunnallisista tuista luovuttiin samalla kun Kela lakkautettiin 2030-luvun alussa. Rippeet Kelan tehtävistä siirrettiin maakuntahallinnon hoidettaviksi, samoin kuin portaittain käyttöönotetun perustulon maksaminen kansalaisille.

2117 Luovia projekteja ja vastuuta yhteisöstä

Voidaksemme tarkemmin ymmärtää sadan vuoden päässä odottavaa työelämää, meidän on ymmärrettävä, millaisen muutospolun ihmiskunta on kulkenut sitä kohti. Ihmiskunta on kokenut suuren määrän mullistuksia, joista suurimmat liittyvät ilmastoon, ihmisten liikkumis- ja asumistottumuksiin sekä arvoissa ja arvostuksissa tapahtuneisiin muutoksiin. Muutokset ovat ravistelleet Helsingin seudun osakeskusta Aviapolista siinä missä muutakin maailmaa.

Ilmastonmuutos on edennyt voimakkaasti ja Suomenkin keskilämpötila on noussut lähes 10 astetta sadan vuoden takaisesta. Lunta saadaan enää toisinaan vain pohjoisimpaan Lappiin ja sielläkin vain tammi-helmikuussa. Suuria alueita Pohjois-Afrikkaa, Lähi-itää ja osia Välimeren rannikkoalueista on muuttunut lopullisesti asumiskelvottomiksi liiallisen kuumuuden vuoksi. Aviapoliksesta onkin vuonna 2117 tullut yksi Euroopan suurimmista ilmastopakolaisten keskuksista. Saman ilmiön vuoksi Itä- ja Pohjois-Suomen pitkään jatkunut väestökato on muuttunut alati lisääntyväksi väestökasvuksi.

Työn ja vapaa-ajan välinen suhde on muuttunut dramaattisesti, koska elanto saadaan suurelta osin automatisoitujen ratkaisujen ja muun muassa robottien tekemänä. Tehokas työaika on kutistunut puoleen nykyisestä. Työ on projektiluonteista, merkityksellistä ja aivoja ravitsevaa. Myös yritykset ja kumppanuudet toimivat vailla rajoja. Työnteko muuttuu enenevässä määrin yrittäjyydeksi ja suuret talouden rakenteet murenevat ihmisen kokoisiksi kokonaisuuksiksi. Maahan syntyy uusi toimettomien ja vapaiden ihmisten luokka, joka antiikin Kreikkaa ihanteena pitäen omistautuu työn asemesta tieteen, taiteen, kulttuurin ja liikunnan jaloihin taitoihin.

Sadan vuoden päästä työ joustaa ihmisen elämäntilanteen mukaan ja lähes jokaisen työura koostuu mosaiikkimaisista, päällekkäisistä työtehtävistä, nykyistä lyhyemmistä periodeista sekä useammista erilaisista ammattiurista. Työ tuo edelleen ihmiselle onnellisuutta ja merkityksellisyyttä ja työn merkitys mielihyvän tuottajana on lisääntynyt suuremman valinnanvapauden ja -mahdollisuuden myötä. Toisaalta ihmisestä on myös tullut vaativa asiakas, joka palvelujen ja tuotteiden yhteydessä ei hyväksy tusinatavaraa. Edellytämme yhä enemmän omaan palvelutarpeeseen ja elämäntilanteeseen räätälöityjä ratkaisuja.

Ihminen on epäitsekäs klaanin jäsen, joka toteuttaa omaa tehtäväänsä yhteisön hyväksi. Tarve olla yhtä luonnon kanssa on vahvistunut uudelleen. Älykäs tietoverkko mahdollistaa yhteydet ja yhteistyön paikasta riippumatta. Tämä mahdollistaa vähittäisen paluumuuton harvaan asutuille alueille ilman, että mistään tarvitsee luopua.

Ulkona on jälleen mahdollista nauttia kirkkaasta tähtitaivaasta ja raittiista ilmasta. Teollistumisen melskeessä on kuitenkin tehty kohtalokkaita virheitä, joten esimerkiksi hengitysilmaa joudutaan käsittelemään keinotekoisesti. Leikkivien lasten iloisesti helisevät äänet täyttävät jälleen vähin erin talojen pihat. Ihminen on antanut periksi ikuisen elämän tavoittelemiselle, mutta ei luopumisen tuskalle. Biologinen elämä päättyy kunkin kohdalla aikanaan, mutta kaipausta voidaan lievittää kuolleen henkilön tai vaikka kotieläimen hologrammin tai tuntuvasti kalliimman holorobon avulla. Tällöin henkilö tai perheen koira on jälleen elävien keskuudessa osana perheen arkea.

Tulevaisuusartikkeli:

IHMINEN JA YHTEISKUNTA

Katja Syvärinen, aluepalvelupäällikkö, kuntalaispalvelut

Kuva: Sakari Manninen

2027 Suoraa vaikuttamista ja avointa dataa

Suuren kuntauudistuksen, sote-ratkaisujen ja maakuntahallinnon vakiinnuttua kunnat ovat alkaneet löytää uuden roolinsa koulutuksen, elinvoiman ja kaavoituksen parissa. Asukkaita hämmentää edelleen, mistä päätetään missäkin vaalissa. Siksi vaaleissa äänestetään tuttuja ja turvallisia nimiä kunnanvaltuustoihin, maakuntavaltuustoihin ja eduskuntaan. Mahdollisuus nettiäänestykseen on pitänyt äänestysaktiivisuuden kohtuullisella tasolla, mutta yhä useampi uskoo suoran ja nopean vaikuttamisen olevan kaikkein tärkeintä.

Edustuksellisen hallinnon rinnalla Vantaalla tuetaan järjestelmällisesti osallistumista. Vuorovaikutusta asukkaiden ja kunnan välillä toteutetaan ammattitaidolla ja suunnitelmallisesti. Julkisten palveluiden suunnittelussa käytetään erilaisia yhteiskehittämisen ja palvelumuotoilun menetelmiä, joita niin koululaiset kuin senioritkin testaavat, toteuttavat ja kehittävät. Asukastilat ja kansalaistoiminnan keskukset toimivat vantaalaisen osallistumisen sykkivinä keskuksina. Erilaiset kansalaisaktivismin muodot ovat toimiva osa vantaalaista lähivaikuttamista, jota kaupunki tukee avustuksilla, sopivilla tiloilla ja tarvittaessa pysymällä poissa tieltä. Osallistuva Vantaa toteutuu käytännössä niin, että päättäjät ovat jatkuvassa ja elävässä dialogissa asukkaiden kanssa - livenä ja somessa.

Neuvonta ja asiointi toteutuvat ketterästi verkossa, ja tarvittava kasvokkaistuki on monipuolisesti järjestetty. Suureksi kysymykseksi on noussut tieto ja sen omistaminen. Erilainen hacktivismi ja big datan avoin hyödyntäminen auttaa kehittämään palveluita, mutta samalla ihmetellään, kuka omistaa avoimen tiedon ja miten sitä saa käyttää. Suuret kaupungit ovat yhdessä kehittäneet toimivia malleja ja Suomi on vihdoin saavuttanut eteläisen naapurinsa e-palveluiden ja osallistumisen hyödyntämisessä.

2067 Globaali yhteisö keskustelee

Vuonna 2067 Vantaa on kolmensadan tuhannen ihmisen koti, samaan aikaan vilkas ja rauhallinen. Kansainvälinen liikkuvuus on lisääntynyt ja Vantaalle – lentokenttäkaupunkiin – on asettunut asumaan paljon muualta maailmalta kotoisin olevia asukkaita ja perheitä. Muuttoliikkeen taustalla vaikuttavat globaalitalouden kasvun ja ilmastonmuutoksen kaltaiset megatrendit. Globaalin

yhteisön rinnalla kukoistavat räätälöidyt, yksilölliset palvelut. Nopea liikkuminen metropolialueella on laittanut käsitteen ”lähi-” aivan uuteen kontekstiin ja tehnyt palveluista helpommin saavutettavia.

Ihmiset kommunikoivat ja vaikuttavat luontevasti niin paikallisyhteisöissä kuin globaalistikin. Myös monilla erilaisilla tasoilla tapahtuva äänestäminen ja muu vaikuttaminen on täysin arkipäiväistä. Avoin, monikulttuurinen ja iloinen Vantaa yhdistää tiedon ja sen tarvitsijan notkeasti. Päätöksenteossa tarvittava tieto sekä erilaiset näkökannat käsiteltäviin asioihin ovat helposti saavutettavissa. Silti Vantaalla maltetaan myös istua pohtimaan isoja strategisia kysymyksiä rauhassa ja erilaisia ääniä kuunnellen. Niistä syntyy sellaista yhteisymmärrystä ja viisautta, joka muutoin jäisi äänekkäimpien ja näkyvimpien varjoon.

Kehäradan ympärille vuosituhanteen vaihteessa rakentuneet keskustat ovat rakennusteknisesti tiensä päässä ja uuden rakentaminen herättää vantaalaisissa vahvoja intohimoja. Mitä puretaan, mitä säilytetään? Ainakin kartanot!

2117 Arjen kysymyksiä iloisessa Baabelissa

Suomen ensimmäisissä eduskuntavaaleissa äänestäminen tapahtui merkitsemällä vaalilippuun punainen viiva valitun listan kohdalle. Ilmari Kiannon Punaisessa viivassa Kainuun syrjäseudun väki valmistautui vuoden 1909 eduskuntavaaleihin. Toiveissa oli, että äänestäminen muuttaisi yhteiskunnan hetkessä. Yli kaksisataa vuotta myöhemmin vuonna 2117 äänestäminen ja edustuksellinen demokratia ovat edelleen voimissaan. Tärkeimmistä asioista päättää kansa tai sen valitsemat toimielimet. Ihmiset haluavat itse sanoa mielipiteensä moniin yksittäisiin asioihin, erityisesti sellaisiin, mitkä koskettavat itseä, läheisiä tai lähiympäristöä. Vastuu monimutkaisista kokonaisuuksista jätetään mielellään pohdittavaksi vaaleissa valittaville valtuutetuille, joilla on aikaa perehtyä päätösten taustoihin.

Maailma on mullistunut moneen kertaan sotien ja ilmastonmuutoksesta johtuvien kansainvaellusten myötä. Vantaa ja koko pääkaupunkiseutu on monien kielten iloinen Baabel, kansainvälisen kaupan ja logistiikan hermokeskus idän ja lännen välissä. Vantaalaisia arjessaan puhututtavat työn ja toimeentulon, terveyden ja hyvinvoinnin kysymykset. Yhteiset pelisäännöt tuovat turvallisuutta arkeen. Toimiva päätöksenteko sekä mahdollisuus tietää, osallistua ja vaikuttaa turvaavat myös yhteiskuntarauhaa.

Maailma tulee saavutettavammaksi ja tuntuu pienemmältä – ihmisten, tiedon ja tavaroiden liikkuvuus on uusien tekniikoiden myötä todella nopeaa. Tiedon valtava määrä ja toisaalta sen helppo saavutettavuus ovat saaneet rinnalleen järjestelmällisyyttä ja luotettavuutta tukevia systeemejä. Parasta elämässä on silti sauna, hyvä ruoka ja ystävät – oma lähiyhteisö, jonka kanssa voi parantaa maailmaa – ihan niin kuin aikojen alussa.

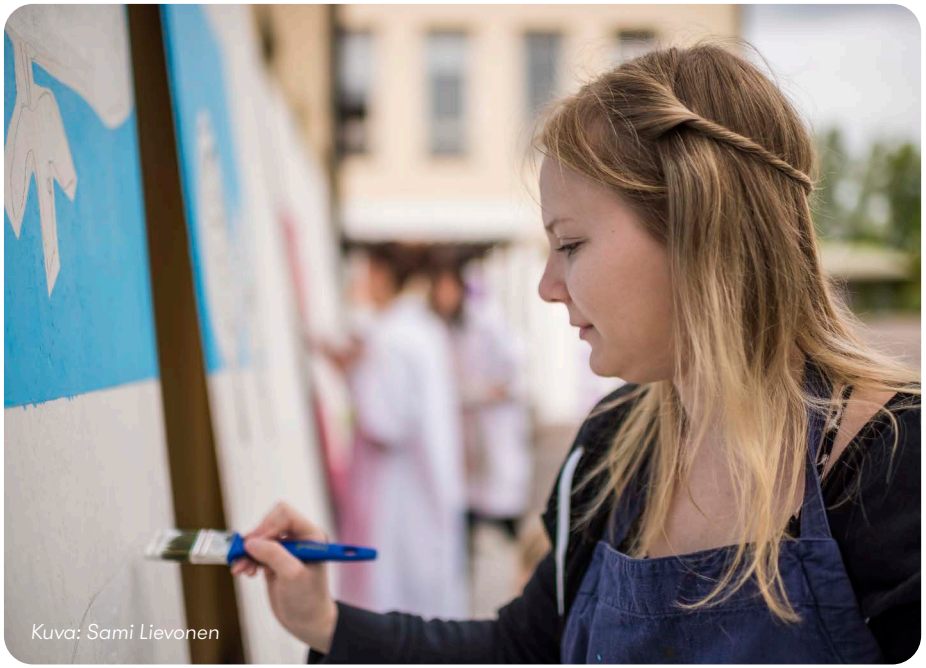

Kuva: Sakari Manninen

Tulevaisuusartikkeli:

KULTTUURI JA VAPAA-AIKA

Kati Huovinmaa, museon päällikkö, Vantaan kaupunginmuseo Artsi
Annukka Larkio, kulttuurijohtaja
Reeli Karimäki, lastenkulttuurin ja kulttuurituotannon päällikkö

Kuva: Sami Lievonen

2027 Aitoa vantaalaista kulttuuria

Vantaan rikas ja pitkä historia sekä julkisen taiteen olemassaolo ovat tulevaisuudessakin kaupungille ja kaupunkilaisille tärkeitä. Esteettiset ja sisällöllisesti monipuoliset asuinympäristöt sekä elävä ja rikas lähiökulttuuri luovat viihtyisiä asuinalueita.

Vantaa tunnetaan monimuotoisesta ja osallistavasta kulttuurista. Vantaalaisuus on mahdollisuutta onnistua ja uskallusta kokeilla. Se on rohkeutta ehdottaa ja kyseenalaistaa; se on kotikaupunki-iloa ja yhdessä tekemistä. Vantaalaisina olemme sitä mitä olemme, tyylikkäästi ja tosissaan.

Tämän ajan teemat, kuten digitalisaatio ja robotiikka, vaikuttavat kulttuuripalveluihin eri tavoin kuin muihin perinteisiin palveluihin. Tekniikan avulla voidaan toki helpottaa monia käytännön toimintoja, kuten verkkoasiointia, kurssi-ilmoittautumisia, oppilasrekisterien ylläpitoa ja laskutusta.

Varsinaiset merkitykset syntyvät kuitenkin sisältöjen luomisesta. Esimerkiksi säveltämisessä ja kuvataidekoulun erilaisissa kuvallisissa hankkeissa voidaan käyttää uutta tekniikkaa apuna. Esittävän taiteen näyttämötekniikassa robotiikan aikaansaama digiloikka on ollut huikea ja jatkuu edelleen, samoin eri taiteen alojen ja museoiden esitysten digitalisaatio.

Kulttuurin tehtävänä on ennen kaikkea saada ihmiset kohtaamaan toisensa ja mahdollistaa syviäkin ihmisyyden kokemuksia. Tulevaisuuden tarpeet saattavat olla myös halua saada vastapainoa kiihkeän ja teknistyvän elämän rinnalle.

2067 Kulttuuri yhteisöjen voimistajana

Keskeistä on huomioida kulttuurin sosiaalinen merkitys. Teknologian tarjotessa virtuaalisia foorumeja kommunikaatiolle, tarjoaa kulttuuripalveluiden toiminta fyysisen paikan sosiaaliselle kanssakäymiselle. Kulttuuripalveluita, kuten taidekasvatusta ja yhteisöllisiä kulttuuritapahtumia on saatavilla kaikille asuinalueesta riippumatta.

Vantaan kulttuuripalveluissa avaamme ovet, astumme niistä ulos ja siirrymme taloista erilaisiin tiloihin ja tulevaisuuden maisemiin. Täytämme tyhjyyttä ja tuomme uusia merkityksiä kaupungin kaduille ja kujille vuosikymmenestä riippumatta. Yhteisötaide ja ympäristötaide avaavat väyliä, yhdistävät tekijöitä ja mahdollistavat uudenlaiset kulttuurin kokemisen paikat.

Kulttuuria tuotetaan ennakkoluulottomasti uutta kohti katsoen. Vantaa on mahdollisuuksien kaupunki, joka kutsuu asukkaat tuottamaan sisältöä ja merkityksiä kaupunkiin. Kulttuuripalvelut tarjoavat asukkaille sekä kiinnostavia avauksia että mahdollisuuksia tuoda esiin omia toiveitaan, tarpeitaan ja ideoitaan. Asukkaat voivat toteuttaa toiveitaan myös itse. Kävijän osalta kulttuurin merkitys yhteisöjen luojana ja henkilökohtaisen brändin rakentamisessa korostuu. Harrastusten merkitys nousee työn vähetessä yhteiskunnassa.

2117 Merkitystä ja laatua kulttuurielämästä

Maailma muuttuu ja ihmiset sen mukana. Perusasiat pysyvät kuitenkin suhteellisen muuttumattomina vuosisadasta toiseen. Aivan kuten muutkin inhimilliset perustarpeet, säilyy myös taiteiden ja kulttuurin merkitys ihmisyydelle. Yhteiskunta tarvitsee edelleen muitakin ulottuvuuksia kuin niitä, jotka ovat mitattavissa tuotantotaloudellisin mittarein.

Työn vähetessä ja muuttuessa vapaa-aika lisääntyy ja tuo yhä uusia mahdollisuuksia kulttuuripalveluiden toimintaan. Virtuaalisten kenttien lisäksi sosiaalinen, läsnä oleva kommunikaatio nousee arvona uuteen kukoistukseen.

Kulttuuripalvelut ovat oman kenttänsä suunnannäyttäjänä Vantaalla. Kulttuuri on laadukasta, mikä tarkoittaa sydämellä tehtyä työtä, intohimoa ja omistautumista. Laatu on myös kunnioitusta ja ystävällistä asennetta. Laatu on luotettavaa tutkittua tietoa. Laatu tuo koskettavuutta ja vaikuttavuutta.

Kulttuuripalveluiden instituutioissa, kuten museoissa tai opistoissa, hyödynnetään ulkopuolelta tulevaa tietoa. Toiminnan lähtökohtina ovat muuttuvan maailman trendeissä kiinni pysyminen ja ajantasainen reagointi. Vuoropuhelun, eri kulttuurien yhteiselon ja kulttuurienvälisyyden merkitys kasvaa. Kulttuuripalvelut ja aktiiviset kaupunkilaiset muodostavat tulevaisuudessa yhä yhtenäisemmän kokonaisuuden. Kulttuurin näkökulmalla on tulevaisuudessa yhä enemmän merkitystä myös kaupungin elinkeinotoiminnan, opetuksen, ympäristötoimen ja kaupunkisuunnittelun alueilla.

Kuva: Sakari Manninen

Tulevaisuusartikkeli:

NUORET JA VAPAA-AIKA

Katja Günther, aluenuorisopäällikkö, nuorisopalvelut
Liikuntatoimen johtoryhmä

Kuva: Anna Groth

2027 Nuorten ajankäyttö ja yhteisöllisyys murroksessa

Kansalaistoiminnassa avoimet kansalaisliikkeet ja suorat vaikuttamiskeinot ovat korvanneet entiset perinteiset vaikuttamiskanavat. Erilaiset yhden asian kansalaisliikkeet ovat yleistyneet. Edustuksellista demokratiaa ei ole enää samalla tavalla kuin aiemmin ja nuoret vaikuttavat suoraan haluamiinsa tahoihin ja asioihin. Nuoret toimivat sekä järjestäytyneesti että järjestäytymättömästi erilaisissa verkostoissa. Kansalaistoiminta on monimuotoista ja monipuolista ja erilaiset ikäryhmät tekevät yhteistyötä.

Nuorten aktiivisuus yhteiskunnassa lisääntyy. Nuoret haluavat toimia nuorisojärjestöissä ja heidän äänensä kuuluu sitä kautta. Nuorisojärjestöjen jäsenmäärä ja osallistumisaktiivisuus kasvavat yli 20 prosenttia. Rekisteröityjen yhdistysten määrä kasvaa. Järjestöissä toimiminen tarjoaa monille työhön verrattavaa merkityksellistä toimintaa ja ehkäisee merkittävästi nuorten mielenterveysongelmia.

Kaupunki keskittyy tarjoamaan vapaa-ajan peruspalveluita. Näihin kuuluvat esimerkiksi nuorisotilat, ohjattu liikunta- ja kulttuuritoiminta sekä liikuntapaikkojen rakentaminen ja hoito. Muita palveluita tuottavat yksityiset toimijat, kuten kaupalliset ulkomaiset yhtiöt, järjestöt ja käyttäjät itse.

Vapaa-ajan ja muun toiminnan rajat alkavat hämärtyä useilla elämän osa-alueilla. Esimerkiksi koulun opetustoiminta ja vapaa-ajan aktiviteetit lomittuvat. Liikunta- ja harrastustoimintaa järjestetään yhä enenevässä määrin osana koulupäivää sekä sen ympärille luontevasti sijoittuen.

Verkossa tapahtuva vuorovaikutus lisääntyy ja sen mukana tulevat erilaiset yhteisöllisyyden muodot. Samalla väestö polarisoituu: osa on luontaisia diginatiiveja ja toiset eivät. Teknologialaitteilla on yhä suurempi rooli myös kaupunkilaisten vapaa-ajassa. Esimerkiksi liikuntaharrastuksiin liittyy usein virtuaalitodellisuuden pelejä. Kaupungin palvelut siirtyvät yhä enemmän verkkoon ja esimerkiksi nuorisotyöntekijää voi tavata paikasta tai ajasta riippumatta.

2067 Nuorten yksilöllisiä elämänvalintoja

Megatrendeistä Suomessakin vaikuttavat muun muassa luonnonvarojen kysyntä, talouden globalisaatio ja väestönkasvu. Suomessa talouden globalisaatio näkyy muun muassa erilaisten muualta tulleiden ryhmien ja perheiden määrän kasvuna. Myös nuoret Suomessa liikkuvat eri puolille maailmaa. Globalisaatio tuo Suomeen aiempaa enemmän nuoria, mutta tästä huolimatta ikääntyneen väestön suhteellinen osuus kasvaa. Ikärajoilla ei ole enää samanlaista merkitystä kuin aiemmin. Nuoruus elämänvaiheena jatkuu entistä pidempään.

Nuorten huoltajat toimivat pitkälti valkokaulustyössä eikä perinteistä työtä ole enää tarjolla: autokorjaamotkin toimivat robottien avulla. Työtä tehdään erilai-

sissa paikoissa eikä opiskelukaan ole pöytiin tai tietokoneisiin sidottua. Nuoret voivat opiskella erilaisia kokonaisuuksia pihan puutarhakeinussa yhdessä muiden kanssa.

Vapaa-aika, peruskoulu tai opinnot eivät ole aikataulutettuja. Näin perheillä on enemmän aikaa olla yhdessä silloin, kun se heille parhaiten sopii. Erillistä vapaa-aika-käsitettä ei enää ole. Syrjäseudut saavat uusia asukkaita, kun useat perheet haluavat elää yksinkertaisempaa elämää ja siksi erilaiset kommuunit yleistyvät asumisen muotona.

Osa nuorista elää omassa virtuaalimaailmassaan, jota he muokkaavat vastaamaan omia tarpeitaan. Nuorilla on esimerkiksi mahdollisuus monistaa sellaisia robotteja kuin he haluavat, koska robotiikka ja 3D-printterit mahdollistavat sen. Urheilu tapahtuu pitkälti virtuaalimaailmassa ja robottiurheilussa kilpaillaan kansainvälisesti. Monet nuoret kuitenkin kokevat, että digitalisaatio ei ole enää niin mielenkiintoista, vaikka se näkyykin arkipäiväisessä elämässä.

2117 Virtuaalileirejä ja maanviljelyä

Nuoret elävät monella tapaa paremmassa maailmassa kuin ennen. Suuret kysymykset, kuten nälänhätä on ratkaistu eikä sotia käydä enää maailmassa yhtä paljon kuin ennen. Nuorten elinikäodote näyttää hyvältä ja suurin osa nuorista voi elää sairaudettoman elämän, koska teknologia mahdollistaa sairauksien paremman ennalta ehkäisyn ja hoidon. Nuorilla ei ole enää päihdeongelmia, mutta mielenterveysongelmia on aiempaa enemmän.

Nuorisotyön menetelmät ovat osittain samoja kuin ennen, mutta muoto vain vaihtelee: leiritoiminta on aiempaa enemmän virtuaalista. Nuorisotyötä tehdään eniten verkon kautta, ja sitä toteutetaan työparina robotin kanssa. Kasvokkain kohtaamisella on kuitenkin edelleen paikkansa. Toiminnasta pieni osa tapahtuu erilaisissa kokoontumispaikoissa ja luonnossa. Kuntaa ei toimijana ole, vaan nuorisotyötä toteutetaan erilaisten yhtiöiden ja järjestöjen tuottamana palveluna, jota koordinoidaan suurhallintoalueilta käsin.

Luonto nuorten ympärillä on muuttunut valtavasti: ilmaston lämpenemisen myötä esimerkiksi lehtimetsät ovat lisääntyneet. Nuorten uravalinnat liittyvät lämpenemisen takia pitkälti maanviljelyyn, koska Suomessa pystytään tuottamaan puhdasta ruokaa. Geenimanipulointia ei enää tehdä ruokatuotantoon liittyen.

Nuoret eivät enää saa valmistumislahjaksi ajokorttia, koska sitä ei tarvita. Liikenne ja liikkumistottumukset ovat muuttuneet. Lentäviä kulkuneuvoja on mahdollista ajaa jo 10-vuotiaasta alkaen. Toisaalta nuoret viihtyvät virtuaalimaailman lisäksi myös ulkona, koska kesä jatkuu pitkälle syksyyn eikä talvea juurikaan ole. Nuoria huvittavat kellareista löytyvät sukset, joilla on kuulemma joskus hiihdetty Hakunilassa.

Kuva: Pertti Raami

Toiminnallinen taso:

YHTEYKSIEN KAUPUNKI

VOIMAVARA: Liikennepalvelut muualle seudulle ja lentokentältä maailmalle ovat sujuvat. Palveluita arvostetaan.

Yhteyksien kaupunki käsittelee kaupungin sujuvuutta. Lukuun on koottu vastauksia liikkumiseen, palveluihin ja saavutettavuuteen liittyvistä kysymyksistä. Yhteyksien kaupungissa liikkumisen mahdollisuudet ja palvelut tekevät sujuvasta arjesta mahdollista kaikille kaupunkilaisille – lähtökohdista riippumatta.

Kaupunkilaisten näkökulma

Vantaan voimavarana on sijainti liikenteellisessä väylien solmukohdassa. Isoja panostuksia julkiseen liikenteeseen on tehty viime vuosina esimerkiksi kehäradan avaamisen myötä. Lentokentän ansiosta Vantaalta on lyhyt matka myös maailmalle.

Julkinen liikenne ja sen toimivuus nähdään tasa-arvokysymyksenä. Liikkumisen tarve on kaikille yhteinen, ja helpon liikkumisen tulee olla mahdollista myös ilman omaa autoa eläville. Julkisen liikenteen hinnat ja käytön tasa-arvoisuus herättivät keskustelua.

Liikenteen ekologisuus mietityttää kaupunkilaisia. Kyselyvastaajista 83 % toivoo, että julkinen liikenne toimisi puhtaalla ja päästöttömällä energialla. Lapset ja nuoret toivoivat vaikuttajapäivässä ympäristöystävällisiä autoja, yhteiskäyttöisiä kulkuvälineitä ja liikenteen automaattiohjausta. Kevyen liikenteen yhteyksiä ja kaupunkipyöriä toivotaan myös Vantaalle. 65 % vastaajista pitää toivottavana, että henkilöautojen omistaminen vähenee.

Lasten ja nuorten vaikuttajapäivässä pohdittiin ekologisuutta myös ravinnon kannalta ja kouluihin toivottiin kasvispainotteisempaa ja luonnonmukaisempaa ruokaa sekä vegaanista ruokavaihtoehtoa. Liikkumisen osalta ajatuksia herättää koulujen lähiympäristöjen turvallisuus.

Kuva: Sakari Manninen

Palveluita pidetään yhtenä kotikaupungin tärkeimmistä teemoista.[15] Vantaalaiset arvostavat palveluiden toimivuutta sekä ovat kiinnostuneita kehittämään palveluita. Tätä kannattaa hyödyntää palveluiden suunnittelussa. Kaupunkilaiset toivovat, että palvelut ovat lähellä tai ainakin hyvin saavutettavissa julkisen liikenteen yhteyksillä. Toivotaan, että juna-asemille ja liikkumisen vaihtopaikkoihin syntyy enemmän palveluita. Koululaiset toivovat parempia palveluita ja pidempiä aukioloaikoja. Erityisesti päivittäistavarakaupan ja perusterveydenhuollon toivotaan sijoittuvan lähelle omaa kotia.

Etäpalvelut nähdään yhtenä vaihtoehtona muiden joukossa, mutta myös kasvokkain tapahtuvia kohtaamisia arvostetaan. Toivotaan kuitenkin, että kaupunki vastaa edelleen peruspalveluiden tuottamisesta. Kansalaisraati linjaa, että kaupungin tulee olla vastuullinen työnantaja ja huolehtia esimerkiksi riittävästä työvoimasta.

Vantaa on jo nykyisellään melko kansainvälinen kaupunki, jossa asukkaista 15 %[16] puhuu äidinkielenään jotain muuta kieltä kuin suomea tai ruotsia. Lentokenttä toimii Vantaan kansainvälisenä vetovoimatekijänä. Tulevaisuudessakin matkustetaan Vantaalta maailmalle, mutta myös Vantaa rooli matkailukohteena voisi kasvaa. Lisää kansainvälistä vetovoimaa Vantaalle toisi kaupunkilaisten mukaan esimerkiksi luontomatkailun kehittäminen. Virtuaalitodellisuuden ei uskota merkittävässä määrin korvaavan fyysistä matkustamista.

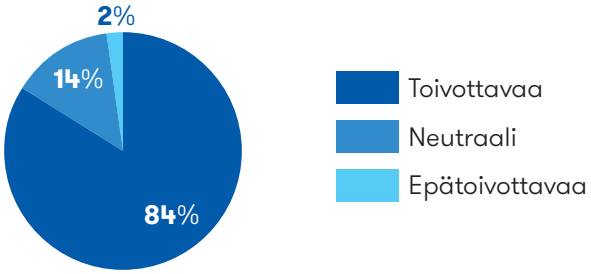
> *Toivoisin että, aikataulut joustaisivat niin että paikasta toiseen liikkumisesta tulisi joustavaa, eikä esim. vaihdoissa junasta bussiin kuluisi kohtuutonta aikaa.*
>
> *Tulevaisuuskyselyn vastaus*

YHTEYKSIEN KAUPUNKI

- **Vantaa panostaa kevyen liikenteen sujuvuuteen ja puhdas energia liikuttaa julkisia liikennevälineitä.**
- **Palvelut säilyvät. Päivittäistavarakauppa ja perusterveydenhuolto löytyvät läheltä kotia. Juna-asemien ymoäristöihin tuodaan palveluita.**
- **Lentokenttä takaa yhteydet maailmalle.**
- **Sujuvat julkiset yhteydet ja palveluiden saavutettavuus lisäävät tasa-arvoa.**

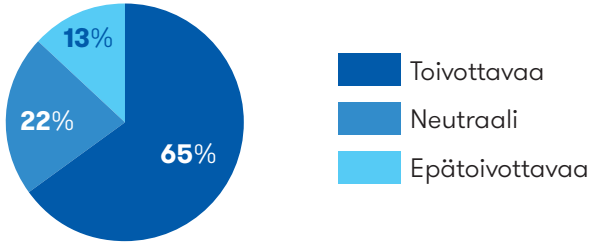
[15] Gallup, kysymys ”Valitse luettelosta 3 teemaa, jotka ovat hyvän kotikaupungin kannalta tärkeimpiä”
[16] Vantaan tilastollinen vuosikirja, Väestö äidinkielen mukaan 2016

Liikkumiseen käytettävä energia on päästötöntä ja puhdasta, esimerkiksi pääosin aurinko- ja tuulivoimalla tuotettua.

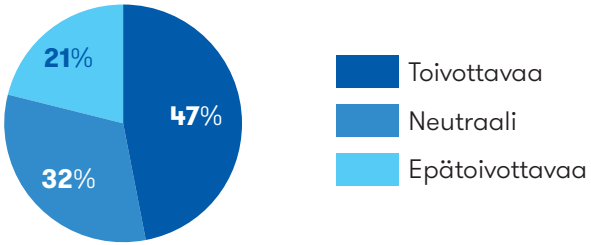
Kaikista vastaajista 86 % pitää toivottavana, että liikkumiseen käytettävä energia on päästötöntä ja puhdasta. Vastaajaryhmien väliset erot ovat pieniä. Mitä korkeammin koulutettuja vastaajat ovat, sen toivottavampana väitettä pidetään.

Henkilöautojen omistaminen vähenee. Tilalle tulevat joukkoliikenteen ja kevyen liikenteen lisääntyminen, yhteiskäyttöautot sekä uudet liikkumispalvelut.

Kaikista vastaajista 65 % pitää väitettä toivottavana. Erityisen toivottavana väitettä pitävät 19-34-vuotiaat sekä yli 55-64-vuotiaat, Tikkurilan ja Myyrmäen asukkaat sekä ylemmän korkeakoulun käyneet.

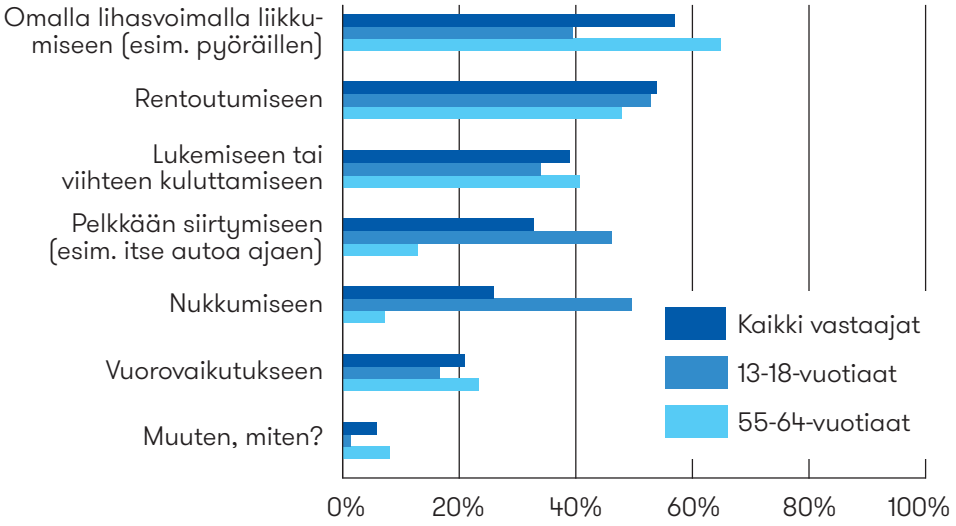
Tieverkon merkitys vähenee tulevaisuudessa mm. raideliikenteen lisääntymisen ja lentävien kulkuvälineiden yleistymisen vuoksi.

Kaikista vastaajista 47 % pitää toivottavana, että tieverkon merkitys vähenee. Kaikkein toivotuimpana tätä pitävät 19-24-vuotiaat, vähiten toivottavana yli 65-vuotiaat.

> *On tärkeää rakentaa kohtuuhintaisia asuntoja hyvien kulkuyhteyksien varrelle. Vantaa on kuitenkin laaja kaupunki ja ulottuu myös kehäradan ulkopuolelle. On syytä pitää mielessä myös näiden muiden alueiden kulkuyhteydet.*
>
> *Tulevaisuuskyselyn vastaus*

Miten haluaisit käyttää päivittäisiin matkoihin kuluvan ajan 10 vuoden päästä?

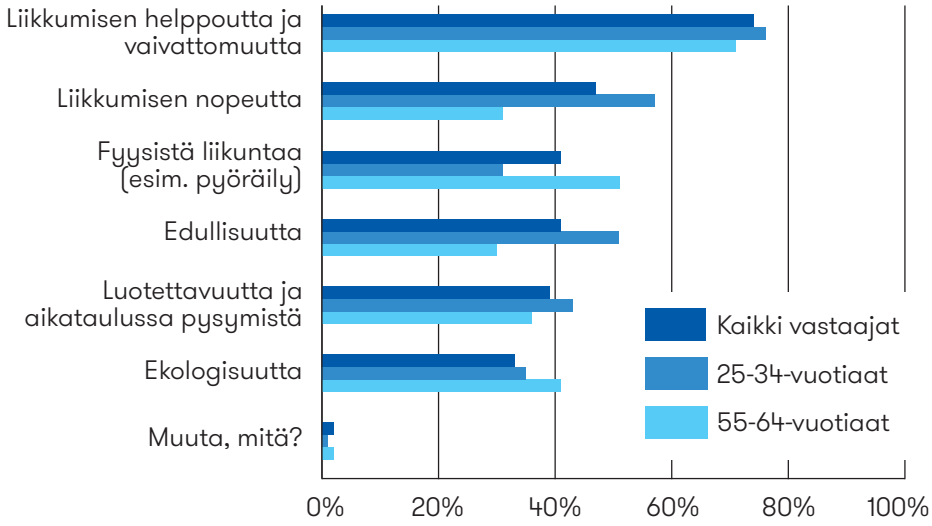
Kaikista vastaajista suurin osa haluaisi käyttää päivittäiset matkat joko lihasvoimalla liikkumiseen (57 % valinnut kolmen tärkeimmän joukkoon) tai rentoutumiseen (54 %). Lihasvoimalla liikkumista suosivat kaikki 25-64-vuotiaat. Asuinalueista Tikkurilassa, Hakunilassa, Aviapoliksessa ja Myyrmäessä 60-65 % haluaisi liikkua lihasvoimalla, kun taas Koivykylässä ja Korsossa 46-47 %. Yksin asuvista 65 % suosii lihasvoimalla liikkumista. Rentoutumista suosivat erityisesti 19-24-vuotiaat (74 %).

Lukeminen tai viihteen kuluttaminen on lähes yhtä suosittua kaikissa vastaajaryhmissä, mutta korostuu korkeammin koulutetuilla (ylempi korkeakoulu 46 %) sekä puolison kanssa asuvilla (44 %).

Pelkkää siirtymistä suosivat erityisesti 13-18-vuotiaat (46 %), miehet (42 %) ja kivistöläiset (38 %). Vähiten tätä suosivat 55-64-vuotiaat (13 %), Tikkurilan ja Aviapoliksen asukkaat (26-27 %) sekä korkeammin koulutetut.

Nukkumista suosisi 50 % 13-18-vuotiaista, yli 55-vuotiaista vain 7-9 %. Muita ryhmiä suositumpaa nukkuminen on Koivukylän, Korson ja Helsingin asukkailla (31-32 %), vähiten suosittua Myyrmäessä (15 %).

Arvostan päivittäisiin työ-, koulu- tai asiointimatkoihin käyttämässäni liikkumismuodossa eniten

Ylivoimaisesti eniten arvostetaan liikkumisen helppoutta ja vaivattomuutta (74 % vastaajista on valinnut kolmen tärkeimmän joukkoon). Liikkumisen nopeutta (47 %), fyysistä liikuntaa (41 %), edullisuutta (41 %), luotettavuutta ja aikataulussa pysymistä (39 %) sekä ekologisuutta (33 %) arvostetaan lähes yhtä paljon.

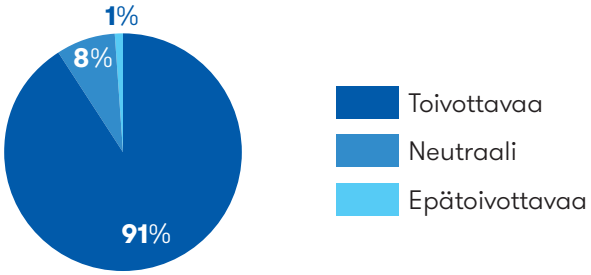
Helppoutta ja vaivattomuutta arvostavat kaikki, mutta 13-18-vuotiaista hieman muita pienempi osuus (61 %). Helppoutta arvostavat muita ryhmiä enemmän Aviapoliksen asukkaat (85 %). Liikkumisen nopeutta arvostavat eniten 25-44-vuotiaat (54-57 %), vähiten yli 65-vuotiaat (17 %).

Fyysistä liikuntaa arvostavat eniten 55-64-vuotiaat (51 %) sekä Myyrmäen ja Tikkurilan asukkaat (45-48 %), vähiten 25-34-vuotiaat (31 %) ja korsolaiset (22 %).

Edullisuutta arvostavat erityisesti 19-34-vuotiaat (51-53 %), Hakunilan asukkaat (55 %) ja yksin asuvat (49 %). Edullisuutta arvostavat muita ryhmiä vähemmän 55-64-vuotiaat (30 %) ja ylemmän korkeakoulutuksen saaneet (28 %).

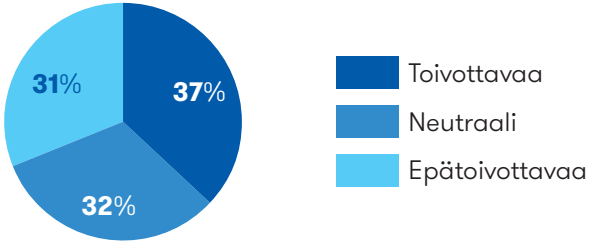
Luotettavuutta ja aikataulussa pysymistä arvostavat eniten yli 65-vuotiaat (53 %). Ekologisuutta arvostavat muita ryhmiä enemmän 55-64-vuotiaat (41 %), vähemmän 13-18-vuotiaat (27 %).

Juna-asemat ja muut liikkumisen vaihtopaikat saavat palveluja ympärilleen.

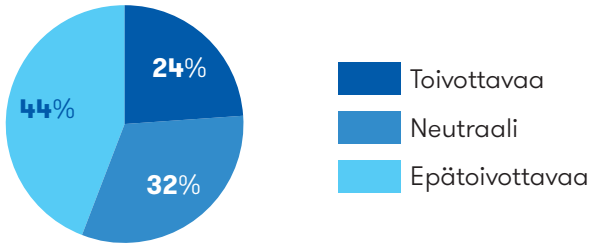
Kaikista vastaajista 91 % pitää toivottavana, että juna-asemat ja muut liikkumisen vaihtopaikat saavat palveluita ympärilleen. Taustamuuttujien vaikutus on pieni.

Etäpalvelut lisääntyvät. Suurin osa kaupunkilaisista tekee ostoksensa verkossa ja käyttää kaupungin palveluita etäyhteydellä.

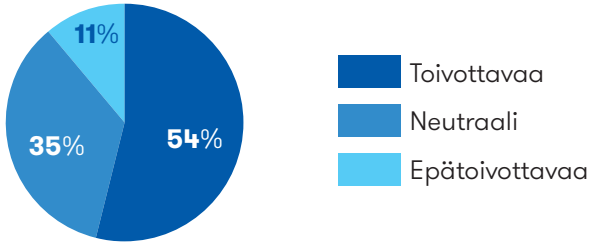
Kaikista vastaajista etäpalveluiden lisääntymistä pitää toivottavana 37 % ja epätoivottavana 31 %. Erityisesti ikääntyneemmät suhtautuvat aiheeseen epäillen. Kaikista yli 55-vuotiaista yli 40 % pitää väitettä epätoivottavana. Korkeakoulun käyneet suhtautuvat etäpalveluihin muita ryhmiä suopeammin. Heistä yli 40 % pitää väitettä toivottavana ja epätoivottavana alle 30 %.

Julkisen ja yksityisen palvelun raja hämärtyy. Esimerkiksi perusterveydenhuolto on siirtynyt pääpiirteissään yksityisille palveluntuottajille.

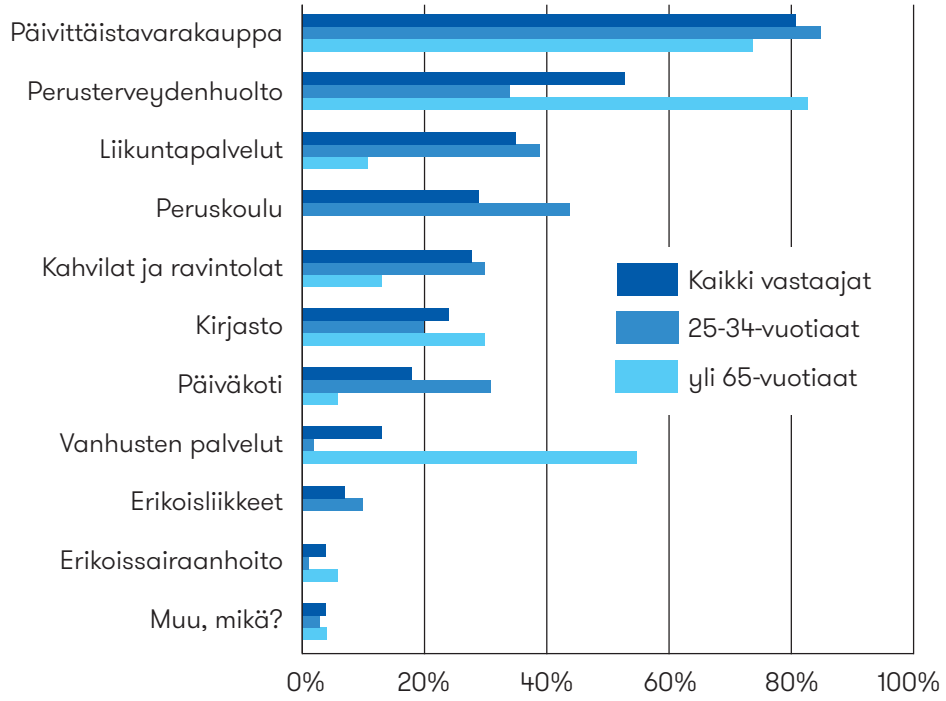
Kaikista vastaajista 24 % pitää toivottavana ja 44 % epätoivottavana, että julkisen ja yksityisen palvelun raja hämärtyy. 13-18-vuotiaat suhtautuvat muita ryhmiä neutraalimmin. Epätoivottavimpana väitettä pitävät 55-64-vuotiaat, Tikkurilan ja Myyrmäen asukkaat sekä yksin asuvat.

Ihmiset auttavat enemmän toisiaan ja tuottavat siten entistä suuremman osan palveluista itse.

Kaikista vastaajista 54 % pitää toivottavana, että ihmiset auttavat enemmän toisiaan ja tuottavat siten osan palveluista itse. Taustamuuttujien vaikutus on pieni.

Minkä palveluiden haluaisit sijaitsevan lähimpänä omaa kotiasi (alle 2 km) 10 vuoden kuluttua?

Kaikille vastaajille tärkeimpiä lähipalveluita ovat tulevaisuudessa päivittäistavarakauppa (81 % on valinnut kolmen tärkeimmän joukkoon) ja perusterveydenhuolto (53 %). Liikuntapalveluita (35 %), peruskoulua (29 %), kahviloita ja ravintoloita (28 %) sekä kirjastoa (24 %) pidetään myös tärkeinä.

Päivittäistavarakauppa on tärkeä kaikille vastaajaryhmille, 13-18-vuotiaille hieman muita vähemmän.

Perusterveydenhuoltoa pitävät muita ryhmiä tärkeämpänä ikääntyneemmät vastaajat (yli 65-vuotiaista 83 %), Hakunilan asukkaat (65 %), ammattikoulun käyneet (67 %) sekä yksin tai puolison kanssa asuvat (59 %). Vähemmän tärkeää perusterveydenhuolto on nuorille, Aviapoliksen asukkaille (40 %) sekä ylemmän korkeakoulun käyneille (42 %).

Liikuntapalveluiden läheisyyttä toivovat muita ryhmiä enemmän 13-18-vuotiaat (46 %) ja Kivistön asukkaat (40 %), muita vähemmän taas yli 65-vuotiaat (11 %), Hakunilan asukkaat (26 %) sekä ammattikoulun tai opistotason koulutuksen käyneet (22-23 %).

Peruskoulun läheisyys on muita ryhmiä tärkeämpää 25-44-vuotiaille (44-46 %), Aviapoliksen (40 %) ja Hakunilan (36 %) asukkaille ja perheen kanssa asuville (39 %). Vähemmän tärkeänä tätä pitävät Myyrmäen asukkaat (22 %).

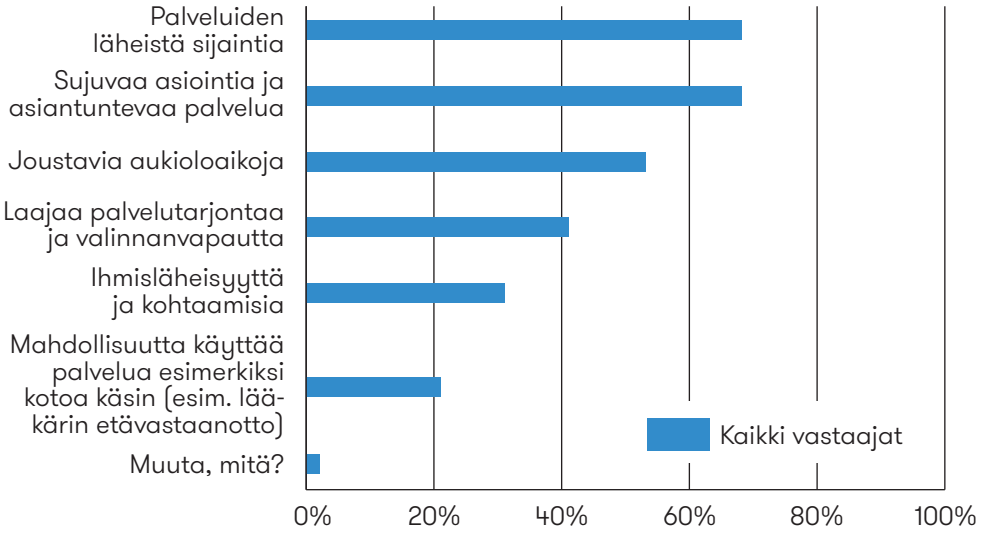
Kahviloita ja ravintoloita kaipaavat eniten 13-18-vuotiaat (37 %), samoin erikoisliikkeitä (15 %). Erikoisliikkeiden läheisyys on tärkeämpää miehille (13 %) sekä Hakunilan asukkaille (16 %).

Kirjaston läheisyys on tärkeintä 55-64-vuotiaille (37 %), naisille (27 %), Aviapoliksen asukkaille (33 %) sekä yksin asuvat (34 %). Vähemmän tärkeä kirjasto on nuorille (14 %), Korson (17 %), Koivukylän (18 %) ja Tikkurilan (19 %) asukkaille.

Päiväkodin läheisyyttä toivoo 25-34-vuotiaista 34 %, muissa ryhmissä osuus on alhaisempi. Vanhusten palveluita toivoo yli 50 % yli 65-vuotiaista, muissa ikäryhmissä osuus on pieni.

> *Palvelut on hyvä asia asemien yhteydessä, mutta ne eivät saa sulkea asemaa neljän seinän sisälle. Pitää olla isoja avoimia ulospääsyjä, jotka houkuttelevat tutustumaan myös asemien ympäristöön.*
>
> *Tulevaisuuskyselyn vastaus*

Arvostan palveluissa eniten

Kaikista vastaajista yhtä suuri osuus arvostaa palveluiden läheistä sijaintia (68 % valinnut 3 tärkeimmän joukkoon) sekä sujuvaa ja asiantuntevaa palvelua (68 %). Joustavia aukioloaikoja arvostaa 53 %.

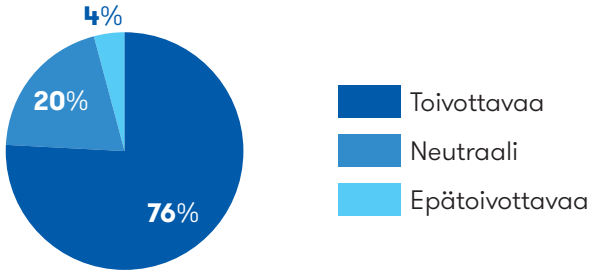
Palveluiden läheistä sijaintia arvostavat muita ryhmiä enemmän nuoret (19–24-vuotiaista 71 %, yli 65-vuotiaista 30 %). Muita enemmän läheistä sijaintia arvostavat myös yksin asuvat (77 %).

Sujuvaa asiointia ja asiantuntevaa palvelua arvostavat muita ryhmiä enemmän yli 35-vuotiaat (71-75 %) ja Kivistön asukkaat (82 %). Ihmisläheisyyttä ja kohtaamisia arvostaa yli 35-vuotiaista 35-40 %, nuoremmista 16-25 %.

Laajaa palvelutarjontaa ja valinnanvapautta arvostaa miehistä 46 %, naisista 37 %.

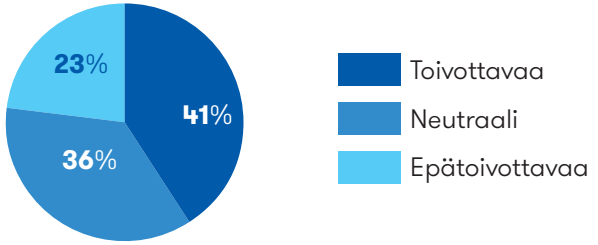
Etäkäyttömahdollisuutta arvostavat muita ryhmiä enemmän 55-64-vuotiaat (31 %) ja Aviapoliksen asukkaat, vähiten 13-18-vuotiaat (10 %) ja Tikkurilan asukkaat (17 %).

Vantaa panostaa erityisesti luontomatkailuun. Luonnonalueiden hyvä saavutettavuus ja runsas määrä ovat Vantaan tärkeimpiä matkailuvaltteja.

Kaikista vastaajista 76 % pitää toivottavana luontomatkailuun panostamista. Taustatekijöiden vaikutus on pieni. Muita ryhmiä enemmän väitettä kannattavat Hakunilan, Aviapoliksen ja Kivistön asukkaat (yli 83-86 %).

Vantaan asukkaat tulevat yhä monipuolisemmista kulttuuritaustoista. Lentokentän hyvät yhteydet houkuttelevat asukkaita kauempaakin. Lisäksi Vantaalle asettuu asumaan ilmastopakolaisia muualta Euroopasta ja maailmalta.

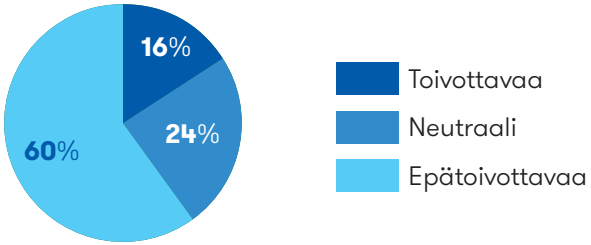

Kaikista vastaajista 41 % pitää toivottavana asukkaiden kulttuuritaustojen monipuolistumista. 13-18-vuotiaista yli 50 % pitää väitettä toivottavana. Ammattikoulun käyneet pitävät tätä erityisen epätoivottavana.

Kysymystä on kommentoitu paljon avovastauksissa. Erityisen vaikeaksi vastaamisesta tekee se, että vastaajat eivät missään tapauksessa pidä ilmastonmuutosta toivottavana, vaikka monikulttuurisuutta pitäisivätkin.

Matkustaminen vähenee, koska virtuaalitodellisuuden ansiosta voimme

kokea elämyksellisiä matkoja poistumatta kotoa.

Virtuaalitodellisuuden mahdollisuuteen korvata fyysisiä matkoja suhtaudutaan epäillen. Kaikista vastaajista vain 16 % pitää tätä toivottavana ja 60 % epätoivottavana. Ikäryhmistä epätoivottavimpana tätä pitävät nuoret: 19-34-vuotiaista noin 70 % pitää väitettä epätoivottavana. Miehistä tätä pitää toivottavana 24 %, naisista 13 %. Muiden taustamuuttujien vaikutus on pieni.

Vapaa-aikaan liittyvissä avovastauksissa nostettiin useasti esiin se, ettei virtuaalitodellisuus korvaa oikeaa.

Kuva: Sakari Manninen

> *Toivottavasti tulevaisuuden rakentamisessa otetaan huomioon luonnon läheisyys ja sen suojelu, viihtyisien puistojen ja ulkoilureittien rakentaminen sekä tilan tuntu.*
>
> *Tulevaisuuskyselyn vastaus*

> *Auton omistaminen voisi kääntyä laskuun ja autottomuus sekä yhteiskäyttöautot lisääntyä ja joukkoliikenne kehittyä. Uusissa taloyhtiöissä olisi valmiina yhteiskäyttöautot ja pienempi parkkipaikkanormi.*
>
> *Gallup-kysely*

Tulevaisuusartikkeli:

LIIKENNE JA LIIKKUMINEN

Markus Holm (MH), liikennesuunnittelupäällikkö
Leena Viilo (LV), liikennesuunnittelupäällikkö el.
Anna-Leena Sjövall (AS), ympäristöasiantuntija

Liikenne ja liikkuminen –teeman artikkeliin on yhdistetty osuuksia Leena Viilon ja Anna-Leena Sjövallin kirjoittamista teksteistä. Markus Holmin osuus on kirjoitettu keskustelun pohjalta.

2027 Sähköautoja ja kävelykeskustoja

LV: Kehärata oli aikanaan suurin liikenteellinen muutos Vantaalla. Nyt se on ollut toiminnassa jo kymmenisen vuotta. Muutos näkyy asemien ympäristössä, missä rakennukset nousevat, erityisesti Kivistössä ja Aviapoliksessa. Kaupunkia tehdään liikkumiselle tilassa, ei vain paikasta toiseen siirtymiselle. Liikkumiseen tarvitaan välietappeja, mielenkiintoisia paikkoja nähdä ja kokea.
MH: Kaupungin tiivistäminen tuottaa parempaa jalankulkuympäristöä. Pysäköintipolitiikan avulla on vähennetty autoilua keskustoissa. Kilometrin säteellä juna-asemista autopaikkanormia on pienennetty yhteen paikkaan per 120 asuinneliötä, joten keskustoihin voidaan rakentaa tiiviimpi yhdyskuntarakenne. Kaupungin toimintojen, kuten asumisen ja palveluiden, sekoittaminen vähentää myös autoilun ja sitä kautta autopaikkojen tarvetta. Yhä useammat kaupunkilaiset asuvat vyöhykkeellä, jolla päivittäiset tarpeet voi hoitaa kävelymatkan etäisyydellä.

LV: Vantaalla on yhä enemmän pyöräteitä. Se näkyy naapurikuntia korkeampana pyöräilyn osuutena. Vuonna 2012 osuus oli Vantaalla 9 % matkoista ja Helsingissä vain 6 %. Vuosittain osa pyöräteistä on rakennettu laadukkaammaksi. Yksi merkittävä yhteys vuodessa ei vielä ehdi muuttaa koko kaupunkia kymmenessä vuodessa tavoitteiden mukaiseksi, mutta turvallinen pyöräilyverkosto on hyvällä mallilla.

MH: Liikenteen sujuvuutta on parantanut älykkäiden tietokoneiden tulo ohjaamaan liikennettä. Liikenteen hetkellinen tilannekuva on paremmin tiedossa. Tietokone huomioi ruuhkat ja voi ohjata käyttämään väljempiä reittejä. Myös hälytysajoneuvojen esteetön kulku on helppo taata.

LV: Ilmanlaatu kaupunkikeskustoissa paranee, kun sähköautot yleistyvät. Niiden lataamiseen on kehitetty ratkaisuja – esimerkiksi taloyhtiöiden sähköjärjestelmiä uusitaan ja julkisia latauspaikkoja rakennetaan lisää. Taloyhtiöiden kokouksissa yritetään päästä sopuun yhteiskäyttöisen sähköauton hankinnasta. Sähköautojen käyttömahdollisuudet ovat edelleen jakautuneet epätasaisesti – eri puolilla kaupunkia latausmahdollisuuksissa on eroja.

LV: Huikein muutos Vantaalla tapahtuu elinkeinoelämän toimintaedellytyksissä ja kuntalaisten mahdollisuuksissa valita työpaikkoja. Meillä on naapurikuntia parempi tilanne, sillä isot työt on tehty ja voimme tarjota yrityselämälle Suomen parasta toimintaympäristöä jo nyt. Meillä pääsee liikkumaan junalla, bussilla, pyörällä, jalan ja autolla. Vantaa on tätä kaikkea eli meillä myös logistiikka toimii. Meillä on vähintäänkin viiden vuoden etumatka sen hyödyntämisessä.

2067 Kokeiluja tiivistyvässä kaupungissa

MH: Liikennesuunnittelu on yhä poikkitieteellisempää ja liikkumisratkaisuja on jo pitkään kehitetty yhteistyössä kaupunkisuunnittelun kanssa. Pysäköinnille on varattu aiemmin runsaasti tilaa juna-asemien lähiympäristöistä. Kun ilman kuljettajaa liikkuvat ajoneuvot ovat vähitellen yleistyneet, autojen ei tarvitse enää odottaa aivan aseman vieressä. Toimitettuaan matkustajan asemalle, auto voi nykyään siirtyä odottamaan kauemmas keskustasta.

Vaihtoehtoisesti auto voi toimia taksina muille kyytiä tarvitseville. Oma auto on edelleen monen toiveena, mutta samalla yhteiskäyttö helpottuu. Itse ajavat autot tuovat myös ratkaisun yksilöllisempään joukkoliikenteeseen. Osa lasten harrastusmatkoistakin taittuu omatoimisesti.

LV: Yhteiskäyttöautoihin on siirrytty myös resurssien vähenemisen myötä. Sen lähtökohtana on, että jokin kallis ja vähälle käytölle jäävä esine voidaan

omistaa yhteisesti. Uusia autoja ei voida valmistaa yhtä huolettomasti kuin 100 vuotta aiemmin, vaan hinnat ovat nousseet raaka-aineiden kallistumisen myötä. Aivan kuten aikanaan siirryttiin yhteiskäyttöpesukoneesta omaan pesukoneeseen, nyt siirrytään vastavirtaan omasta autosta yhteiskäyttöautoon. Yhteiskäyttöisyys yleistyy aluksi opiskelija-asuntojen ja palvelutalojen yhteydessä. Kaupunkialueilla oman auton hankintaa joutuu pohtimaan myös siksi, että omaa autopaikkaa joutuu jonottamaan joskus vuosia.

AS: Polttoaineiden käyttöä on jouduttu pohtimaan eettisyyden näkökulmasta. Biopolttoaineiden tuotanto sademetsiä hävittämällä on liian suuri uhka monimuotoisuudelle ja kaikki liikenevä peltomaa on jo pitkään käytetty ruuantuotantoon. Vuonna 2067 tekniikan kehitys on mahdollistanut hiilidioksidin keinotekoisen poiston ilmasta sekä täysin synteettisen fotosynteesin. Tässä ns. neljännen sukupolven biopolttoainetekniikassa alkoholipohjaisia biopolttoaineita valmistetaan suoraan auringon energiasta, hiilidioksidista ja vedestä. Polttoaineiden eloperäisistä lähtöaineista, kuten puusta tai palmuöljystä on luovuttu kokonaan. Tämä on ratkaissut vuosikymmenet jatkuneen keskustelun biopohjaisten polttoaineiden kestävyydestä.

2117 Saavutettavuus säilyttää arvonsa

LV: Vain arvovalinnat kantavat sadan vuoden päähän. Kaikki fiktiossa kuvatut tekniset ratkaisut ovat olleet oman aikansa vankeja tai tukeutuneet kuolevaan trendiin. Liikkumisenkin kannalta merkityksellistä on sillä, millaisiksi ajattelemme asumisen, työnteon, koulutuksen, hoivan ja ruuan tuotannon tulevaisuuden muodostuvan ja millaisten arvojen pohjalta valintoja tehdään. Tekniset ratkaisut, kuten ilman kuljettajaa liikkuvat ajoneuvot, lentävät robotit tai leijulaudat ovat ainoastaan esimerkkiratkaisuja. Tulevaisuus ei ole suunniteltavissa, vaan se on vaihtoehtoisten tulevaisuuksien viuhka.

MH: Liikkumisen tarve kertoo talouskasvusta ja hyvinvoinnista. Hyvä saavutettavuus on edelleen vuonna 2117 aktiivisen yhteiskunnan edellytys. Esimerkiksi osaavaa työvoimaa ja asiantuntijoita ei yleensä ole saatavilla kävelykaupungin etäisyydeltä – mitä erikoistuneemmista tehtävistä on kysymys, sitä laajemmalta alueelta työpaikkojen tulee olla saavutettavissa. Autot ovat siihen yksi toimiva ratkaisu ja parantavat elämänlaatua. Lentokentän läheisyys ja sen tarjoamat kulkuyhteydet maailmalle houkuttelevat edelleen vuonna 2117 huippuyrityksiä asettumaan Vantaalle.

LV: Kaupungistumiskehityksestä huolimatta iso osa Vantaasta ja etenkin muusta Suomesta on edelleen harvaan asuttua maaseutua, jolle tyypillistä ovat pitkät etäisyydet. Liikkumiseen näille alueille tarvitaan edelleen henkilökohtaisia kulkuneuvoja.

MH: Raskas raideliikenne, kuten Vantaan kehärata, toimii yhä julkisen liikenteen perusrunkona. Aiempina vuosikymmeninä asemille siirryttiin omalla autolla. Liityntäpysäköinnin alueiden sijaan asemien lähelle ovat kuitenkin vähitellen kasvaneet tiivistyvät keskustat. Nykyään asemille tullaan ilman kuljettajaa liikkuvilla kutsutakseilla, joiden reitit optimoidaan algoritmin avulla. Robottiautoihin alkuvaiheessa liittynyt huoli hakkeroinnista on hälvennyt ja niiden käyttö on arkipäiväistynyt.

MH: Liikkumisen ilmastovaikutuksissa suuret valinnat liittyvät kaupunkirakenteen tietoisen tiivistämisen lisäksi liikkumiseen käytettävän energian tuotannossa. Ekologisuutta parantavat ratkaisut, kuten aurinkovoimalla tai vedyllä liikkuvat ajoneuvot, ovat yleisesti käytössä. Liikkumisen sujuvuuden lisäksi pyritään edelleen käyttäjien liikkumismukavuuden ja valinnanvapauden säilyttämiseen.

Kuva: Sakari Manninen

Tulevaisuusartikkeli:

PALVELUT

Joni Heikkola, yleiskaavasuunnittelija

Kuva: Pekka Turtiainen

2027 Palvelut taskussa ja kulutus kaikkialla

Jos kaupungin infrastruktuurin kehittyminen vie vuosikymmeniä, voivat palvelut uudistua hyvinkin nopeasti. Vuonna 2027 elämme digitaalisten palvelujen merkittävintä nousukautta. Suurin osa kuluttajista tekee ostoksensa verkossa ja hyödyntää lukuisia palveluja langattomasti. Aikaisemmin vain yksityisellä sektorilla käytössä olleet digipalvelut on otettu laajasti käyttöön myös julkisella sektorilla. Lääkärin konsultaatio onnistuu etäyhteydellä ja nettikameralla kotisohvalta. Konttorissa odottaminen ja allekirjoitusten raapustaminen ovat historiaa, kun tarvittavat sopimukset on mahdollista solmia verkon välityksellä ja allekirjoitukset hoitaa sähköisellä tunnistautumisella.

Digitalisaatio ei poista kaupunkilaisten palvelutarvetta, joten palvelut on luonnollisesti edelleen tuotettava. Sähköinen asioiminen mahdollistaa kuitenkin palvelujen hyvin kustannustehokkaan tuottamisen useimmilla toimialoilla. Digipalvelut aiheuttavat päänvaivaa osalle seniorivaestöstä, jotka eivät ole innostuneet uusista sähköisistä palveluista. Sen sijaan nuoremmat sukupolvet sukkuloivat hyvin luontevasti verkkoympäristössä.

2020-luvun alussa uudistetut sosiaali- ja terveyspalvelut ovat muuttaneet palvelujen tuottamistapoja merkittävästi. Erikoishoidon palvelut on koottu entistä suurempiin hyvinvointikeskuksiin, joita pääkaupunkiseudulla on vain muutama, yksi myös Vantaalla. Tavanomaisemmat hoitotoimenpiteet ovat siirtyneet merkittävältä osalta yksityisille palvelutuottajille johtuen kaupunkilaisten hoitopaikan valinnanvapauden toteutumisesta. Asiakkaalle ei ole merkitystä kuka palvelut tuottaa, kunhan ne ovat tarkoituksenmukaisia. Tämä johtaa tilanteeseen, jossa raja julkisen ja yksityisen palvelun välillä hämärtyy. Kilpailussa pärjäävät ne, jotka osaavat ratkaista asiakkaan ongelmat parhaiten.

Yritykset eivät näe palvelujen tuottamista enää yksisuuntaisena prosessina, jossa tuottaja mahdollistaa palvelun ja asiakas kuluttaa sen. 2020-luvun Vantaalla palvelut rakennetaan yhdessä asiakkaan kanssa. Apuna tässä toimii yritysten keräämä asiakastieto – ns. Big data – jonka avulla kuluttajien valintoja ja niiden vaikutuksia seurataan entistä tarkemmin.

2067 Roope rautakäsirobotti

Robotiikka ja tekoäly ovat kehittyneet merkittävästi 2000-luvun ensimmäisellä vuosisadalla. Maailman väestön vanheneminen ja huoltosuhteen heikkeneminen ovat tuoneet robotit erityisesti koteihin ja terveydenhoitoon. Jokaisella kaupunkilaisella on useita robotteja, jotka auttavat niin arkiaskareiden parissa kuin haasteellisemmissakin tehtävissä. Hurjaa vauhtia lisääntyneet robotit takaavat hyvinvoinnin kasvun kaikissa kansanryhmissä. Robottien joustava sijoittuminen kaupunkiin mahdollistaa palvelujen hyvän saavutettavuuden, eikä harvinaisempiakaan palveluja tarvitse hakea kaukaa.

Robotiikka ja tekoälyn kehittäminen ovat mahdollistaneet muutamalle toimijalle merkittävät voitot ja markkinaosuudet. Nämä digitaalisia palvelualustoja hallit-

sevat suuryritykset ovat muuttaneet elämäntapojamme. Asiakkailta kerättävä tieto ja älykkäästi tuotettu markkinointi-informaatio lisääntyvät entisestään. Sallimalla yritysten kerätä rajattomasti tietoa on heillä merkittävät mahdollisuudet vaikuttaa asiakkaiden kulutustottumuksiin ja käyttäytymiseen.

2060-luvulla kaupunkilaiset mittaavat jatkuvasti sekä ympäristöään että kehoaan. Terveyspalvelujen tuottaminen on entistä helpompaa, kun ihmisillä on jatkuvasti kehoa seuraavat terveysteknologialaitteet mukanaan. Terveydenhuolto perustuu entistä enemmän sairauksien ennaltaehkäisyyn kuin jo todettujen sairauksien hoitoon.

Kaupunkilaiset käsittävät elämänsä entistä enemmän palvelujen kautta. Palvelut ovat haastaneet perinteisten tavarojen kulutuksen eikä väestö halua useinkaan omistaa enää kaikkia laitteita vaan he tyydyttävät kulutustarpeensa erilaisilla palvelusopimuksilla. Matkustaminen on vähentynyt merkittävästi, koska melkein saman kokemuksen voi saavuttaa virtuaalisesti. Nopeasti kehittyneen keinotodellisuuden avulla kotisohvalta voi kokea valtameren aallot tai vuoriston tuulen.

2117 Määrästä laatuun, suoritteesta elämykseen

Robottipalvelut ovat tuoneet lukuisat palvelut kaikkien ulottuville ja helpottaneet merkittävästi kaupunkilaisten elämää, mutta samalla ne ovat eristäneet ihmisiä sosiaalisesti. Lisäksi kaupunkilaisten kontakti lähiympäristöön, saati laajempiin luontoalueisiin on heikentynyt merkittävästi. Huomattava osa kaupunkilaisista olisi suurissa vaikeuksissa ilman robottien apua. Tämän tiedostaminen on aiheuttanut laajan reaktion robotiikan hallitsevuutta vastaan.

Tikkurilan Kielotiellä pohditaan, kuinka monta kotirobottia on liikaa. Lisääntyneet robotit ja jatkuva mittaaminen sekä elämän automatisointi turhauttavat useissa väestöryhmissä. Osa ihmisistä kokee, että muutama ylikansallinen palveluntuottaja hallitsee heidän elämäänsä liiallisesti. Kaupunkilaiset ovat kyllästyneet keinotekoiseen elämään sekä virtuaalimaailmaan ja kaipaavat konkreettisempaa ympäristöä ja sosiaalisia ihmissuhteita. Yksinkertaiset asiat, kuten kävely lähipuistossa tai yhteiset mökkimatkat palaavat suureen suosioon.

Teknisestä kehityksestä huolimatta yhteiskunnan sosioekonomisia eroja ei ole kyetty täysin poistamaan. Robotiikan myötä liki kaikille voidaan tuottaa perustason palvelut, mutta huipputeknologian mahdollistamia erikoispalveluja käyttävät vain kaikkein varakkaimmat. Näiden avulla useimpien on mahdollista elää reilusti yli 100 vuotta.

Kaupunkilaiset käyttävät jatkuvasti enemmän luonnonvaroja ja suurta osaa väestöstä huolettaa niiden ehtyminen. Moni haluaa tehdä itse ennen roboteille kuuluneet tehtävät, koska niiden tekeminen tuo elämään merkitystä ja samalla ihmiset voivat toteuttaa itseään. Ihmisten tuottamia palveluita – humaanit palvelut – arvostetaan myös huomattavasti enemmän kuin robotiikkapalveluja.

Kuva: Jenni Marsio

TULOSTEN LUOTETTAVUUS

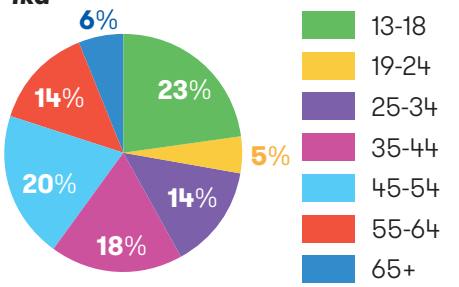
Vantaan tulevaisuuskuvat -hankkeen tarkoituksena on ymmärtää vantaalaisten ajatuksia tulevaisuuden kaupungista. **Koko vastaajaryhmän vastauksia käytettäessä aineiston luotettavuus on tilastollisesti erittäin hyvä.** Koko tavoiteltavan joukon eli kaikkien vantaalaisten vastaukset vastaisivat 99 % todennäköisyydellä kyselyn vastauksia, jolloin virhemarginaali on 4,4 prosenttiyksikköä. Luotettavuustasolla 95 % virhemarginaaliksi saadaan 3,4 prosenttiyksikköä.[17]

Vastaajajoukko ei muodosta täysin edustavaa joukkoa vantaalaisista. Tavoitettava joukko on ”vantaalaiset”, joita on 219 783 henkilöä (28.2.2017). Vantaan tulevaisuuskyselyyn vastasi 850 henkilöä. Todellisuudessa **vantaalaisia oli 81 % vastaajista** eli 691 henkilöä. Muista vastaajista suurin osa on Vantaalla työskenteleviä – kaupungin käyttäjiä hekin. Näissä laskelmissa on yksinkertaisuuden vuoksi käsitelty käytetty kyselyn koko vastaajamäärää.

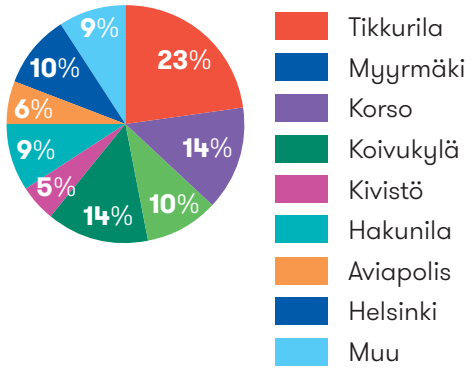
Kyselyyn vastanneet henkilöt ovat todennäköisesti myös keskimääräistä kiinnostuneempia kaupungin asioista ja niihin vaikuttamisesta. Suhteessa kaikkiin vantaalaisiin, kyselyn vastaajaryhmässä on seuraavia poikkeamia: **yliedustettuina ovat alle 18-vuotiaat** (23 % vastaajista, 8 % vantaalaisista), aliedustettuna taas ovat yli 65-vuotiaat (6 % vastaajista, 18 % vantaalaisista). Lukiolaisten osuus vastaajista on iso, koska kyselyä markkinoitiin toisen asteen kouluille Lasten ja nuorten vaikuttajapäivän ennakkotehtävänä. Vanhemman väestön pientä osuutta selittänevät internetin käyttötottumukset.[18] **Naisia on 69 % vastaajista.** Alle 35-vuotiailla ero on pienempi (naisia n. 60 %), yli 35-vuotiaista vastaajista naisia on 72-80 %. **Yliedustettuna ovat myös korkeakoulutuksen saaneet** (47 % vastaajista, n. 30 % vantaalaisista) sekä Tikkurilan suuralueella asuvat (23 % vastaajista, 19 % vantaalaisista).[19]

Vastaajaryhmien välisiin eroihin tulee suhtautua suuntaa-antavina. Tulosten virhemarginaalit vaihtelevat eri ryhmien osalta välillä 4 – 15 prosenttiyksikköä. Yli 10 % virhemarginaali tulee vastaan 19-24-vuotiaiden ja yli 65-vuotiaiden ikäryhmissä sekä Kivistön, Aviapoliksen, Hakunilan ja Korson suuralueiden vastaajissa.[20]

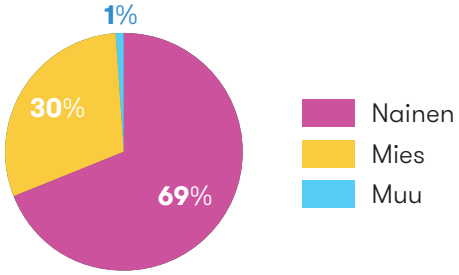
Ikä

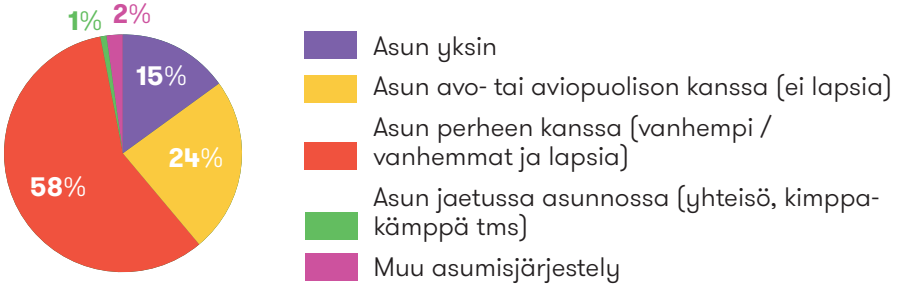
Asuinpaikka / suuralue

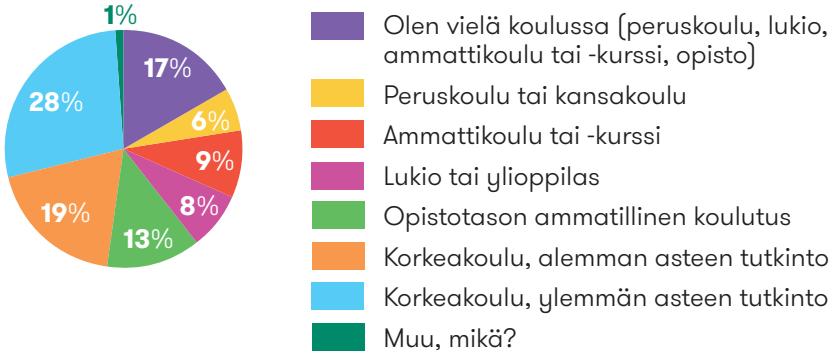
Sukupuoli

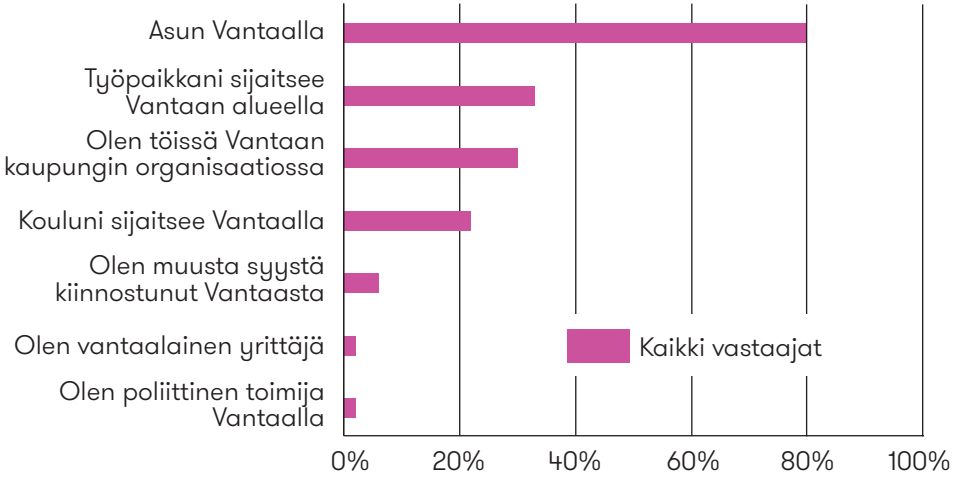
Keitä kotonasi asuu?

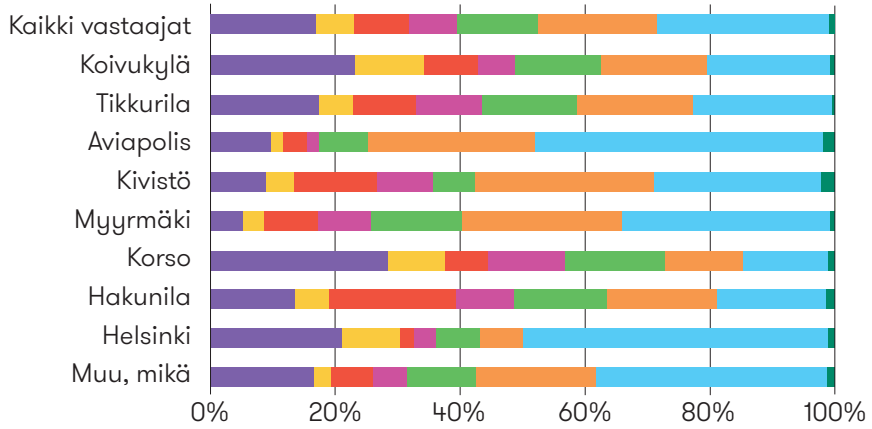
Koulutus – korkein tutkinto

Miten Vantaa liittyy sinuun?

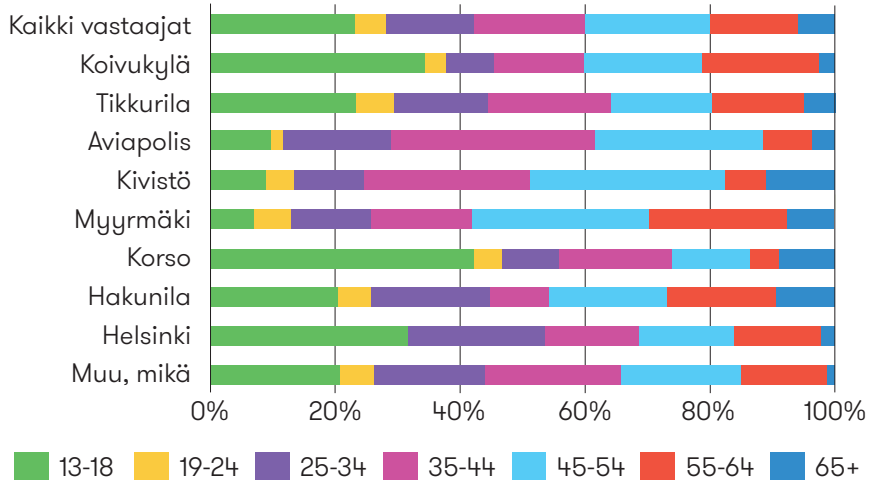

Suuralue / koulutus

Vastaajat asuinalueittain koulutustason mukaan jaoteltuna. Aviapoliksessa asuvista vastaajista huomattavasti suuremmalla osalla on korkeakoulututkinto, Korsossa ja Hakunilassa asuvista pienimmällä osalla. Korson ja Koivukylän vastaajista muita alueita suurempi osa on vielä koulussa olevia nuoria.

Suuralue / ikä

Vastaajat asuinalueittain iän mukaan jaoteltuna. Korson ja Koivukylän vastaajista muita alueita suurempi osa on 13-18-vuotiaita. Nuorten osuus on pienin Aviapoliksessa, Kivistössä ja Myyrmäessä. Eniten yli 45-vuotiaita vastaajia on Myyrmäen, Kivistön ja Hakunilan alueilta.

[17] Creative Research Systems –sivuston laskuri: www.surveysystem.com/sscalc.htm
[18] Internetin käyttö ja käytön useus 2016. Tilastokeskus.
[19] Vantaan väestörakenne 2016 – 2017.
[20] Yli 10 prosenttiyksikön virhemarginaalia ei suositella käytettäväksi tutkimuksissa.

LIITTEET

Liite 1: Muut aineistot tulevaisuuden kaupungista

Kansalaisraadin julkilausuma
Kansalaisraadissa hyvää kotikaupunkia pohti kahden päivän ajan 22 henkilön ryhmä, johon valittiin edustava joukko erilaisista lähtökohdista tulevia vantaalaisia. Kansalaisraadissa kerättiin asukkailta aineistoa valtuustostrategian valmisteluun ja raadin järjesti Asukaspalvelut. Seuraava julkilausuma on raatilaisten itse muotoilema.

Kuva: Katja Syvärinen

1. Vantaa panostaa elinikäiseen oppimiseen ja koulutuksen tulevaisuuteen
Elinikäinen oppiminen ulottuu varhaiskasvatuksesta vanhuuteen. Sillä tuetaan valmiutta toimia alati muuttuvassa yhteiskunnassa sekä ehkäistään syrjäytymistä.

- Tarjotaan mielekästä ja monipuolista toimintaa myös vapaa-ajalla.
- Vantaalla satsataan koulutuksen tulevaisuuteen: oppilaitokset tekevät yhteistyötä, rakennetaan joustavia opintopolkuja, poistetaan raja-aitoja.

2. Vantaan palvelut ovat toimivat ja tasavertaiset
Kaikille asukkaille pitää taata toimivat, saavutettavat ja tasavertaiset peruspalvelut.

Olemassa olevia palveluita tulee kehittää asiakaslähtöisesti monipuolisiksi ja kokeilla rohkeasti myös uudenlaisia palvelumuotoja (esim. sähköisten palveluiden ja kiertävien palveluiden hyödyntäminen).

3. Vantaa kehittyy kestävästi ympäristön ehdoilla
Kunnan tulee kaavoituksella kannustaa ja ohjata täydennysrakentamista siten, että alueelle on mahdollista turvata monipuoliset palvelut ja väestörakenne on monipuolinen.

Tulee tavoitella tehokkaan rakentamisen sekä luonnon ja viheralueiden välistä tasapainoa. Urbaania ympäristöä ei tule rakentaa luonnon kustannuksella.
Metsien ja luonnon säilyttäminen lisää asukasviihtyvyyttä, ulkoilu- ja liikuntamahdollisuuksia sekä ihmisten hyvinvointia.

Toimitaan luonnon ja kaupunkiympäristön suhteen vastuullisesti sekä täydennys- että uudisrakentamisessa. Vastuullisuudella tarkoitetaan myös kuntalaisten kuulemista, avoimuutta ja kuntalaisten luottamusta viranhaltijoihin.

Kannustetaan ekologisiin ratkaisuihin mm. rakentamisessa ja jätehuollossa sekä panostetaan kierrättämiseen ja ruokahävikin hyödyntämiseen.

4. Vantaa kehittää alueitaan
Alueita korjataan ja kehitetään suunnitelmallisesti. Järjestelmällinen korjausrakentaminen on taloudellinen säästö ja se ehkäisee korjausvelan syntymistä.

Jo edellisessä strategiassa painopisteenä ollutta kaupunkirakenteen eheytymistä ja joukkoliikenteen kehittämistä tulisi jatkaa.

5. Vantaa parantaa yritysten toimintaedellytyksiä ja houkuttelee kansainvälisiä yrityksiä

Lentokentän läheisyys ja hyvät liikenneyhteydet tarjoavat hyvän paikan kansainväliselle toiminnalle. Yritykset tulevat mielellään toimivaan kuntaan.

Asukkaat ja yritysten työntekijät tarvitsevat myös yksityisiä palveluita omalle alueelleen. Kunnan tulee tukea monimuotoista pienyrittäjyyttä esimerkiksi kaavoittamalla ja tarjoamalla edullista liiketilaa.

6. Vantaa on hyvä kaupunki nuorille

Kaupungin on toimittava konkreettisin keinoin nuorten syrjäytymisen ehkäisemiseksi. Peruskouluopintonsa päättävien kesätyön saamista tulee tukea ja nuoria tulee aktivoida itse hakemaan työtä (esim. kesätyösetelit) ja saamaan työelämäkontakteja.

Syrjäytymisvaarassa olevia nuoria aikuisia, joilla ei ole opiskelu- tai työpaikkaa, ei tule myöskään unohtaa. Nuorten yrittäjyyttä tulee tukea ja työelämävalmiuksia vahvistaa. Keskeisin tavoite on nuorten työllistäminen.

Lisäksi nuorille tulee lisätä tiloja, jossa he voivat viettää ohjattua vapaa-aikaa. Tiloista tulee huolehtia, jotta sinne on helppo tulla. Tavoitteena on saada nuoret pois ”kaduilta ja kauppakeskuksista”.

7. Vantaa on yhdenvertainen ja esteetön kaupunki

Vantaan kaupungin tulee panostaa sekä yksilöiden että yhteisöjen yhdenvertaisuuteen. Yhdenvertaisuus tarkoittaa mm. seuraavaa:

- Koulutus on yhdenvertaista ja mahdollista kaikille
- Palvelut ovat yhdenvertaisia taustasta tai ihmisen ominaisuuksista riippumatta.

Vantaan kaupungin tulee panostaa esteettömyyteen ja saavutettavuuteen. Esteettömyyden ja saavutettavuuden tulee koskea kaikkea Vantaan kaupungin toimintaa, esimerkiksi liikennettä, koulutusta, terveyspalveluita ja rakentamista.

8. Vantaa tukee vapaaehtoistyötä

Vantaan kaupungin tulee tukea vapaaehtoistyötä, esimerkiksi vanhus- ja vammaistyön sekä lasten ja nuorten toiminnan osalta ehkäisten näin esimerkiksi syrjäytymistä ja yksinäisyyttä.

Vapaaehtoistyö tulee nähdä lisänä kaupungin palvelutarjontaan eikä vastuuta palveluiden tuottamisesta saa siirtää vapaaehtoisten harteille.

9. Vantaa on vastuullinen työnantaja

Vantaan kaupungin tulee panostaa ammattitaitoiseen ja palvelualttiiseen henkilökuntaan. Tätä voidaan vahvistaa sopivalla koulutuksella tehtäviin sekä henkilöstön tiedon lisäämisellä koko kaupungin toiminnasta.

Vantaan kaupungin toimintaa tulee järkeistää ja tiedon tulee kulkea eri organisaatioiden välillä.

Henkilöstöä tulee olla riittävästi. Harjoittelijat, työllistetyt ja vapaaehtoiset ovat tärkeä resurssi Vantaan kaupungille, mutta heillä ei tule korvata työntekijöitä. Vantaan kaupungin tulee olla vastuullinen työnantaja.

Kuva: Vantaan kauponki

Lasten ja nuorten vaikuttajapäivä

Vuoden 2017 Vaikuttajapäivän teemana oli Tulevaisuuden hyvä kotikaupunki. Vaikuttajapäivän tarkoituksena on lisätä tietoa vaikuttamismahdollisuuksista Vantaalla sekä tarjota lapsille ja nuorille mahdollisuus vaikuttaa kaupungin kehittämiseen ja päätöksentekoon.

Vaikuttajapäivään osallistui kaksi edustajaa jokaisesta vantaalaisesta peruskoulusta, toisen asteen oppilaitoksesta ja nuorisotilalta. Ennen Vaikuttajapäivää päiväkodeissa, kouluissa, oppilaitoksissa ja nuorisotiloilla tehtiin ennakkotehtävä, jonka kautta jokainen vantaalainen lapsi ja nuori pääsi tuomaan oman mielipiteensä esille.

”Nuorille tukien ja töiden hankinta helpommaksi”

”Monitoimi-aktiivipiha, luontoa sisällä ja lähellä kotia”

”Uusien asuinalueiden huomiointi”

”Isompia palveluita pienemmolle alueille”

Kuva: Riikka Äärelä

”Kukaan ei jäisi yksin”

”Ohjattua toimintaa puistoissa ja retkiä”

”Päihteet vähentyy, kun on muuta tekemistä”

”Kaikilla mahdollisuus harrastaa jotain”

”Ympäristöystävällisiä autoja”

”Riittävää ja halpaa asutusta”

”Että metsät pysyisivät rauhallisen oloisina”

”Julkinen liikenne kaikille”

”Jokaiselle laatukoti”

”Säilytetään metsät, puut, kasvit”

Aikakapselit – 100-senttisen silmin
Millainen on tulevaisuuden hyvä kotikaupunki lasten näkökulmasta? Vantaan esiopetus työsti vuoden 2017 aikana materiaalia aikakapseleihin, jotka säilytetään seuraavat 50 vuotta nimetyissä päiväkodeissa. Alkuperäiset materiaalit on lisäksi valokuvattu ja tallennettu sähköisesti.

Lapset ovat eri tavoin kertoneet mitkä asiat ovat heille tärkeitä tällä hetkellä ja samalla miettineet millainen on tulevaisuuden kaupunki ja päiväkoti. Aikakapseli-hankkeessa on toteutettu Suomi 100 juhlavuoden teemoja tulevaisuus ja yhdessä.

Materiaalia on saatu 40 päiväkodista ja kuvien, tarinoiden, videoiden ja piirustusten tekoon on osallistunut kaikkiaan noin 900 esiopetuksessa olevaa vantaalaista lasta.

Aikakapselit Top 10

1. Puistot
2. Metsät ja luonto
3. Vesi ja uima-altaat
4. Eläimet
5. Leikkipuistot ja liukumäet
6. Ulkoleikit
7. Lelut
8. Värejä
9. Sähköistä ja robotteja
10. Oma perhe

Liite 2: Tulevaisuuskuvien, Valtuustostrategian ja Yleiskaava 2020 tavoitteiden vertailu

Vantaan tulevaisuuskuvat	Valtuustostrategia 2018 - 2021	Yleiskaava 2020 tavoitteet
Voimavaralähtöinen kaupunki	Vantaan visio: **Rohkea ja rento Vantaa on edelläkävijä ja vastuullinen kasvun keskus.**	Vuonna 2050 asukkailleen rakas Vantaa on helppoa asumista ja onnellista arkea. Vehreä kaupunki kasvaa viisaasti ja ikääntyy kauniisti. Vantaa yhdistää Suomen maailmaan ja tarjoaa kotipaikan uusille ideoille.

Vantaan tulevaisuuskuvat	Valtuustostrategia 2018 - 2021	Yleiskaava 2020 tavoitteet
Tasa-arvoiset ihmiset ja alueet Vantaan alueet ovat omaleimaisia. Vantaalta löytyy kaikkea keskustoista maaseutuun.	**Arvot** Kaupunki on sitoutunut tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämiseen toiminnassaan ja päätöksenteossaan.	**Yleiskaavan raami** Sosiaalisesti kestävä yleiskaava edistää asukkaiden hyvinvointia ja vähentää alueellista eriarvoisuutta. **Paikallinen taso**
Eriluonteisia alueita kohdellaan niiden omaleimaisia piirteitä kunnioittaen. Rakennetaan uutta ja huolehditaan nykyisten alueiden kunnossapidosta ja kehittämisestä. Vantaalla on tarjolla monipuolisia asumisen vaihtoehtoja ja rakentaminen on laadukasta. Panostetaan yhteisöjen ja yksilöiden tasavertaisuuteen. Palvelut ja koulutus ovat kaikkien saavutettavissa.	**5. Hyödynnämme rohkeasti kaupunkikeskustojen kehittämismahdollisuudet** (Kaupunkikeskusten elinvoima, Aviapoliksen keskusta kehittyy toiminnoiltaan sekoittuneena) **6. Vantaan kaupunkiympäristöt ja asunnot ovat kansainvälisesti kilpailukysyisiä** (asukastyytyväisyys, arkkitehtuuri- ja laatukilpailut, perheasunnot, vapaarahoitteiset asunnot) **12. Hyvinvointierot vähenevät** (segregaation torjunta) Omaleimaiset ja erilaisia elämäntyylejä suosivat alueet tarjoavat asumisen vaihtoehtoja. Mahdollistetaan elämänkaaren mittainen asuminen Vantaalla.	**Kaupunkiympäristö kannustaa liikkumaan lihasvoimalla** Tavoitteena on korkealaatoinen miljöö, joka houkuttelee ihmisiä. Huomioidaan keskustojen uudistamisen ja tiivistämisen luomat mahdollisuudet. **Vantaa on houkutteleva kotikaupunki** Tarjotaan jokaiselle omanlaista asumisen muotoa ja paikallisyhteisöä. Kaupunkiympäristö tukee kaupunkilaisten kuuluvuutta ja tarjoaa mahdollisuuden ympäristön luovaan käyttöön. Tavoitteena on nykyisen kaupunkirakenteen eheyttäminen ja tasapainoinen kehittäminen.

Vantaan tulevaisuuskuvat	Valtuustostrategia 2018 - 2021	Yleiskaava 2020 tavoitteet
Vehreä vallankumous Vihreys kuuluu jokaisen elämään ja viheralueet ovat hyvin saavutettavissa. Vihreyttä arvostetaan.	Arvot: Vastuullisuus **Tiivistämme kaupunkia lähiluontoa vaalien**	**Kansainvälinen, seudullinen ja paikallinen taso**
Vihreys lisääntyy kaupungissa ja luonnonmukaiset alueet säilyvät. Vantaalla virkistytään lähimetsissä ja puistoissa. Yhdyskuntarakenne tiivistyy. Uudet asunnot ja työpaikat keskittyvät asemien lähistölle. Kaupunki on kaunis ja viihtyisä. Historialliset kirkot ja kartanot on säilytetty. Vehreä ympäristö kutsuu liikkumaan ja ylläpitää terveyttä.	**4. Vahvistamme resurssiviisaasti nykyistä kaupunkirakennetta** (Yleiskaavan laatiminen ja kaupunkiympäristön ekologisen tasapainon vahvistaminen, ympäristöaiheiset teemavuodet) **5. Hyödynnämme rohkeasti kaupunkikeskustojen kehittämismahdollisuudet** **6. Vantaan kaupunkiympäristöt ja asunnot ovat kansainvälisesti kilpailukysyisiä** **15. Kaupungin tilojen sisäilmatilanne paranee** Luonnonmukaiset hulevesi- ja viherrakenteet Aviapolis toimii kokeilualueena toiminnoiltaan sekoittuneelle kaupunkirakenteelle. Aviapolikseen kehitetään uusi kaupunkivihreän malli.	**Vahvistetaan Vantaan kansainvälisiä vetovoimatekijöitä luonnosta lentokenttään ja turvallisuuteen kaupungin elinvoiman kehittämisessä** **Kehitetään Vantaan pääkeskustoista Tikkurilasta, Aviapoliksesta ja Myyrmäestä monipuolisia työpaikkojen ja palvelujen keskittymiä** Tavoitellaan toiminnoiltaan sekoittunutta kaupunkirakennetta keskuksissa. **Ohjataan kaupungin kasvu ensisijaisesti keskustoihin ja joukkoliikennevyöhykkeelle** **Turvataan seudullinen viheraluejärjestelmä ja vahvistetaan ekologisia yhteyksiä** **Kaupunginosien tunnistettavuus paranee** **Luodaan tilaa vehreydelle ja vedelle ja turvataan vesistöjen elinvoimaisuus sekä rantojen maiseman monipuolisuus** Viherverkostoa vaalitaan huomioiden sekä kaavoitettu viherverkosto että pienipiirteinen viherrakenne. Vesistöille varmistetaan riittävä tila ja rantojen virkistyskäyttöä kehitetään. **Kulttuuriympäristöt kehittyvät yhteisenä muistinamme**

Vantaan tulevaisuuskuvat	Valtuustostrategia 2018 - 2021	Yleiskaava 2020 tavoitteet
Huokoinen pinta Vantaalaiset haluavat vaikuttaa kotikaupungin kehitykseen. Yhteisöllisyyttä arvostetaan.	Arvot: Avoimuus, Rohkeus, Yhteisöllisyys **Lisäämme kaupungin elinvoimaa** **Edistämme asukkaiden hyvinvointia**	**Kansainvälinen ja paikallinen taso**
Paikalliset asukasyhteisöt ovat voimavara ja niitä tuetaan. Ystäviä tavataan kodin lähialueella. Ihmiset ja tekeminen tuovat merkitystä elämään. Kiinnostus kaupungin asioihin kasvaa ja vaikuttamisen kanavat ovat monipuoliset. Ihmistyötä tarvitaan, vaikka automatisaatio helpottaa elämää. Vantaalla on monipuolisia tiloja ja mahdollisuuksia työntekoon. Koulutus ja työn saatavuus lisäävät turvallisuutta.	Asukkaat ovat keskeisessä roolissa kotikaupunkinsa kehittämisessä. **7. Kaupungin työllisyystilanne kehittyy parhaiten pääkaupunkiseudulla** Koulutuksen ja työelämän nivelvaiheisiin kiinnitetään erityistä huomiota. Panostetaan osaamisen kehittämiseen työelämän tarpeita vastaavaksi. **9. Yrityksille monipuolisia ja vetovoimaisia työpaikka-alueita** (työpaikkojen määrä, uusien yritysten ja kansainvälisten yritysten määrä, osaamisintensiivisyys) Yritysryppäiden ja verkostojen kehittäminen **10. Vantaa tunnetaan tapahtumien kaupunkina** **12. Hyvinvointierot vähenevät** (vähintään yksi mielekäs harrastus per lapsi, syrjivän kiusaamisen kokeminen, nuorten syrjäytyminen) **13. Suomen monikulttuurisin kaupunki hoitaa myös kotouttamisen parhaiten** **14. Asukkaiden mahdollisuudet osallistua aktiivisesti kaupungin ja oman asuinalueen kehittämiseen lisääntyvät** Osallistuva Vantaa -malli edistää asukkaiden ja päättäjien kohtaamista.Kaupunki kannustaa kuntalaisia aktiivisuuteen, omatoimisuuteen sekä omasta ja lähipiirin hyvinvoinnista huolehtimiseen.	**Turvataan riittävät työpaikkarakentamisen mahdollisuudet sekä selvitetään taantuvien alueiden tulevaisuus** **Vahvistetaan Vantaan kansainvälisiä vetovoimatekijöitä luonnosta lentokenttään kaupungin elinvoiman kehittämisessä** **Vantaa on houkutteleva kotikaupunki** Tarjotaan jokaiselle omanlaista asumisen muotoa ja paikallisyhteisöä. Kaupunkiympäristö tukee kaupunkilaisten kuuluvuutta ja tarjoaa mahdollisuuden ympäristön luovaan käyttöön.

Vantaan tulevaisuuskuvat	Valtuustostrategia 2018 - 2021	Yleiskaava 2020 tavoitteet
Yhteyksien kaupunki Liikennepalvelut muualle seudulle ja lentokentältä maailmalle ovat sujuvat. Palveluita arvostetaan.	**Tiivistämme kaupunkia lähiluontoa vaalien** **Olemme edelläkävijöitä palvelujen kehittämisessä**	**Kansainvälinen, seudullinen ja paikallinen taso**
Vantaa panostaa kevyen liikenteen sujuvuuteen ja puhdas energia liikuttaa julkisia liikennevälineitä. Palvelut säilyvät. Päivittäistavarakauppa ja perusterveydenhuolto löytyvät läheltä kotia. Juna-asemien ympäristöihin tuodaan palveluita. Lentokenttä takaa yhteydet maailmalle. Sujuvat julkiset yhteydet ja palveluiden saavutettavuus lisäävät tasa-arvoa.	**4. Vahvistamme resurssiviisaasti nykyistä kaupunkirakennetta** (joukkoliikenteen käyttäjämäärä, pyöräilijoiden määrä, asukaskohtaiset kasvihuonekaasupäästöt) **5. Hyödynnämme rohkeasti kaupunkikeskusten kehittämismahdollisuudet** (poikittainen joukkoliikenteen runkoyhteys) **16. Vantaan palvelut ovat laadukkaita, kustannustehokkaita ja vastaavat asukkaiden tarpeisiin** **17. Digitaalisista palveluista rakennetaan kuntalaisen pääasiointikanava** **18. Palveluja kehitetään asiakaslähtöisesti yhteistyössä kuntalaisten, yritysten ja järjestöjen sekä muiden kuntien kanssa**	**Vahvistetaan Vantaan kansainvälisiä vetovoimatekijöitä luonnosta lentokenttään kaupungin elinvoiman kehittämisessä** **Varmistetaan lentokentän kasvun edellytykset ja lentämisen ympäristöhäiriöiden hallinta** **Luodaan nopeat joukkoliikenteen yhteydet seudun keskuksien ja solmukohtien välille** **Luodaan pyöräilyn laatukäytäväverkko** **Varmistetaan teknisten verkostojen ja tavaraliikenteen toimivuus** **Kaupunkiympäristö kannustaa liikkumaan lihasvoimalla** **Jokapäiväiset lähipalvelut ruokakaupasta lähimetsään saavuttaa sujuvasti kävellen ja pyöräillen**

Loppuraportti

Vantaan tulevaisuuskuvat

Kaupunkisuunnittelu 2017 - 2018

Suomi Finland 100

Vantaa